

BURMESE
CLASSIC
.COM

ပုဒ္ဒဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား

ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ (ITBMU)

*"All that we are
is a result of all that we thought."
-Buddha*

ဤ *"Buddhist Ethics (ဗုဒ္ဓစိန် အက်သစ်ကိမ်)"* စာအုပ်ကို
ဦးကျမ်းပြန်ဆိုရာတော်
ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ (ITBMU) အား
ဆေးဝါးကုသမှု ခံယူနိုင်ရန်အတွက် လှူဒါန်းထားသော
ရံပုံငွေဖြင့် ထုတ်ဝေလှူဒါန်းပါသည်။

ပဋိပတ္တိတမ်း

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေး - ၂၀၀၀၊ တန်ဖိုး (ဓမ္မဒါန)

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

မခင်သီတာမိုး

စာအုပ်ချုပ်

ကြူကြူမွှေး

အတွင်းနှင့်မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူ
ဦးမောင်မောင်ထွဋ် (မြ-၀၁၀၈၅)(စံထားမိုးအောင်ဆက်)
အမှတ်(၂၇)၊ မာန်ပြေ-၂၁ လမ်း(အရှေ့)၊ ၃ ရပ်ကွက်၊
သာကေတမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမောင်မောင်ထွဋ် (မြ -၀၁၂၈၀)(ကောင်းထွဋ်စာပေ)
အမှတ်(၂၇)၊ မာန်ပြေ-၂၁ လမ်း(အရှေ့)၊ ၃ ရပ်ကွက်၊
သာကေတမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖြန့်ချိရေး

ဧကင်းထွဋ်စာပေ

အမှတ်(၂၇)၊ မာန်ပြေ-၂၁ လမ်း(အရှေ့)၊ ၃ ရပ်ကွက်၊
သာကေတမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း: ၀၉၇၃၀၂၀၁၇၁ ၊ ၀၉၈၅၃၇၀၇၉

ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ်၊ ကတ်တလောက်အညွှန်း (CIP)

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား	၂၀၅-၃
ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ (ITBMU)	
ကောင်းထွဋ်စာပေ၊ ၂၀၁၈၊ ရန်ကုန်။	
၁၆၀ - စာ၊ ၁၂ x ၁၈ စင်တီ	
(၁) ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား	

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား

ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ (မဟာဌာနမှူး)

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဝေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်

ဓမ္မတ္တာနန္ဒယာယနာကောလိပ်

၁၆/၃၊ ဝါးကျမ်းပြန်ကျောင်းလမ်း၊

သယံဇာတကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

Ph - 09 510 8953

Email : ashindhammapiya@ gmail. com

www.burmeseclassic.com

မာတိကာ

ဇဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဤကျမ်းစာ

စာတမ်းပြုစုသူ၏ အမှာစာ

ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

နိဒါန်း

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်

အခြေခံပြဿနာများ

၁

အရဟန္တ (ရဟန္တာ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သဘောထား

၇

ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာကျင့်သောဘာသာတရား

၁၀

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရား၏အခြေခံအုတ်မြစ်များ

၁၂

ဗုဒ္ဓနည်းကျကိုယ်ကျင့်တရားကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်

၁၄

အသုံးပြုခြင်း

၁။ အခန်း (၁)

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်

၁၆

ဥစ္စာဓနမျှဝေခံစားခြင်း

၁၈

ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း

ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းအပေါ်

မာတိကာ

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ သဘောထား

၂၂

စီးပွားရေးပြဿနာများအပေါ်၌ ဗုဒ္ဓနည်းကျ

၂၇

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဖြင့် တုံ့ပြန်မှု

၃၀

ပေးကမ်းခြင်းနှင့် ရယူခြင်းသဘော

၃၂

လူများနှင့် ရဟန်းသံဃာတော်တို့ ဆက်ဆံရေး

၃၅

ဥစ္စာဓနခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းနှင့် အများအကျိုးရှိဝါဒ

၂။ အခန်း (၂)

ကမ္မသဘောတရားကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အသုံးပြုခြင်း

၃၈

ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးနေထိုင်သူ ဗုဒ္ဓဝါဒီများ

၄၁

ကမ္မယုံကြည်ချက်နှင့် ကိုယ်ကိုယ်ကိုယ်သာအားကိုးရာ

၄၃

ကံ၏အကျိုးဆက် ဖြစ်ထွန်းခြင်း

၄၆

ကံ၊ သံသရာနှင့် နိဗ္ဗာန်

၅၀

အကျိုးသက်ရောက်မှု အဓိကဝါဒ

၅၆

ကမ္မသဘောတရားနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု

၅၈

အဓိကဝါဒ

၃။ အခန်း (၃)

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ခေတ်သစ်လူ့ဘောင်

၆၀

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတန်ဖိုးများ

၆၄

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည်သာ ကိုယ့်တန်ဖိုး

၆၆

သာမန်လူတို့ စောင့်စည်းရမည့်အခြေခံသီလများ

၆၉

ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် လူ့သားပီသမှု

အခြေခံသဘောတရား

၇၄

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်

လူ့ဘောင်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

၇၆

ကိုယ်ကျင့်တရားရှုထောင့်နှင့် စည်းမျဉ်းပမာနသီအိုရီ

၈၆

၄။ အခန်း (၄)

ဓမ္မနှင့် ဘဝနေနည်း

၉၃

မိမိသည်သာ မိမိ၏ကိုးကွယ်အားထားရာ

၉၃

ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

၉၇

မာတိကာ

ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှုနှင့် ပတ်သက်သော	
ဗုဒ္ဓနည်းကျ စိတ်နေသဘောထား	၁၀၀
ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း	၁၀၃
လူမှုပြဿနာများသို့ ပို့ဆောင်နေသည့်	
အစွန်းရောက်လမ်းများ	၁၁၂
မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းလမ်း၏ ထူးကဲမှု၊ အရေးပါမှု	၁၁၅

၅။ အခန်း (၅)	
ကိုယ်ကျင့်တရားမှသည် လောကီ၊	
လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုသို့	၁၂၁
မိသားစုဘဝ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု	၁၂၅
ဗုဒ္ဓနည်းကျ ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့်	
ရာဇဝတ်မှုများကိုကာကွယ်တားဆီးရေး	၁၂၈
မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် လူမှုရေး	၁၃၂
လွတ်လပ်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ပျော်ရွှင်ခြင်းနှင့်	
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဘောထား	၁၃၇
ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုနည်းသောဘဝသည်	
အချည်းအနီးရှင်သန်ခြင်း ဖြစ်သည်	၁၄၀
ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်	၁၄၆

“ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရား” အမည်ရှိ ဤကျမ်းစာသည် ဝေါက်တာ အရှင်ဓမ္မပိယ၏ သုတေသနကျမ်းစာ ဖြစ်၏။ စနစ်တကျ သုတေသနပြု ကြိုးပမ်းထားသည့် စာကောင်းပေမူန်ဖြစ်သည့် အတွက် ဖတ်ရှု လေ့လာသင့်သည်။

ဤ၌ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိ၏ အမြင်ကို တင်ပြလိုပါသည်။

ဘာသာတရား အဆုံးအမမှန်သမျှ ကိုယ်ကျင့်တရား ဆိုသည်ကို ညွှန်ပြကြ၏။ အခြားဘာသာ အများစုသည် God ဆိုသည့် ဖန်ဆင်းရှင်ကို ပုံဖော်ပြီး ဖန်ဆင်းရှင်ကို ဦးတည်၍ “ဘုရား အကြိုက်” ကိုယ်ကျင့်တရား (Ethics) ကို ချမှတ် လိုက်နာစေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ “ဘုရား ကြိုက်၊ မကြိုက်” ဆိုသည်ကို အခြေခံ၍ လူသားတို့ လိုက်နာရမည့် ဘုရားအကြိုက် ကိုယ်ကျင့်တရား ဆိုသည်ကို ချမှတ်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ဆိုကြသည့် ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမမှာ ထိုသို့ မဟုတ်ပေ “ဘယ်သူ့မပြု မိမိမူ” ဟူသော ကမ္မနိယာမသဘောကို သာ အခြေခံသည့် “ကိုယ်ကျင့်တရား” ကို ဟောကြားခြင်း ဖြစ်သည်။

“သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ = သတ္တဝါမှန်သမျှ ကိုယ်လုပ် ဟာ ကိုယ်ရကြသည်။ ယံ ကမ္မံ ကရိဿန္တိ ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ၊ ဝါ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါယာံ၊ ဘဝိဿန္တိ - မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် ကောင်းကံ၊ ဆိုးကံများကို ပြုလုပ်ကြ၏။ မိမိတို့လုပ်သည့် သို့မဟုတ် ကောင်းမွှေ ဆိုးမွှေများ မိမိတို့သာ ခံယူကြပေလိမ့်မည်” ဟူသော ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်သည် ကမ္မနိယာမသဘောကို ရှေးလင်းဟော ကြားခြင်း ဖြစ်သည်။

(ခ)

“ဘုရား ကြိုက်၊ မကြိုက်” ဆိုသည်ကို အခြေမခံဘဲ “ကောင်းတာလုပ်မှ ကောင်းကျိုးရမည်၊ မကောင်းတာလုပ်လျှင် မကောင်းကျိုးရမည်” ဟူသော ကမ္မဿကတာ အမြင်မှန်ကိုသာ အခြေခံသည့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို ဆုံးမလမ်းညွှန်သည်။

ဤနေရာ၌ ဘုရား ကြိုက်၊ မကြိုက်ကို အခြေခံ၍ လိုက်နာရသည့် ကိုယ်ကျင့်တရား မူဝါဒအရ အခြားသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည့် ဘုရားသခင်အပေါ် လုံးဝမှီခိုအားထားနေရသဖြင့် ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်ခွင့်များ ဆုံးရှုံးရသည့်အပြင် လူသားတစ်ယောက်၏ ဖြစ်ချင်သောဆန္ဒ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုပီရိယ၊ သုံးသပ်ဆင်ခြင် သိမြင်နိုင်မှု ပညာနှင့် လုပ်သင့်သောအရာ မလုပ်သင့်သောအရာ ဆိုသည်များသည် အသုံးမကျ အလဟဿ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ သွားနိုင်ပေသည်။

“ကိုယ်လုပ်တာ ကိုယ်ရသည်” ဟူသော ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်ကို အခြေခံအဖြစ် ထားရှိပါမူ ကိုယ့်အားကိုယ် ကိုးရသဖြင့် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် ကိုယ့်ဆန္ဒ၊ ကိုယ့်လုံ့လ၊ ကိုယ့်ပညာတို့ကို ကိုယ်တိုင်အသုံးချပြီး အမြင့်ဆုံးအဆင့်အထိ ကိုယ်တိုင် တက်လှမ်းနိုင်ကြပေသည်။

ပုဒ္ဓဘာသာဝင်မှန်သမျှသည် ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင် ရှိကြရမှာဖြစ်သလို ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်ရှိမှသာ ပုဒ္ဓဘာသာဝင် အစစ်အမှန်ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မပိယ၏ ဤသုတေသန ကျမ်းစာသည် လည်း ပုဒ္ဓအမြင်ကို အခြေခံလျက် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် ဂျမ်းစာဖြစ်သဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာထိုက်ပါပေသည်။

ဒေါက်တာ ဘဒ္ဒန္တနန္ဒမာလာဘိဝံသ

ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာထေရဝါဒပုဒ္ဓဘာသာနာပြုတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

(ဂ)

ပုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား

စာတမ်းပြုစုသူ၏ အမှာစာ

(Buddhist Ethics in Daily Life) စာတမ်းကို ၁၉၉၈-ခုနှစ်တွင် ဆန်ဟိုဆေး စတိတ် ယူနီဗာစီတီ (San Jose State University) ၌ (MA)ဘွဲ့အတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တင်သွင်းခဲ့သော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ကိုစာတမ်းကို ဖတ်ရှုရသော မလေးရှားနိုင်ငံမှ ယောဂီများသည် နှစ်သက်သဘောကျခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေလိုကြောင်း လျှောက်ထား လာခဲ့၍ (၁၉၉၉-ခု) နှစ်တွင် ပထမအကြိမ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထိုပုံနှိပ်စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ရဟန်းတော်တစ်ပါးသည် ကမ္ဘောဒီးယားဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေလို ကြောင်း လျှောက်ထားလာခဲ့၍ ဒုတိယအကြိမ် ကမ္ဘောဒီးယား ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြန်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်ခန့်က မြတ်မင်္ဂလာမဂ္ဂဇင်း၌ လစဉ်ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် ကိုမာရော့ (ဝါရင့်ကထိက၊ ဒဿနိကဗေဒ) မြန်မာပြန်ဆို၍ လစဉ် မြတ်မင်္ဂလာ မဂ္ဂဇင်း၌ ဖော်ပြရန် အယ်ဒီတာအဖွဲ့က အကြောင်းကြားလာ၍

(ဃ)

တတိယအကြိမ်ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ မြတ်မင်္ဂလာမဂ္ဂဇင်း၌ ၂၀၁၄-ခုနှစ် မှစ၍ လစဉ်ဖော်ပြခဲ့ရာ နှစ်နှစ်နီးပါး ကြာသောအခါ ပြီးမြောက်ခြင်း သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆို ပေးသော ဝါရင့်ကထိက ကိုမာကျော့ကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါ ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ယခုအခါ အင်္ဂလိပ်+ မြန်မာနှစ်ဘာသာ ဖြင့် ဤကျမ်းစာကို ပြန်လည်စိစစ်၍ ထုတ်ဝေပါသည်။ လိုအပ်ချက် အချို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဤကျမ်းစာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားများကို ခေတ်အမြင် ဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသော ကျမ်းစာဖြစ်၍ ရှေးရိုးဝါဒီတို့အတွက် ဘဝင်တွေ့ကောင်း တွေ့ချင်မှ တွေ့နိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ လေ့လာတင်ပြထားသော ကျမ်းစာမျိုးဖြစ်၍ ရှေးဟောင်းကိုလည်း ထိမ်းသိမ်းလိုသော ခေတ်အမြင်ဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓ တရားတော်များကို လေ့လာလိုသောသူတို့အတွက်မှာမူ အထူး ကျေးဇူးများဖွယ်ရှိ၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

မေတ္တာ၊ စေတနာတို့ဖြင့် စနစ်တကျ ဝေဖန်သုံးသပ် မှုများကို အလေးထား၍ ကြိုဆိုလျက်ရှိပါသည်။

ချမ်းသာစွာ အိပ်စက်နိုင်ကြပါစေ။
Dr အရှင်ဓမ္မပိယ

(င)

**ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယ၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း**

ဆရာတော် ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မပိယသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး၊ တန့်ဆည်မြို့နယ်၊ ရွှေနားဇောင်းကျ ကျေးရွာ၌ (၁၃၁၇ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း-၁၄ရက်) (၄-၆-၁၉၅၅)ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ခမည်း တော်နှင့် မယ်တော်တို့မှာ ဦးထွန်းစ + ဒေါ်သိန်းရီတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကန့်ဘလူမြို့နယ်၊ ပိုးစာကုန်းရွာ၊ လက်ထုပ်ကုန်းကျောင်း ခဏ္ဍာသိမ်တော်၌ ဘဒ္ဒန္တသာသနကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ရေဦးမြို့၊ မင်္ဂလာရာမကျောင်းတိုက်ဆရာတော် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ အရှင်အာစာရာဘိဝံသနှင့် နာယကဆရာတော်များ ပဲခူးမြို့၊ သာသနမဏ္ဍိုင်ကျောင်းတိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းညောင်တုန်း ကျောင်းတိုက် စာချဆရာတော်များထံ ပရိယတ္တိစာပေများကို သင်ယူဆည်းပူးခဲ့သည်။

အရှင်ဓမ္မပိယသည် အစိုးရ သာသနဓဇေမ္မာစရိယဘွဲ့ကို ၁၉၇၉-ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်(၁၉၇၉-ခုနှစ်) တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၃၄၃-ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာကြီး၌ သြဝါဒါစရိယ ဆရာတော်ကြီး အရှင်ပဏ္ဍိတဘိဝံသအထံတော်တွင် သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်များကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့သည်။

(စ)

အရှင်ဓမ္မပိယသည် မွန်ပြည်နယ်၊ ချောင်းဆုံမြို့နယ်၊ ကမာ
ကျေးရွာ၊ ဒီပါရုံပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၌ ပါဠိဂုဏ်ထူးတန်းကို
သင်ယူရင်း စာချတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့၊
မဟာစည်သာသနာ့ ရိပ်သာ၌ တရားဟော၊ တရားပြ ကမ္မဋ္ဌာနာ
စရိယတာဝန်များကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်
မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ပီနန်မြို့ **Malaysia Buddhist Meditation
Centre** ၌ ၅-နှစ်တိုင် ကျောင်းထိုင် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာတော်
တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့သည်။

ဆရာတော်အရှင်ဓမ္မပိယသည် မလေးရှား၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်း၊
နီပေါ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဂျပန်၊ ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဂျာမနီ၊ အင်္ဂလန်၊
ဆွစ်ဇာလန်စသော နိုင်ငံများသို့ ဗုဒ္ဓအလိုကျ မဟာစည်နည်းဖြင့်
ဝိပဿနာတရားတော်များကို ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့သည်။

ဆရာတော်သည် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊
ဆန်ဟိုဆေးမြို့ရှိ တထာဂတဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာတွင် ကမ္မဋ္ဌာနာ
စရိယဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူလျက် ၁၉၉၂-ခုနှစ်မှစ၍
အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကား တိုးတက်မှု ရရှိနိုင်စေရန် ဆန်ဟိုဆေးမြို့၊
စီးကီးကောလိပ် (SJCC) သို့ တက်ရောက်၍ ပညာသင်ယူခဲ့ရာ
AA ဘွဲ့ကိုရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဆန်ဟိုဆေးတက္ကသိုလ်သို့
တက်ရောက်၍ ဆက်လက် ပညာဆည်းပူးရာ B.A (Comparative
Study) ဘွဲ့ကိုရရှိခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ ပညာဆည်းပူးပြန်ရာ
၁၉၉၈-ခုနှစ်တွင် **Buddhist Ethics in Daily Life** ကျမ်းကို
ပြုစုတင်သွင်း၍ M.A (Philosophy) ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

(ဆ)

၂၀၀၃-ခုနှစ်တွင် ကာလီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်မှ "Nibāna in
Theravāda Perspective" (နိဗ္ဗာန်အယူဝါဒကို ထေရဝါဒ
ရှုထောင့်မှ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း) ကျမ်းဖြင့် **Ph.D (Philosophy)**
ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဆရာတော်သည် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ကာလီဖိုးနီးယား
ပြည်နယ်၊ ကက်(စ်)ထရို ဝယ်လီမြို့ (castro valley)၊ မေတ္တာနန္ဒ
ဝိဟာရ ဓမ္မရိပ်သာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ သင်္ဃန်းကျွန်းမြို့နယ်၊ ဝါးကျွန်းပြန်
သာသနာ့ရိပ်သာနှင့် မန္တလေးမြို့၊ မေတ္တာနန္ဒ ဓမ္မဂူတ ကျောင်းတိုက်
တို့၏ ပမာနနာယက ဆရာတော်အဖြစ် ပြည်တွင်း ပြည်ပယောဂီ
များအား တရားပြကာ သာသနာ့တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်လျက်
ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ရန်ကုန်မြို့၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ
ပြုတက္ကသိုလ် (ITBMU) တွင် ပါမောက္ခ(မဟာဋ္ဌာနမှူး) တာဝန်၊
ကျွန်းလှမြို့၊ သီတဂူဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်တာဝန်၊ အခြား
တက္ကသိုလ်များ၌လည်း ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါမောက္ခ တာဝန်များကို
ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၂- ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ တော်အစိုးရက
ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသော 'အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဇေဘွဲ့' ကို လည်း
ကောင်း၊ ၂၀၁၄-ခုနှစ်တွင် 'နိုင်ငံ့စွမ်းဆောင်ရည်ဆု' ကိုလည်း
ကောင်း ခံယူရရှိခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဤကျမ်းစာကို မေတ္တာနန္ဒ ကောလိပ်ကျောင်းနှင့်
အချို့သော တက္ကသိုလ်များ၌ ပြဋ္ဌာန်းကျမ်းစာအဖြစ် အသုံးပြု
နိုင်ရန်နှင့် ဓမ္မဗဟုသုတရှာမှီးလိုသော စာဖတ်သူများအတွက်ပါ
အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

မေတ္တာနန္ဒသာသနာ့ကောလိပ်
သင်ကြား / နိဗ္ဗာန်အဖွဲ့

နိဒါန်း

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် အခြေခံ ပြဿနာများ

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လူသားအားလုံး၏ ဘဝနေနည်းကို အလေးအနက် ထားသော ဘာသာတရားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယနေ့ကာလများတွင် အနောက်ကမ္ဘာရှိ နေရာတိုင်းလိုလိုတွင် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့် တရားပညာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးလျက်ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဥရောပ၊ အမေရိကနှင့် ဩစတြေးလျတို့တွင် ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ရသနည်း။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားပညာသည် အနောက်ကမ္ဘာရှိ လူသားအများစုအတွက် ခိုင်မာသော နည်းလမ်းကောင်း အသစ် တစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ယူဆလာကြ၍ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒီ သာမန်လူများ၏ ဘဝနေထိုင်ပုံနှင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဝါဒီရဟန်း သံဃာများ၊ သီလရှင်(သိက္ခာရှင်)များ၏ ကျင့်ကြံပြုမူပုံတို့ကို လူအများက ဝေဖန်သုံးသပ်ကြရာမှ ဗုဒ္ဓဝါဒအပေါ် မကြာခဏ ဆိုသလို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူမှု အမှားများ တွေ့နေရပေသည်။

ထိုသူများတွင် မဟာယာနဗုဒ္ဓဝါဒဂိုဏ်းခွဲအသစ်ကို လက်ခံ ထားသူများ ပါဝင်နေပြီး ထိုဂိုဏ်းဝင်များသည် ဘုရားလောင်းဝါဒ (မဟာ= ကြီးသော၊ ယာန=ယာဉ်)ကို သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ မည်သူမဆို ဘုရားဆုပန်ပြီး ဘုရားများဖြစ်ရေး

ဦးစားပေးသောဝါဒ ဖြစ်သည်။ ဤယုံကြည်သက်ဝင်သူများတွင် အနောက်တိုင်းပညာရှင် သူတေသီအချို့နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသူများ လည်း ပါဝင်နေကြ၏။^၁

အစောပိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒအတွေးအခေါ် (ထေရဝါဒခေါ် မထေရ်ကြီး များမှ မထေရ်ငယ်အဆင့်ဆင့်သို့ ဟောဖော်ဆုံးမတော်မူသော ကျင့်စဉ်)ကိုပင် ထိုသူများက ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လူ့ဘောင်၏ လုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို ကူညီထောက်ပံ့မှုမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုသောဝါဒ ဖြစ်သည်ဟု အနက်ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထေရဝါဒကိုလည်း သေးသိမ် အောင် နှိမ့်ချကာ ဟိနယာန (ဟိန = သေးငယ်သော၊ ယာန = ယာဉ်) ဟူ၍ သုံးနှုန်းခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြ၏။ ဤအချက်သည်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒသမိုင်း ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် မှားခြင်း၏အကြောင်းရင်း ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသမိုင်းတွင် ထေရဝါဒီများသည် ဖိမိတို့၏ ထေရဝါဒနှင့် ဟိနယာန ခြားနားသည်ကို ပိုင်းခြားသိမြင်ကြပါသည်။ သမိုင်း ကြောင်းအရဆိုလျှင် နောက်ပိုင်း မဟာယာနဟု အမည်တွင် လာမည့် မဟာသံယိကဂိုဏ်းသည် ဒုတိယသင်္ဂါယနာကာလတွင် ထေရဝါဒနှင့် ခေတ်ပြိုင်ပေါ်လာသော ဂိုဏ်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကို ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ (မဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံနှစ် ၅၄၃ BCE ခန့်) အပြီး နှစ်တစ်ရာအကြာတွင် အိန္ဒိယ၌ ဝိနည်းဆိုင်ရာဝါဒကွဲများကို သုံးသပ်ဖယ်ရှားရန် ကျင်းပ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ အစပိုင်း ကာလတွင် ထေရဝါဒအမည်တွင်သည့် အစောပိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒအဖွဲ့ အစည်း တစ်ခုတည်းသာလျှင် ရှိခဲ့ပါသည်။

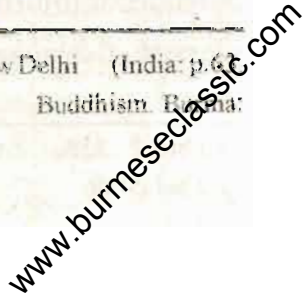
၁။ ဤစာအုပ်ပါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝေါဟာရအများစုသည် ပါဠိဝေါဟာရများသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အသောကမင်းတရားကြီးလက်ထက် တတိယသင်္ဂါယနာတင် ကာလ ရောက်သောအခါတွင်မူ (ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပင်ပြီး နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာသုံးဆယ့်ငါးနှစ်အကြာတွင် ထိုအသောကမင်းကြီး၏ ပစ္စည်း လေးပါး အသောက်အပွဲကို ခံယူ၍ တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့သည်။) မဟာသံယိကဂိုဏ်းသည် တစ်စတစ်စ ကြီးထွားလာ ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် ဂိုဏ်းကွဲများစွာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေတော့သည်။

ယင်းတို့တွင် ဂေါကုလိကဂိုဏ်းနှင့် ကောဗျာဟာဒိကဂိုဏ်းတို့လည်း ပါဝင်လေသည်။ ထို့နောက်တွင်မူ မဟာသံယိကဂိုဏ်းကို ဗုဒ္ဓဝါဒ ဂိုဏ်းသစ်အဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းကာ မဟာယာနဂိုဏ်းဟု အမည်တွင် စေခဲ့လေသည်။^၂ မဟာယာနဂိုဏ်းကို ကောင်းစွာတည်ထောင်ခဲ့ပြီး နောက် ပိဋကသုံးပုံကို မဟာယာနပိဋကတ်နှင့် ဟိနယာနပိဋ ကတ်ဟူ၍ အုပ်စုနှစ်စု ခွဲခြားထားခဲ့လေသည်။^၃

မဟာယာနနှင့် ဟိနယာနဂိုဏ်းနှစ်ခု၏ အမြင်များ ခြားနားချက် မှာ မဟာယာန အယူအဆအရ အကြွင်းမဲ့ကယ်တင်နိုင်ရေး (ဘုရား ဖြစ်ရေး)ဖြစ်ပြီး ဟိနယာနမှာမူ တစ်ဦးချင်း လွတ်မြောက်ရေး (ရဟန္တာဖြစ်ရေး)ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် မဟာယာနဂိုဏ်းဝင်တို့က ဘုရားဆုပန်လမ်းစဉ် မလိုက်သော အခြား ဂိုဏ်းကွဲအားလုံးကို ဟိနယာနဂိုဏ်းဝင်များအဖြစ်သာ ညွှန်းဆို ဖော်ပြခဲ့ကြလေသည်။^၄

၂။ Prof.P.V Bapat 2500 years of Buddhism. New Delhi (India) p.64
၃။ Maung Ant, The Journey of 2500 Years of Buddhism. Burma Pitaka Association, 1989.p.188.

ယင်းတို့အထဲတွင် ဝဇိရယာန (သို့မဟုတ်) တန္ဒြိယာန (ထိုစဉ်က ကောင်းစွာဖွဲ့စည်းထားခြင်း မရှိသေးသော နောက်ပိုင်း တိဗက်ဗုဒ္ဓဝါဒ အမည်တွင်မည့်)ဂိုဏ်းများလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။^၄

ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး နှစ်ပေါင်းငါးရာကြာသော် အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်း ဒေသတွင် ထေရဝါဒသာသနာတော် ပျောက်ကွယ်ခဲ့သည်။^၅ သို့သော် ထေရဝါဒ သာသနာတော်သည် အိန္ဒိယပြည်တောင်ပိုင်း သီရိလင်္ကာ၊ မြန်မာ၊ ထိုင်း စသည်တို့သို့ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့ပြီ။

အမှန်စင်စစ်တွင်မူ အစောပိုင်း ဗုဒ္ဓသာသနာ့ သမိုင်းတွင် ဟိနယာနဂိုဏ်းဟူ၍ ရှိခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။ မဟာယာနဂိုဏ်းမှ အခြားဂိုဏ်းများကို နှိမ့်ချသုံးနှုန်းသဖြင့်သာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားသဖြင့်ဆိုရလျှင် ထေရဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ထေရဝါဒသည် ဟိနယာနနှင့် လုံးဝခြားနားသော ဝါဒသာ ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ယနေ့ကာလများတွင်မူ လူအများစု (အထူးသဖြင့် အနောက်တိုင်းသုတေသီအချို့) အနေဖြင့် ဟိနယာနနှင့် ထေရဝါဒကို မှားယွင်းစွာ ထပ်တူပြု သုံးစွဲနေကြသည်ကို တွေ့နေရသေးသည်။

လူများစွာသည် ထေရဝါဒကို ဟိနယာနဟု မှားယွင်းအဓိပ္ပာယ်ဖွင့် သုံးစွဲနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။ အချို့ကမူ အမှန်ကိုသိပါလျက် တမင် သက်သက် သုံးစွဲနေကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုသူများတွင် မဟာယာနဂိုဏ်းဝင်များ အများစုဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့၏ ဘုရားလောင်းဝါဒက ထေရဝါဒ၏ အရဟန္တ (ရဟန္တာလောင်း) ဝါဒထက် ပို၍မြင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆကာ သွေးနားထင်ရောက်

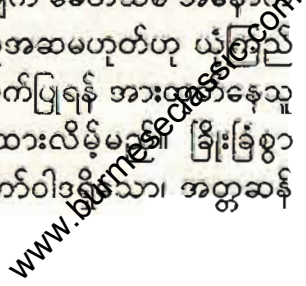
၄။ Ibid, P. 358.
၅။ Ibid P. 148.

နေကြ၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် သူတို့အနေဖြင့် ထေရဝါဒတို့၏ အရဟန္တ လမ်းစဉ်သည် နိမ့်ကျကျဉ်းမြောင်းသော လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်ဟုလည်း မှတ်ယူထားကြလေ၏။ အမှန်စင်စစ် ထေရဝါဒတို့သည် သူတို့၏ လောကုတ္တရာပန်းတိုင် ဘာဖြစ်သည်ကို တိတိကျကျ သိမြင်နားလည် ထားကြသူများသာ ဖြစ်၏။

ထေရဝါဒတို့အနေဖြင့် ဘုရားဆုပန်ရေးနှင့် အရဟန္တသာဝက ဆုပန်ရေးတို့မှာ မိမိတို့၏အစွမ်းအစနှင့် ဆန္ဒအတိုင်းသာ ဖြစ်သည်ကိုလည်း သိကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ချဲ့လိုသော မဟာယာန ဂိုဏ်းဝင်များနှင့် အချို့သော အနောက်တိုင်းသားများက အရဟန္တ သာဝက (ယခုဘဝတွင်ပင် နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုရေး) အယူအဆကို သဘောမတူကြပေ။

အမှန်တကယ်မှာ ဗောဓိက သုံးမျိုးသုံးစား ရှိသည်။ (၁) သမ္မာ သမ္မောဓိ - ဘုရားဆုပန်၊ (၂) ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရား ဆုပန်၊ (၃) သာဝကဗောဓိ- ရဟန္တာသာဝကဆုပန် ဤသုံးမျိုးရှိ၏။ သို့သော် အနောက်တိုင်းသားတို့ သိနားလည်ရေး၌ လွယ်ကူစေရန် အထက်၌ ပန်းတိုင်နှစ်မျိုးဟု ဖော်ပြထားသည်။

သူတို့အမြင်အရ ထေရဝါဒလမ်းစဉ်သည် မည်သည့်လောကီ လူ့ဘောင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုမျှ အရေးမထားဘဲ တစ်ကိုယ်တည်း လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အရဟန္တသာဝကအကျင့်ကို ရှာဖွေ အားထုတ်နေကြသူများဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။ ထို့ပြင် ထေရဝါဒအကျင့်တွင် ပါဝင်သော ခြိုးခြံစွာ ကျင့်သုံးခြင်းအယူအဆ ကိုလည်း မှားယွင်းစွာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုလျက် ခေတ်သစ် အနောက် တိုင်းနှင့် ကိုက်ညီ ဆီလျော်သော အယူအဆမဟုတ်ဟု ယုံကြည် ကာ ယခုဘဝတွင်ပင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် အားထုတ်နေသူ သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လျစ်လျူရှုထားလိမ့်မည်။ ခြိုးခြံစွာ ကျင့်သော ထိုသူများသည် တစ်ကိုယ်တော်ဝါဒဝိဒ္ဓါသာ၊ အတ္တဆန်

သော၊ ကိုယ်ကျိုးရှာသော သူများသာ ဖြစ်သည်ဟုလည်း ယုံကြည်ထားကြပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့က ဗုဒ္ဓဝါဒဟူသည်မှာ လောကီချမ်းသာနှင့် ဘဝဖြစ်တည်ရှင်သန်ရေး နည်းလမ်းများကို လုံးဝလျစ်လျူရှုထားသည့် လမ်းစဉ်သာဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ထုတ်ဖော် တင်ပြခဲ့ကြလေသည်။

အရဟန္တ (ရဟန္တာ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘောထား

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လောကီလူ့ဘောင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့်အတူ လူတစ်ဦးချင်း၏ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့်ပါ စစ်မှန်စွာ ဆက်စပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏အကျင့်နှင့် ယုံကြည်ချက်ကို သိရှိနားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ မိမိ၏လွတ်မြောက်ရေးသည် မိမိကိုယ်တိုင်၏ အားထုတ်လုပ်ဆောင်မှုပေါ်တွင် လုံးဝအခြေခံပါသည်။ (အတ္တဟိအတ္တနောနာထော)။ သို့သော်မိမိ၏ လွတ်မြောက်မှုသည် အခြားသူများအား အကျိုးခံစားရစေခြင်းကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ လွတ်မြောက်သွားသူ (နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားသူ) တစ်ဦးသည် သူတစ်ပါး၏ပျော်ရွှင်မှုနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ တို့ကိုပါ ဝံ့ကြည့်ပါတော့သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုသူသည် ဘုရားလောင်းနှင့် ဗုဒ္ဓ၏ စိတ်နေသဘောထားကို စစ်မှန်စွာ ခံစားနားလည်ခဲ့၍ ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ထေရဝါဒီတို့အနေဖြင့် တစ်ပါးသူတို့၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို သယ်ပိုးမည်ဟု ယုံကြည်ထားသော်လည်း အလောင်းတော် အရှင်မြတ်ကြီးများကဲ့သို့ ယဟိပြတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချထားခြင်း (အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ)မျိုး သူတို့ကိုယ် သူတို့ တိုင်တည်ဆုံးဖြတ် ထားခြင်းမျိုးကို ပြုလုပ်မထားပေ။ သူတို့သည် ယခုဘဝမှာပင် လောကုတ္တရာဉာဏ်ပညာနှင့် ကိုယ်တိုင် အောင်မြင်မှုများ တိုးတက် ရရှိလာခဲ့ပါက အခြားသူများကိုလည်း ယခုဘဝမှာပင် အကူအညီ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ထိုသူများက တစ်ဖန် အခြားသူများကို ဆက်ကာ ဆက်ကာ

၆။ Dha. Verse 129, (Burma: Burma Pitaka Association, 1986).

အကူအညီ ယေးသွားနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် အချို့သော ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြုရန်အတွက် ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ နောက်ဘဝတိုင်အောင် စောင့်မနေလိုကြချေ။ သူတို့အနေဖြင့် တစ်ပါးသူတို့ကို လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ကူညီဖြည့်စွမ်း ယေးရန် အလို့ငှာ ယခုဘဝသည်ပင်လျှင် မိမိကိုယ်တိုင် လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုကို ရရှိရန် ကောင်းစွာ လုံလောက်နေပြီဟု ယုံကြည်ကြ ပေသည်။

အရဟန္တသာဝကများသည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာ သောကောင်းမှုကုသိုလ် ဉာဏ်ပညာများ တိုးပွားစေရန် သူတို့ ကိုယ်သူတို့ အစဉ်တစိုက် ဖြည့်ဆည်းနေလေ့ရှိ၏။

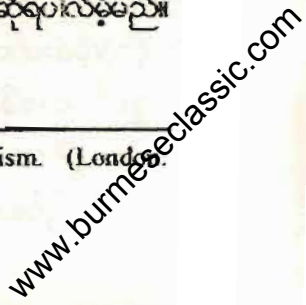
ဤအချက်သည် ဗုဒ္ဓ၏ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်တော်မူသော ညီတော် အာနန္ဒာကဲ့သို့သော သာဝကတစ်ဦး၏ဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်လျှင်ပင် သိသာပေါ်လွင်လှပေသည်။ ဗုဒ္ဓသက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်က ညီတော်အာနန္ဒာသည် သောတာပန်အဆင့်သာ ရှိသေး၏။ (သောတာပန်ဟူသည်မှာ အရိယာလမ်းကြောင်း အတွင်းသို့ ပထမ အဆင့် အနေဖြင့် ဝင်ရောက်သွားနိုင်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် သို့မူ မဆိုက်သေးသူဖြစ်ပေသည်။) သူသည် တစ်ပါးသူ၏ အကျိုး ဖီးပွားကိုဆောင်ရင်း အလုပ်ရှုပ်နေရသူဖြစ်သောကြောင့် သူကိုယ်တိုင် အတွက် ရရှိအပ်သော အသိဉာဏ်ပညာ တိုးတက် အောင်မြင်မှုများ မှာ ဗုဒ္ဓကွယ်လွန်ချိန်ထိ မရရှိခဲ့ပေ။ ဤဖြစ်ရပ်ကို ကြည့်ပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒီ များအနေဖြင့် လူတစ်ဦးသည် ဓမ္မသာဘာဝကို ပို၍ ပို၍ သိလာ လေလေ၊ တစ်ပါးသူတို့အပေါ် ပို၍ ပို၍ မေတ္တာရှေ့ထား ကရုဏာ ပျားလေလေဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

လောဘတဏှာ မဖက်သော မေတ္တာနှင့် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမဖက် သက်သက်သော ကရုဏာ ရှိသူတစ်ဦးအနေဖြင့် အခြားတစ်ပါး သူအပေါ် ကိုယ်နှင့်ထပ်တူ ကောင်းကျိုးဆောင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသူသည် သတ္တဝါအများ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ကြသော ဆင်းရဲအမှန် ဒုက္ခသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါအများ လိုလားနှစ်သက်သော ချမ်းသာအမှန် သုခသစ္စာ ကိုလည်းကောင်း ကောင်းစွာ သိနားလည်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။ အသိဉာဏ်အလင်းရပြီးသူသည် လူ့ဘောင်ကောင်းကျိုး လောက ဝတ္တရားများ ဆောင်ရွက်ရန် ပျော်ရွှင်နေတတ်ပြီး တစ်ပါးသူများ အပေါ် မေတ္တာတရား၊ ကရုဏာတရားများထားလျက် အချိန်ကုန်နေ သည်ကိုပင် ကျေနပ်နေသူများဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အောက်ပါ စကားစုများမှာမူ ကိုယ်တိုင် အသိဉာဏ်အလင်း ရရှိရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေသူများကို အဆိုးမြင် ပြစ်တင်ဝေဖန်လိုဟန်ရှိ သည်ကို တွေ့ရပေမည်။

ဒါနိန္ဒာစာရေးဆရာ T.R.V Murti က “အရဟန္တသာဝကဟာ သူ့ရဲ့ ကိုယ်တိုင်လွတ်မြောက်မှု အောင်မြင်ခြင်းအရသာနဲ့ ကျေနပ် နှစ်သိမ့်နေသူ ဖြစ်တယ်။ တစ်ပါးသူတွေရဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို သူ့အနေနဲ့ လိုလားတက်ကြွစွာ စိတ်ဝင်စားမှု မရှိပါဘူး။ အရဟန္တ သာဝကရဲ့ စံပြုထိုက်တဲ့ အရာကတော့ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှု အရိပ်လက္ခဏာပါပဲ။ ပြီးတော့ သူဟာ ဒီနေရာမှာ ကြာရှည်ပေကပ် နေခဲ့ရင် လောကကြီးက သူ့ကို ဆုပ်ကိုင်ချုပ်နှောင် ထားလိမ့်မယ် ဆိုတာကိုပါ ကြောက်ကြောက်နဲ့ စောင့်ကြည့်နေရတာမျိုးတောင်မှ ရှိနေပါသေးတယ်” ဟူ၍ ရေးသားချက်သည် တစ်ပါးသူ၏ ကောင်း ကျိုးချမ်းသာကို လွန်စွာမှ လိုလားတော်မူသော အရဟန္တသာဝက အရှင်မြတ်များအကြောင်း စင်စစ်မှန်မှန် သိနေသူများအတွက် လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိသော အဆိုတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။

၇။ T.R.V Murti: The Central Philosophy of Buddhism. (London: George Allen and Unwin Ltd, 1960), P. 263.

ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်

ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာ ကျင့်သောဘာသာတရား

ဗုဒ္ဓဝါဒကို ခြိုးခြံစွာ ကျင့်သုံးသော ဘာသာတစ်ရပ်အဖြစ် ဝေဖန်သုံးသပ်ခဲ့ကြသည်။ စင်စစ်တွင်ကား ထိုသို့ မဟုတ်ပါ။ ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာ ကျင့်သော ဝါဒဟူသည်မှာ ဘာသာတရား ကျင့်ဝတ်နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ကိုယ့်လိုအင်ဆန္ဒများကို ဖွတ်အတင်း ငြင်းပယ်သော အစွန်းရောက်ကျင့်စဉ် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ရသေ့ရဟန်းဖြစ်လာသောအခါ ထိုသူ သည် လောကီကာမဂုဏ်နှင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာများကို အလုံးစုံ လျစ်လျူရှုပြီး မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အရှက်ကင်းမဲ့စေခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိပ်စက်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နာကျင်စေခြင်းစသည့် အစွန်းရောက်သော ပင်ပန်းခက်ခဲသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရသည်။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အသိဉာဏ် (မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်) အလင်းဓာတ်ကြီးကို မရရှိသေးမီက အစာကို အလွန်အနည်းငယ် မျှသာ စားသုံးခြင်းဟူသော ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာသော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သော်လည်း ထိုအကျင့်များသည် ယထာဘူတဉာဏ်အမြင် ကိုမျှပင် ရစေနိုင်သော အကျင့်မဟုတ်ကြောင်း သိရှိလာပြီးသည့် နောက်တွင်ကား ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာ ကျင့်ခြင်းနည်းလမ်းကို လုံးဝ စွန့်လွှတ် ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူ ခဲ့သည်တွင်မူ သူကျင့်သုံးတွေ့ရှိခဲ့သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်ခေါ် ငြိမ်းချမ်းမျှတသည့် အကျင့်မြတ်ကို အခိုင်အမာ ထုတ်ဖော် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤနည်းလမ်းသည် ကာမဂုဏ်ကို အလွန်အကြူးမွေ့လျော်ခြင်း (ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်) နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း (အတ္တကိလ မထာနုယောဂ အကျင့်)စသည့် အစွန်းရောက် အကျင့်နစ်နုတို့ကို ငြင်းပယ်လိုက် သည့်လမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အခြေခံအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ မျှတခြင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုများ တိုးပွားလာစေသည့် ပျော့ပျောင်းညင်သာ သော လမ်းစဉ် ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရား၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

ဗုဒ္ဓနည်းကျ အကျင့်လမ်းများကို နားလည်မှု လွဲမှားခြင်းမှ ရှောင်ရှားရန်အတွက် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်း၏ အယူအဆ ရေးရာ၌ ယင်းဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတရားများကို သိရှိနားလည် ထားရန် လိုအပ်ပေသည်။ အဆိုပါ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အယူအဆကို သိနားလည်သူသည် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားစနစ်ကြီး တစ်ခု လုံးအကြောင်းကို ပိုမိုရှင်းလင်းပီပြင်စွာ သိနားလည်ပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားစနစ်ကြီး တစ်ရပ် လုံးသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းနှင့် ယင်း၏ အခြေခံသဘော တရားများအပေါ်တွင် လုံးဝအခြေခံထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းကို လူသိများကြပေသည်။ သို့သော် ယင်းအကျင့်လမ်း၏ အခြေခံသဘောတရားများကိုကား မည်သည့် အရာတို့ဖြစ်ကြောင်း သိသူများစွာ ရှိနိုင်ပါမည်လား။ ဗုဒ္ဓက ဤသို့ ဆိုခဲ့ပါသည်။ “ရဟန်းတို့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင် ထွက်ပေါ်လာရန် အတွက် အကြောင်းတရားနှစ်ရပ် ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုရင် -

- (၁) တစ်ပါးသူထံမှ ကောင်းသော အကြံဉာဏ်၊ ကောင်းသော စကားကို ကြားနာခြင်း (ပရတောယောသော) နှင့်
- (၂) သင့်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ခြင်း (ယောနိသော မနသိကာရော) တို့ ဖြစ်တယ်။”^{၁၀}

၁၀။ Ān, vol.1, Oxford pali Text Society PTS 1989, 79.

ဤနေရာတွင် ပထမအချက်သည် မိတ်ဆွေကောင်းကို ပေါင်းဖော်ခြင်းဟူသည့် အချက်ကို တိုက်ရိုက်ညွှန်ပြလျက်ရှိပြီး၊ ဒုတိယအချက်မှာမူ အပြစ်ကင်းစွာ အကောင်းဘက်အမြင်ကို ရှုမြင် သုံးသပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ကလေးတစ်ယောက်သည် မတော် တဆကြောင့် ဖန်ခွက်ကျကွဲသွားသည်ဆိုပါစို့။ မိခင်ဖြစ်သူသည် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်အမြင်ရှိသူ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ “အဟောင်း အဆွေးတစ်ခု ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားတော့လည်း အသစ်တစ်ခု ပြန်ဝင် လာမှာပေါ့ကွယ်။ စိတ်မကောင်းမဖြစ်ပါနဲ့ သားရယ်” ဟု နှစ်သိမ့်မှု ပေးလျက် သားငယ်၏ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်နေမှုကို သက်သာရာ ရစေသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းတရားနှစ်ရပ်အနက် ပထမအကြောင်း တရားသည် ဗဟိဒ္ဓအကြောင်း တရားဖြစ်ပြီး ဒုတိယသည် အဇ္ဈတ္တ အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ အရုဏ်အရောင်သည် နေ၏အစ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဖော်ပြပါ အကြောင်းတရားနှစ်ပါးသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်မြတ်၏ ရှေ့ပြေးဖြစ်ပေသည်ဟု ဗုဒ္ဓ၏ဟောကြားချက်ကို ထိုင်းဆရာတော် ဖရာရာဝေရမုနိ အရှင်မြတ်က ရေးသားခဲ့ပေသည်။^၉

^၉ Phira Rajavaramuni, 'Foundations of Buddhist Social Ethics. 'In Ethics, Wealth, and Salvation, ed. R Sizemore and D.Sweater. (Columbia: University of South Carolina Press, 1992) p.45

www.burmeseclassic.com

**ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားကို
လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အသုံးပြုခြင်း**

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားကို လေ့လာသော ပညာရပ်ဆိုသည်မှာ စိတ်ပိုင်းနှင့် ရုပ်ပိုင်းဘဝတို့၏ အပြုအမူဆိုင်ရာ ကောင်းဆိုး မှန်မှားဆုံးဖြတ်ချက်များကို လေ့လာသော ဒဿနဘာသာရပ်ခွဲတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ Ethics & its Application စာအုပ်ရေးသူ ဘရုဒရီဘရိုဒီက “ဘာသာတရားဆိုတာ မကြာခဏဆိုသလို ဒဿနပြဿနာတွေနဲ့ ရှုပ်ထွေးနေတတ်တဲ့ လူ့ဘဝရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အခြား နယ်ပယ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ လူ့အများစုဟာ ဘာသာတရား ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုတွေနဲ့အတူ ကြီးပြင်းလာကြရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီယုံကြည်ချက်တွေမှာ လူတွေ ဘယ်လို နေထိုင်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ နည်းလမ်းတွေအတွက် အရေးကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ပါရှိတယ်။ အစောပိုင်း ကာလတွေမှာဆိုရင် ဘာသာတရားယုံကြည်မှုတွေဟာ မေးခွန်းများစွာ ထုတ်ရမယ့် ဘာသာရပ်တစ်ခု မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ အကြောင်းကတော့ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲက လူတိုင်းနီးပါးဟာ တူညီသော ယုံကြည်မှုများကို ကိုင်ဆွဲထားကြလို့ပါပဲ။ ဒီကိစ္စက ကြာရှည်လေးမြင့်တော့ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။^{၁၀}

ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်မှောက်ကာလ လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဘာသာကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် အကျင့်တရားများ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ

၁၀။ Bruch Brody, Ethics and its Applications, (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1983) P.1.

ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအကျိုးငှာ များစွာသော အမေးပုစ္ဆာများ အဆိုပြု ပေါ်ထွက်လာနေခဲ့ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မေးခွန်းတစ်ခုထုတ်ပါမည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားကို ဘဝဆိုင်ရာ လောကီရေး ရှုထောင့်တွင် မည်သို့အသုံးပြုပါမည်နည်း။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရား ပညာကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအကျိုးငှာ အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ရှေ့ပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူတစ်ဦးချင်းအရေး၊ လူအများအရေးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ တန်ဖိုးဆုံးဖြတ်ချက်များအရေးတို့နှင့်ပါ အပြန်အလှန် ကြောင်းကျိုး ဆက်နွယ်နေပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ဆိုင်သော ပညာရပ်၏ ကျက်စားရာနယ်ပယ် ငါးရပ်ကို ခြုံငုံမိအောင် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါ နယ်ပယ်ငါးရပ်တို့မှာ (၁) ဥစ္စာဓန မျှဝေခြင်းနှင့် လက်တွေ့အသုံးပြုမှုတို့ ဆက်စပ်ပါဝင်နေသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာနယ်ပယ်၊ (၂) ကမ္မဥပဒေသနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု အဓိကအမြင်တို့ ဆက်စပ်ပါဝင်နေသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာနယ်ပယ်၊ (၃) လူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားအမြင်များနှင့် စည်းမျဉ်း (ဂါ) မူဝါဒနှင့် ပဓာနရှုထောင့်တို့ ဆက်စပ် ပါဝင်နေသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာနယ်ပယ်၊ (၄) ဘဝနေနည်းနှင့် ပတ်သက်သော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာနယ်ပယ်နှင့် (၅) လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာနယ်ပယ်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဦးစွာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တိုင်းပြည်များနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအနေဖြင့် ဥစ္စာဓနနှင့် မိမိပိုင်ဥစ္စာဓနကို အခြားသူများအား မျှဝေခံစားစေခြင်း အပေါ် မည်သို့ယုံကြည်သည်ကို ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ဆွေးနွေးရပါမည်။

အခန်း (၁)
ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်
ဥစ္စာဓန ဖွဲ့ဝေခံစားခြင်း

ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်းပြည်များတွင် အမှန်တကယ် ကျင့်သုံးရမည့် ပထမဆင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် ဒါနမူပြုခြင်း (ပေးလှူခြင်း၊ ရက်ရောခြင်း၊ စွန့်ကြဲခြင်း၊ ဖျှော့ခြင်း)ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဒါနသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင် လူများအား ညီညွတ်မှုတစေသော တန်ခိုးအင်အားရှိသည်ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက ယုံကြည်ကြလေသည်။ ဘာသာတရား ရှုထောင့်မှ ကြည့်မည်ဆိုလျှင်လည်း ပေးလှူခြင်း ပြုသူတစ်ဦးတွက် ဒါန၏ အကျိုးကျေးဇူးအဖြစ် ကုသိုလ်ထူး ရရှိစေလေ၏။ ထိုကုသိုလ်သည် လူတစ်ဦးအား ပါရမီများ တိုးပွားလာစေရန်နှင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သော ဘဝများသို့ တစ်ဖန်ပြန်လည် မွေးဖွားရောက်ရှိစေရန်တို့ကိုပါ အထောက်အကူ ပြုသည်။

သို့သော် ဒါနပြုရာတွင် စိတ်ထားမှန်၍ စနစ်တကျ ပြုလုပ် တတ်ဖို့တော့ လိုအပ်သည်။ ထိုသို့မပြုလုပ်တတ်ခဲ့သော် ဒါနမူသည် အပြစ်မကင်းသော၊ အပြစ်တင်ထိုက်သော အလှူဒါနမျိုးဖြစ်သွားနိုင် ပေသည်။ ဥပမာ-ကလေးတစ်ဦးသည် ရဟန်းတစ်ပါးအား အလှူ တစ်ခုပြုလုပ်လိုသည် ဆိုပါတော့ သို့သော်သူ့တွင်လှူစရာတစ်စုံ တစ်ခုမျှမရှိ ဖြစ်နေသည်။ သို့ကြောင့် သူတစ်ပါးပိုင်ပစ္စည်းကို ခိုးယူ၍ ဝမ်းမြောက်စွာ လှူဒါန်းခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်တွင် သူ၏စိတ် စေတနာသည် ကောင်းမွန်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း သူ့ရဲ့လုပ်ရပ်သည် မှားယွင်းသော လုပ်ရပ်ဖြစ်ပြီး အပြစ်မကင်းသော လုပ်ရပ်ဖြစ်နေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဒါနမူပြုခြင်းနည်းလမ်းသည် ကောင်းမွန် သော ကိုယ်ကျင့်တရားပေါ်တွင် အခြေခံထားသော လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းကို ညီညွတ်မှုတစေခြင်း ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေခြင်းတို့နှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်နေပေ၏။

ကျွန်ုပ်တို့ ရဟန်းသံဃာများအနေဖြင့်လည်း ဒကာ၊ ဒကာမ များကို ဒါနပြုရန် တိုက်တွန်း အားပေးကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အစဉ်အလာအရပင် ဒါနမူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအတွက် အရေးကြီးသည့်အကျင့် ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ထားကြသည်။ ဒါန၏ အခြေခံအယူအဆကပင် ကောင်းမြတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၍ လူတစ်ဦး ၏ အတ္တကြီးမား ကိုယ်ကျိုးရှာလိုစိတ် လျော့ပါးသွားစေရန် စွမ်း ဆောင်နိုင်သည့် အပြုအမူပုံစံတစ်ရပ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းနေပေသည်။ လူတစ်ဦးသည် သူ၏ ဥစ္စာဓနအပေါ် အလိုလောဘနည်းပါးမှုနှင့် အတ္တကင်းမဲ့မှုအမြင်များကြောင့် အသိဉာဏ် အလင်းရရှိရန်နှင့် ပိုမိုပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ရန် အကြောင်းတရားများကို ရရှိစေပါသည်။ ရက်ရောသော ကောင်းမှုကုသိုလ်များကြောင့် ကြွယ်ဝခြင်းနှင့် ကံကောင်းခြင်းကဲ့သို့သော ကောင်းမှုကံ အသီးများကိုပါ ဆုလာဘ် အဖြစ် ယခုဘဝသာမက အနာဂတ်ဘဝများအထိပင် ရရှိခံစားရပေ သည်။

ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း

ဗုဒ္ဓဝါဒအမြင်အရ လူတစ်ဦး၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းတို့သည် ထိုသူ၏ ရှေးယခင်အတိတ်နှင့် ယခု မျက်မှောက်ဘဝအကြောင်းကံတို့ အပေါ်တွင် မှီတည်နေပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ဘေးဒုက္ခကြုံရခြင်းကို များစွာ ကြောက်ရွံ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် အလှူဒါန ပြုရမည်ကို မကြောက်ရွံ့တော့ပေ။ ရက်ရောခြင်းသည် ကြီးပွားအောင်မြင် ချမ်းသာစေသော တန်ခိုးများရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

တစ်စုံတစ်ဦး၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာပစ္စည်းများကို မျှဝေပေးခြင်းသည် ထိုကောင်းမှုမှတစ်ဆင့် ပါရမီများ တိုးပွားများပြားလာစေသည်။ ဤဒါနပါရမီသည် ပြင်းထန်သော အလိုလောဘများကို နည်းပါး လာစေလျက် ပိုမိုပြည့်စုံ ကောင်းမွန်သော အနာဂတ်ဘဝကို ဥစ္စာဓန ကြွယ်ဝစွာ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လည်မွေးဖွား လာစေပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ထိုဒါနပါရမီကြီးကပင် အသိဉာဏ်အလင်း ဓာတ်ကြီးကို (Enlightenment) လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် မျက်မှောက် ပြုနိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အနေဖြင့် ယုံကြည်ထားသည်မှာ မိမိ၏ ဥစ္စာဓနကို တစ်ပါးသူတို့အား မျှဝေပေးခြင်းသည် ဒါနဟူသော ကုသိုလ်တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး ထိုအမှုဝေမှုကို ရရှိသူကဲ့သို့ပင် ပေးလှူသူ မိမိကိုပါ ပျော်ရွှင်မှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုတို့ပါ ရစေနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဒါန၏ အကျိုးရလဒ်ကား ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ကြားတွင် သဘောထား ညီညွတ်စေပြီး မျှတစည်းလုံးမှုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာသော ဥစ္စာဓန ကြွယ်ဝမှုမျိုးကို အားပေးသည်။ ကြွယ်ဝ ခြင်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ဦးသည် မိမိ၏ မိသားစုဝင်များနှင့် မိဘများအား လိုအပ်သည်တို့ကို ထောက်ပံ့နိုင်၏။ သို့သော် မိမိကြွယ်ဝရေး အတွက် အလိုလောဘ ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရန် မလိုအပ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဥစ္စာပစ္စည်းဟူသည် “မတည်မြဲခြင်း” သဘောရှိပြီး အဖျက်တရား ငါးမျိုးဖြစ်သော ရေ၊ မီး၊ မင်းဆိုး၊ မင်းညစ်၊ ခိုးသူ၊ အမွေခံဆိုး၊ မိတ်ဆွေအတူအယောင်တို့နှင့် အတူပေါင်းဖော်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။”

ထို့ကြောင့် ရက်ရောမှုဟူသည်မှာ ကောင်းမြတ်သော အလေ့ အကျင့်ဖြစ်လျက် ဖြစ်နိုင်လျှင် မိမိပိုင်ဥစ္စာဓနများ မိမိလက်တွင်း၌ ရှိနေစဉ်ပင် ရက်ရောမှုသဒ္ဓါတရားဖြင့် အလှူဒါနများကို များများ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဤသဘောတရားကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အားလုံး ရင်ထဲ၌ စွဲမြဲစွာ သိမ်းပိုက်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် သူတို့၏ ဘဝတာတွင် ရက်ရောစွာ လှူဒါန်းရခြင်း၌ ပင်ပန်းငြီးငွေ့သည်ဟူ၍ မရှိကြချေ။

သူတို့သည် ချို့တဲ့သူများသို့ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းအမှုကို အလွန်အမင်း တန်ဖိုးထားတတ်ကြပြီး ဤအပြုအမူသည် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓအစဉ်အလာတွင် ထူးထူးကဲကဲ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အပြု အမူတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုင်းဆရာတော် ဖရာရာဇဝရမုနိက “ပုံသဏ္ဍာန်တွေ အားလုံးထဲမှာ ဒီပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုကို တရားနာ အပေါ် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားအနေနဲ့ အလွန်ခိုးကျူးထိုက်တယ်။

၁၀၁ The, Vol.II (oxford: Pali Text Society (PTS), 1991), 4

ပြီးတော့ ဒီပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုမှာ ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်တဲ့ အကျိုးရလဒ် မျိုးတွေရှိတယ်။ အဲဒါတွေက ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှု၌ လောဘကင်းမဲ့မှုကို ပျိုးထောင်ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနာဂတ်ဘဝ ပိုမိုချမ်းသာကြွယ်ဝလာချိန်တိုင်အောင် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေဖို့ရာအတွက် ဒီပေးကမ်းစွန့်ကြဲသူရဲ့ ကောင်းမှုတွေ တိုးပွားများပြားလာနေခြင်းတို့ ဖြစ်တယ်” ဟူ၍ ရေးသားခဲ့လေသည်။^{၁၂} ထိုအကြောင်းများကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒါနပြုလေ့ရှိသူ၏ ရက်ရောသော ကောင်းမှုကုသိုလ်များကို အလွန်တန်ဖိုးထားရခြင်း ဖြစ်သည်။

ထေရဝါဒအစဉ်အလာတွင် ပဓာနကျသော ရက်ရောမှု သဒ္ဓါတရား ပုံစံတစ်ရပ်မှာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများမှ ရဟန်းသံဃာများအား အထောက်အပံ့ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆိုသဖြင့် လူများအနေဖြင့်ရက်ရောသော လှူဒါန်းမှုများကို ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများတွင်သာလျှင် ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဆေးရုံ၊ စာသင်ကျောင်း၊ ဘိုးဘွားရိပ်သာ၊ မိဘမဲ့ဂေဟာနှင့် ဆင်းရဲချို့တဲ့သူများ စသည်ဖြင့် နေရာများစွာတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပေသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသည် အတိတ်ကာလများက ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများ ပညာဆည်းပူးရာ၊ အလုပ်သမားများ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာသင်ယူရာ၊ လူအများ ရှေ့ရေး၊ နောင်ရေး အကြံဉာဏ်များရယူရာနေရာနှင့် ဗုဒ္ဓဇာသနာတရားတော်များ နာကြားရာ ဌာနများ ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသည် အစဉ်အလာ

၁၂။ 'Phra Rajavanamuni, Foundations of Buddhist Social Ethics. 'In Ethics, Wealth, and Salvation, ed. R.Sizemore and D.Swearer. (Columbia: University of South Carolina Press, 1992), P.13.

အားဖြင့် ဒါနပြုလုပ်ရာ နေရာတစ်ခုအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ရဟန် ကူပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ရင်ထဲစွဲနေသော အခြားအယူအဆတစ်ရပ်လည်း ရှိနေပါသေးသည်။ ၎င်းမှာ သူတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်တို့ကို အကျင့်သီလ မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပေးလှူခြင်းဖြင့် သူတို့သည် ကုသိုလ်ပိုရပြီး ပိုမိုပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ရမည်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် အကျင့်သီလ မြင့်မြတ်သူများ စုဝေးရာ ဘုရားကျောင်းများသို့ လည်းကောင်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးများသို့လည်းကောင်း ကုသိုလ်ဒါနပြုလုပ်ရန် ပိုမိုစိတ်ဝင်စား ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် အခြားသူများထက် အကျင့်သီလ ပိုမိုမြင့်မြတ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူများ အား စွန့်ကြဲရမည်ကိုလည်း သိမြင်ကြပါသည်။ သူတို့တွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအပေါ် ကရုဏာတရားနှင့် သနားခွဲညှာမှုများ ရှိနေကြ ပါသည်။ စင်စစ်မှာမူ ချို့တဲ့နွမ်းပါးသူများအား သနားခွဲညှာကရုဏာ ထားရခြင်းဟူသည်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကောင်းတို့၏ ပဓာနကျင့်စဉ်တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။

**ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းအပေါ်
ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ သဘောထား**

ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းတို့သည် စီးပွားရေး အရဆိုလျှင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်နေသည်။ သို့ရာတွင် သဘောတရားရေးရာအရမူ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် ဆက်နွှယ်နေသည်။ သူဆင်းရဲတစ်ယောက်သည် စားဝတ်နေရေးနှင့် ဆေးဝါးစသည့် အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်စုံအောင် မသုံးနိုင်သဖြင့် ယခုထက် ပိုမိုကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကို ပိုင်ဆိုင်လို စိတ်ရှိမည် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ အမြင်အရ ဖော်ပြပါပစ္စည်းလေးမျိုးတို့သည် ဘဝအတွက် အနိမ့်ဆုံးအခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါး မှုကြောင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ကြရသည်။ သို့သော် ချမ်းသာကြွယ်ဝပြီး သူများကလည်း ထို့ထက်ပိုမို ချမ်းသာလိုကြ ပြန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် ထိုချမ်းသာမှု၌ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသဖြင့် ပိုမို၍ အကောင်းဆုံးဖြစ်သော တိုက်တာ ကားတို့အပြင် ပို၍ ချောမောလှပသော ဇနီးမယား အသစ်အသစ်များကို တောင့်တနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ချမ်းသာခြင်းတို့သည် ညီမျှသွားလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

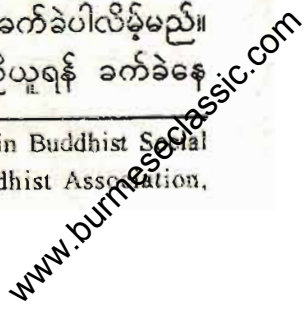
ယနေ့ကာလများတွင် ကမ္ဘာ့ဝတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုဘေး (World Hunger) ပြဿနာသည် တစ်ရိပ်ရိပ် တိုးမြင့်ကြီးထွားလျက်ရှိသည်။ စီးပွားရေးစစ်ပစ်များအရ ဆိုလျှင် ကမ္ဘာ့လူသားထုတစ်ရပ်လုံး၏ သုံးပုံနှစ်ပုံသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုဒဏ်ကြောင့် အာဟာရ ပြတ်လပ်

ချို့ငဲ့သည့် ဝေဒနာ ခံစားနေကြရသည်။ သူတို့သည် သယံဇာတနှင့် မနုဉ္ဇူစွာ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုတို့ မညီမျှသည့်ဒဏ်ကြောင့် ဤမျှ ဆင်းရဲတွင်း နက်နေရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲသားများသည် ဘဝအခြေခံလိုအပ် ချက်များ လုံးဝကင်းမဲ့ချို့တဲ့စွာ နေရချိန်၌ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများ ကား ဘဝအခြေခံ လိုအပ်ချက်ထက် များစွာပိုလွန်သော စည်းစိမ် အပြည့်နှင့် ဆီဦးထောပတ်တို့ကို စားသုံးလျက် အထက်တန်းကျကျ ပျော်ပါးနိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် “ယနေ့ခေတ်ကာလများတွင် ပိုလျှံလွန်မှုနှင့် ချို့ငဲ့လွန်မှု ပြဿနာများ လွန်စွာ ကြီးထွားလာနေရ ပြီဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဆရာတော် ပတိဂါမဂုဏာရာမက ရေးသား ဖော်ပြထားလေသည်။^{၁၃}

လူတိုင်း၏ လိုအင်ဆန္ဒဟူသည် သဘာဝအားဖြင့် အတော မသတ်နိုင်သော အရာဖြစ်၏။ ယင်း၏အကျိုးဆက်ကြောင့် ဆင်းရဲ ခြင်းနှင့် ချမ်းသာခြင်း ကွာဟမှုများကို ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ ဖြင့်လည်း သေချာပေါက် ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ အနေဖြင့် ယင်းပြဿနာများကို အပြီးတိုင်ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်း ကြမည် မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းမှာ သူတို့သည် မိမိကိုယ်တိုင် ဖန်တီးထားသော မိမိ၏ဘဝသည် အလုပ်၊ အပြော၊ အကြံဟူသည့် ကမ္မအစုအပေါင်းမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် ပြဿနာခက်မများ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝများမှ ကမ္မအလုပ်များက ထိုဆင်းရဲချမ်းသာတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု လည်း ယူဆကြ၍ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲပါလိမ့်မည်။ မရှိလိုသည်မှာ ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွာဟမှုကို ညီယူရန် ခက်ခဲနေ

၁၃။ Ven. Pategama Gnanarama, An Approach in Buddhist Social Philisophy, (Singapore: Ti - Sarana Buddhist Association, 1996), 126.

မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ လိုအပ်ဆန္ဒများ ပြည့်စေရေးအတွက် အကူအညီပေးရန် အားထုတ် နေကြပြီး သူတို့၏ ကြွယ်ဝမှုများကိုလည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအား ဝေမျှသုံးစွဲရန် ကြိုးပမ်းတတ်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဤသို့ သော အလေ့အကျင့်များကို အလေးထား ချီးကျူးလေ့လည်း ရှိ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဗုဒ္ဓသက်တော်တင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ပေးကမ်း ရက်ရောခြင်း အလေ့အကျင့်များကို ပွားထုံခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒ သမိုင်းအရ ခရစ်မပေါ်မီ ငါးရာစုကတည်းကပင် အိန္ဒိယတိုက်ဝယ်၌ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများ မြင့်မားစွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးနေခဲ့ပြီ ဖြစ် သည်။ ခရီးသည်များနှင့် နယ်သစ်ရှာဖွေသူများသည် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ၊ တစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံသို့ ကူးသန်းသွားနေခဲ့ကြပြီဖြစ် သည်။ ကုန်သည်များ၊ ငွေချေးငှားသူများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦးများသည် ငွေချေးလိုသူများအတွက် ငွေရေး ကြေးရေးကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပေးကြသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက် သည် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် ငွေကြေးကို မည်သို့လည်ပတ်စေ ရမည်ဆိုသည့်အချက်ကို စနစ်တကျ သိနားလည်ပါက သန်းကြွယ် သူဌေး ဖြစ်လာမည်မှာ မလွဲပါ။

ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်များအနက်မှ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီး (ထိုကျောင်းတော်ကြီးတွင် ဘုရားရှင် အများဆုံး သီတင်းသုံးနေ တော်မူခဲ့၏)ကို လှူဒါန်းခဲ့သူ သုဒတ္တသည် ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်သည်။ သူသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ် နေသူများ၊ အိမ်မဲ့ယာမဲ့များ နှင့် ဘဝပျက်နေသူများအား ကျွေးမွေးပေးကမ်းရန် အမြဲလိုလို အရန်သင့်ဖြစ်နေခဲ့သည်။

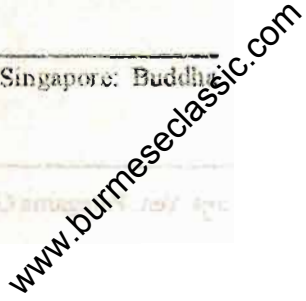
ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် သူ့ကို လူတိုင်းက အနာထပိဏ္ဍိက (ဆင်းရဲသားများကို ကျွေးမွေး ပေးကမ်းသူ) ဟု အသိအမှတ်ပြုထား ခဲ့ကြသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအနေဖြင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝရေး အတွက် လာဘသက္ကာရ ကြီးထွားကြရန် မတိုက်တွန်းသော်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများမှ ရှောင်ရှားပယ်ခွာရန်ကိုမူ မီးမောင်းထိုးပြလျက် ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုသည် တစ်စုံ တစ်ယောက်အား ဘဝတွင် များစွာသော အခက်အခဲ အကျပ် အတည်းများနှင့် ရင်ဆိုင်ရဖွယ်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။

တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးနေပါလျှင် ထိုသူ၏ ပီသားစုစားဝတ်နေရေးနှင့် ဆေးဝါးကုသရေးအပါအဝင် သားသမီး များ၏ ပညာရေးတို့အတွက် အထောက်အပံ့ပြုရန် ချွတ်ယွင်း ပျက်ကွက်နေမည် ဖြစ်သည်။

မိသားစုတစ်စုလုံး ဆင်းရဲငတ်မွတ်မှုဒဏ်ကို ခံစားရလျက် နောက်ဆုံးတွင် ကြွေးလည်ပင်းခိုက် လာပေတော့မည်။ လူတစ် ယောက်၏ ဝိုင်ဆိုင်မှုများ နည်းပါး ကျဆင်းလာသည်နှင့်အမျှ ထိုသူ၏ဘဝတွင် အခက်အခဲများ ကြီးထွား လာပေမည်။ “ကြွေးရှင် များအား ကြွေးပြန်ဆပ်ရန် ပျက်ကွက် လာသည်နှင့်အမျှ ထိုသူ၏ ဘဝတွင် အခက်အခဲများ၊ အထင်သေးရှုတ်ချမှုဒဏ်၊ ငြူစူမှု ဒဏ်တို့ပါ ဆင့်ကဲခံရပေတော့သည်။”

၈၄။ S. Dhammika, The Buddha & Disciples, (Singapore: Buddha Mandala Society, 1993), P. 56.

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ကို စိတ်ပိုင်းမှိုက်ခတ် မှုမှတစ်ဆင့် ဘဝတွင် စိတ်ပိုင်းရေး၊ ရုပ်ပိုင်းကိုပါ ထိခိုက်နာကျင် စေသည့် အကြောင်းတရားအဖြစ် သိမြင်လာခဲ့ကြလေပြီ” ဟု ဆရာတော် ပတိဂါမဂုဏာရာမက ရေးသားခဲ့သည်။^၁

၁၅၁ Ven. Pategama Guasarana, P. 135.

စီးပွားရေးပြဿနာများအပေါ်၌ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဖြင့် တုံ့ပြန်မှု

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုရှိရန် လိုအပ်သည်ကို အလေးထားပြီး ထိုကြွယ်ဝမှုကို အခြားသူများအား မျှဝေသုံးစွဲစေရန်ကိုပါ အလေးထားသည်။ သို့သော် ကြွယ်ဝမှုသည် ဥပဒေနှင့်ကိုက်ညီစွာ တရားသောနည်းလမ်းအရ ကြွယ်ဝမှုမျိုးသာ ဖြစ်ရပေမည်။ ဤနည်းလမ်းတွင် လိမ်ညာလှည့်ဖြားမှုများ၊ ခြိမ်းခြောက်အနိုင်ကျင့်မှုများ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် ကာဏာအသုံးချမှုများနှင့် အဓမ္မစေခိုင်းမှု (Exerting Force) များ မပါဝင်ရပါ။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် စီးပွားရေး မညီမျှမှုပြဿနာကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာရသော၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွာဟမှု ပြဿနာကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာရသော ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွာဟမှု ပြဿနာများကို တတ်နိုင်သမျှ ဖြေရှင်းပေးပါသည်။ မိမိ၏ အလိုရမ္မက်များ ကျေနပ်စွာပြည့်ဝစေရန်အလို့ငှာ လူတိုင်းလောက် နီးနီးသည် သူတို့၏အကျိုးအမြတ်များကို အထူးရှေ့တန်းတင် တတ်ကြပြီး ထိုအကျိုးအမြတ်များ ရရှိရန်အတွက် တရားသော၊ မတရားသော၊ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သော၊ မညီညွတ်သော နည်းလမ်း များကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ပြုလေ့ ရသနည်းဆိုသော် စီးပွားရေးစနစ်များ မညီမျှမှုနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း မောင်းပါးသူ လူဦးရေ တိုးပွားကြီးထွားလာမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် မျှမျှ တတ စားသုံးခြင်းနှင့် စီးပွားရေး အရင်းအမြစ်များအား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဝေမျှသုံးစွဲ စေခြင်း စနစ်တို့ကို အထူးဂရုပြု ညွှန်ပြလေ့ရှိပါသည်။

အခါတစ်ပါး၌ ကောသလမင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်အား ဖူးမြော်ရန်အလို့ငှာ တဝတပြဲကြီး စားသောက်ပြီးစအချိန်တွင် ရောက်ရှိလာ၏။ ဘုရားရှင်အား ဖူးမြော်နေရင်းမှာပင် ထိုတဝတပြဲကြီး စားသောက်ပြီးစအချိန်ကြောင့် အိပ်ချင် ငိုက်မျှင်းနေလေရာ ဘုရားရှင်ရှေ့တော်မှောက်၌ အတော်ပင် ကသိကအောင့်ဖြစ်ရသည်။

ထိုအခါ ဘုရားရှင်က ကောသလမင်းကြီးအား အကျိုးကျေးဇူးနှင့်စပ်လျဉ်းသောတရားကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ အနှစ်သာရမှာ စားသောက်နေကျထက် လျော့၍ စားသုံးပြီး ပိုလျှံနေသည်တို့ကို ဆင်းရဲချို့တဲ့သူတို့အား မျှဝေပေးကမ်းရန် ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်တရားတော်ကို လိုက်နာသည့်နေ့မှစ၍ ကောသလမင်းကြီး၏ လွန်စွာဆူဖြိုးဝမ်းနေသော ကိုယ်ခန္ဓာသည် တစ်စတစ်စ သွယ်လျကျစ်လျစ် ကြုံ့ခိုင်လာလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကောသလမင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်အား များစွာကျေးဇူးတင်လျက် ပူဇော်ပြီးသကာလ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့အားလည်း များစွာလှူဒါန်းစွန့်ကြဲလေတော့သည်။

ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုဟူသည် မိမိ၏ အလိုဆန္ဒကို နှစ်သိမ့်ကျေနပ်စေသော ပန်းတိုင်တစ်ခု မဟုတ်သလို၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာဟူသည် မိမိအတွက်နှင့် အခြားသူများအတွက်ကိုပါ အမြော်အမြင်ရှိရှိ အသုံးမချဘဲ ကပ်စေးနဲနေမည်ဆိုလျှင် ဘယ်သောအခါမှ လူတစ်ဦး၏ အလိုဆန္ဒများကို ပြည့်ဝလာစေနိုင်သည့်အရာ မဟုတ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ထားပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ကြွယ်ဝချမ်းသာ

မှုကို အမှန်တကယ် ပိုင်ဆိုင်ရန်အတွက် မိမိ၏မိသားစုအား ဟလွယ်တကူ ကျွေးမွေးထောက်ပံ့သည့်နည်းတူ တစ်ပါးသူတို့အားလည်း ထောက်ပံ့ရမည်ပြင် လိုအပ်သည့်အခါတိုင်း ဖြည့်စွမ်းပေးရမည်ဟု ယူဆထားကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ စည်းစိမ်ချမ်းသာတိုးပွားမှုကို အလိုရှိသော အမျိုးကောင်းသားသည် ပန်းဝတ်ရည်ကိုတစ်စက်ချင်းစုဆောင်း၍ ပျားအုံကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာအောင် တည်ဆောက်ကြသော ပျားကလေးများကဲ့သို့ ပြုရမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသို့ပြုခြင်းဖြင့် တိုးပွားများပြားလာသော ငွေကြေးဥစ္စာတို့ကို အစုအဖွဲ့ လေးစုခွဲ၍ နှစ်စုကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၊ တစ်စုကို လတ်တလော စားဝတ်နေရေးအတွက် သုံးစွဲပြီး၊ တစ်စုကို ဖာရေးပေါ်သုံးစွဲနိုင်ရန် စုဆောင်းထားရမည်ဖြစ်သည်။ (အာမခံပြုလုပ်ထားရမည် ဟုဆိုလိုသည်)^{၁၆}

¹⁶ Di, Vol. III, (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1991), p.180

ပေးကမ်းခြင်းနှင့် ရယူခြင်းသဘော

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ဒါနပြုခြင်းဟူသည်မှာ ပေးကမ်းခြင်း မျှသာမက ရယူခြင်းပါ ပါဝင်သော အလေ့အကျင့်ဖြစ်သည် ဟုယူဆသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သာမန်လူတို့သည် ရဟန်းသံဃာ တော်များအား ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ လှူဒါန်းသည့်အခါတွင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့မှာ ထိုလှူဒါန်းသူတို့အား တရားဓမ္မများဖြင့် ပြန်လည်ချီးမြှင့်ဟောကြားကြသည်။ ဤသို့ အကျင့် သီလ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းသံဃာတော်တို့ထံမှ မြင့်မြတ်သော တရား ဓမ္မများဖြင့် အသိအမှတ်ပြုမှု ခံခြင်းကြောင့်ပင်လျှင် လူတို့သည် လှူဒါန်းမှုများကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြုကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ စင်စစ်တွင်မူ အလှူဒါနဟူသည် လှူဒါန်းသူ ကုသိုလ်ရှင်များသာမက အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ရဟန်းသံဃာတော်များပါ နှစ်ဦးနှစ်ဝ အပြန်အလှန် အကျိုးကျေးဇူးရရှိကြသည်။

ဒါနမှုတွင် အခြေခံအားဖြင့် (က) ကျောင်း၊ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ဆေး စသည့် ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို လူတို့မှ လှူဒါန်းခြင်း အာမိသဒါနနှင့် (ခ) ဘုရားဟောတရားဓမ္မတို့ကို ရဟန်းသံဃာတော်တို့မှ ဟောကြား ချီးမြှင့်ခြင်း ဓမ္မဒါနဟူ၍ ပုံစံနှစ်မျိုးရှိပါသည်။ ဤနှစ်မျိုးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ အစဉ်အလာ၌ ကျယ်ပြန့်စွာပြုမူနေသော အကျင့်မြတ်နှစ်ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။^{၁၇}

၁၇။ An., Vol. I, (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1989), P.81.

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ဒါနပြုရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ စိတ်ဝင် စားမှုအားလျော်စွာ ကွဲပြားခြားနားသော ရည်ရွယ်ချက်များ ရှိတတ်ကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးနှင့် ဝေဿန္တရာမင်းကြီးတို့၏ အလှူများတွင် တွေ့နိုင်ပေသည်။ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ကြီးကို လှူဒါန်းခဲ့သော အနာထပိဏ် သူဌေး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဉာဏ်ပညာအလင်း(အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်)ရရှိရန်နှင့် ဘဝဆက်တိုင်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ပြည့်ဝစေရန်ဖြစ်သည်။ သားသမီး၊ ဇနီးမယားနှင့် အဖိုးတန် ဆင်ဖြူရတနာတို့ကို လှူဒါန်းခဲ့သော ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိကာ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော် မူပြီး သတ္တဝါအများတို့၏ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ကယ်တင်လိုသော ဆန္ဒတော်မြတ်ဖြစ်ပေသည်။ ဤဆန္ဒတော်မြတ်မှာ ဘုရားလောင်း၏ ပဟာကရုဏာတော်ပြယုဂ်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ဂျန်အက်စ် စရောင်းက တင်ပြသည်။^{၁၈}

၁၈။ John S. Strong, Ethics, Wealth, and Salvation. (Columbia University of South Carolina Press, 1992). P.109.

www.burmeseclassic.com

လူများနှင့် ရဟန်းသံဃာတော်တို့ ဆက်ဆံရေး

ဝိနည်းပိဋကတ်တော်အရဆိုလျှင် ရဟန်း သံဃာတော်တို့သည် ကျောင်း၊ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ဆေးနှင့် အခြားလိုအပ်သော ဒါတဗ္ဗ ဝတ္ထုအစုစု အတွက် လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများအား မှီခို နေရသည်။ ဆွမ်းအတွက် နေ့စဉ်နံနက်တိုင်း ဆွမ်းလောင်းလှူသူများ ထံသို့ လှည့်လည် ဆွမ်းခံခြင်း၊ အိမ်သို့ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းလှူသူများထံ ကြွရောက်ခြင်းနှင့် သံဃာတော်ရှိရာ ကျောင်းတိုက်များသို့ လာရောက်၍ ဆွမ်းကပ်လှူခြင်းကို ခံယူခြင်းစသည်ဖြင့် နေ့စဉ်ဆွမ်း ဝေယျာဝစ္စကို ပြီးစေကြရ၏။ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် ရဟန်း သံဃာတော်များ အနေဖြင့် လူတို့၏ နေ့စဉ်ကုသိုလ် ဒါနပြုလိုသော ရက်ရောသည့် စေတနာသဒ္ဓါတရားများဖြင့် အထောက်အပံ့ပြုမှုကို အထူးပင် လိုအပ်လှပေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ရဟန်း သံဃာတော်တို့သည် မိမိတို့၏ ရဟန်းတရားများ ပြီးပြည့်စုံအောင် အထူးအားထုတ်ရင်း ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ ရရာရကြောင်းကိုပါ ပူးတွဲရှေးရှုကြရပေသည်။

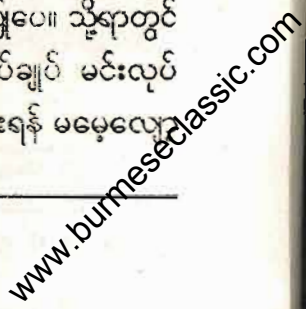
ထို့ကြောင့် နေ့စဉ် ဆွမ်းလောင်း ဆွမ်းခံပြုလျက် ရက်ရောမှု သဒ္ဓါတရားများမှနေ၍ ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကြားတွင် မပြတ်သော အပြန်အလှန် အကျိုးတရားများ ယှက်နှွယ်လျက်ရှိသည်ဟု ရေးသားဖော်ပြကြသည်။^{၁၉}

၁၉။ Phra Rajavaramuni, Ethics, Wealth, and Salvation, (Columbia: University of South Carolina Press, 1992), 33.

ကျွန်ုပ်တို့ ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့် သီလရှင်များတွင် လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ အလှူအထောက်အပံ့ကို အတုံ့ အလှည့်ပြုသောအား ဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာရေး အတွက် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ရမည့် ဝတ္တရားများ ရှိပေသည်။ လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အနေဖြင့် ဘဝကို မည်သို့ မြင့်မြတ်စွာ ပြုမူဖြတ်သန်းရင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ လူ့ကောင်း၊ သူ့ကောင်း များအဖြစ် မည်သို့ပါဝင်ရမည်ဆိုသည်တို့ကိုပါ သင်ကြားပြသ ဆိုဆုံးမပေးရမည့်ဝတ္တရားများ ရှိနေသည်။ ယင်းဝတ္တရားများကို သာမန်ပြည်သူများ၊ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ယူနေသူများနှင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များအား လူသားအားလုံး အကျိုးကို ရှေးရှုပြုမူ သော ကိုယ်ကျင့်တရားများ ကိန်းဝပ်လာစေရန် အကြံပေး ဟောကြားရင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်စေရပါမည်။ “တစ်ဦးချင်း တိုး တက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနဲ့ လူတိုင်းပြည့်စုံမှုကို ဦးစားပေးတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း ကောင်းတစ်ရပ် ဖန်တီးတည်ထောင်ဖို့ရယ်၊ လူတွေရဲ့အကျိုးကို လက်တွေ့ ဖော်ဆောင်ဖို့ မျှော်လင့်ထားတဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်ထား တွေနဲ့ တာဝန်ယူမှုဆိုတာတို့သည် အုပ်ချုပ်သူတွေမှာ ရှိရမယ့် ဝတ္တရားတွေပါပဲ” ဟူ၍ ထိုင်းဆရာတော် ဖရာရာဝေရမုနိ အရှင် သူမြတ်က မိန့်ဆိုခဲ့ပြန်ပါသည်။^{၂၀}

ဗုဒ္ဓ၏ ကိုယ်ကျင့်ဒဿနတရားသည် လူတို့အား နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်လာစေရန် အားပေးခြင်းမပြုပေ။ သို့ရာတွင် သံဃာတော်နှင့် သီလရှင်များအနေဖြင့်မူ နိုင်ငံအုပ်ချုပ် မင်းလုပ် နေသူတို့အား အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်း များပေးရန် မမေ့လျော့

၂၀။ Ibid, P.38.

သင့်ဟုဆိုပါသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအမြင်အရ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး (The Ten Royal Precepts *dasa rajadhamma*) ရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ လှူဒါန်းခြင်း (ဒါန)၊ စောင့်ထိန်းခြင်း (သီလ)၊ သဘောထားကြီးခြင်း(စွန့်လွှတ်ခြင်း) (ပရိစ္စာဂ)၊ ပြောဆိုမတ် မှန်ကန်ခြင်း (အဇ္ဇဝ)၊ နူးညံ့ခြင်း (မဒ္ဒပ)၊ အကျင့်သီလတို့ကိုခြိုးခြံစွာ စောင့်သုံးခြင်း (တပ)၊ အမျက်မထွက်ခြင်း (အကောဓ)၊ မညှဉ်းဆဲခြင်း (အဝိဟိသ)၊ သည်းခံခြင်း (ခန္တီ)၊ ပြည်သူတို့၏သဘောထားကို မဆန့်ကျင်ခြင်း (အဝိရောဓ) ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။^{၂၀} ဤမင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး အမြင်သည်လည်း ဥစ္စာဓနလှူမှုဝေခြင်းဟူသော ဝေါဟာရကဲ့သို့ပင် အရှေ့နှင့် အနောက်အမြင်တို့ အကြား၌ခြားနားချက်များ ရှိနိုင်ပေသည်။

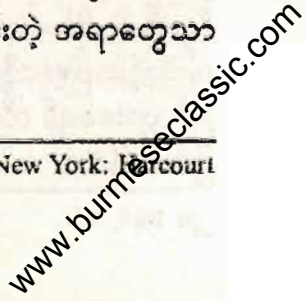

၂၀။ Ja Vol. II, (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1989). p.97.

ဥစ္စာဓနခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းနှင့် အများအကျိုးရှိဝါဒ

အနောက်တိုင်းဒဿနတွင် အသုံးချမှုဝါဒီ အားလုံးက ဥစ္စာဓနဟူသည် လူသား၏ လိုအင်ဆန္ဒကို ကျေနပ်နှစ်သိမ့်မှုရစေရန် အသုံးချနိုင် စွမ်းရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုသူတို့ အမြင်အရ လူသား၏ လိုအင်ဆန္ဒကို ကျေနပ်နှစ်သိမ့်သွားခြင်းဟူသည်မှာ မည်သည့်ပြဿနာရပ်မဆို ထိုပြဿနာ၏ အဖြေပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြပေသည်။ ဘရူချ်ဘရိုဒီက “အများအကျိုးရှိဝါဒ (Utilitarianion)ဆိုတာ ကျစ်လစ်ခိုင်မာသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အယူအဆတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ ဒီအယူအဆဟာ လူသားရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေကို အများဆုံး နှစ်သိမ့်မှု ပေးစွမ်းနိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းသော အဓိပ္ပါယ်လည်း ဖြစ်တယ်။ အများအကျိုးရှိဝါဒကို စွဲကိုင်ထားသော ဝါဒီတွေအတွက် တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုတာတွေသည် မေးနေရမယ့် မေးခွန်းတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ လူ့အဖွဲ့ အစည်းရဲ့ ဥစ္စာဓနတွေကို လူတွေရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေ အမြင့်ဆုံး ကျေနပ်နှစ်သိမ့်သွားစေမယ့် နည်းလမ်းနဲ့ ဘယ်လို ခွဲဝေပေးမလဲ ဆိုတဲ့ မိုးစင်းတဲ့ အရာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။^{၂၁}

၂၁။ Branch Brody, Ethics and its Applications, (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1983, p.93.

အများအကျိုးရှိဝါဒီများ၏ ‘အများပျော်ရွှင် နိုင်သော အခြေခံ စည်းမျဉ်း’ (greatest happiness principle) ဆိုသည်ကပင် ‘အရေအတွက် အများဆုံးပျော်ရွှင်ရသော အများ အကျိုးရှိ သီအိုရီမျိုး ဖြစ်သည်’ (the greatest happiness of the greatest number) ဟူသော အဆိုသို့ ဆိုက်ရောက်သွားစေ နေပါသည်။ သူတို့အနေဖြင့် ယုံကြည်ထားသည်မှာ ကြွယ်ဝချမ်းသာသူသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအား မျှဝေပေးသင့်သည်ဟု ယူဆထားကြသည်။ အနည်းငယ်မျှ ထောက်ပံ့ပေးကမ်းခြင်းသည်ပင်လျှင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူအတွက် ကြီးမားသောအကျိုးကို ဖြစ်စေသည်ဟု ယူဆသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မိလျံနာတစ်ယောက်သည် သူ့ဆင်းရဲ တစ်ယောက်အား ငွေကြေးအချို့ ပေးကမ်းလိုက်ခြင်းသည် ထို မိလျံနာအတွက် မပြောပလောက်သော လျော့နည်းမှုဖြစ်သော် လည်း သူ့ဆင်းရဲအဖို့မူ ကြီးစွာသော ကျေနပ်နှစ်သိမ့်မှုကို ဖြစ်စေ သည်။ ထို့ကြောင့် ဘရူချီဘရိုဒီက “ဒီလိုပိုင်းခြား စိတ်ဖြာတာကို ယုတ္တိနည်းကျကျ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမယ်ဆိုရင် လူတိုင်းကို ဥစ္စာနေ တွေကို ညီညီမျှမျှ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ရရှိသွားခြင်း ဆိုတဲ့ သီအိုရီအဖြစ် ရောက်ရှိသွားခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အများအကျိုးရှိဝါဒီ နည်းနည်းလေးကပဲ ဒီကောက်ချက်ကို လက်ခံမှာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု အဆိုပြုခဲ့ပြန်ပါသည်။^{၂၃}

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများက ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများကို ဥစ္စာနေ ခွဲဝေပေးကြရန် အတိအလင်း တိုက် တွန်းထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒါနဟူသည်မှာ တစ်စုံ တစ်ဦးအား ကုသိုလ်ကောင်းမှုအကျိုးများ တိုးပွားလာစေရန် နိဗ္ဗာန်သို့တိုင် ရောက်ရှိစေနိုင်သော အပြုအမူတစ်ရပ် ဖြစ်နေသော ကြောင့်တည်း။ သို့သော် သူတို့ကြွယ်ဝမှုကို လူတိုင်းအဖို့ အညီအမျှ ဖြစ်သွားစေရန် တိတိကျကျ ခွဲဝေပေးရမည်ဟူ၍မူ တိုက်တွန်းထား ခြင်း မရှိပေ။

၂၃။ Ibid, .92.

လူတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် တစ်ဦးချင်း ပြုလုပ်ဆောင်ချက်အလိုက် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူနှင့် ကြွယ်ဝမှုမရှိသူ ဟူ၍ ကွဲပြားခြားနားမှုရှိအောင် ယင်းမတိုင်မီကပင် လူတစ်ဦး ချမ်းစိ၌ ဤသို့ဖြစ်ရန် ကွဲပြားခြားနားသော အကြောင်းတရားများရှိ သည်ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က ယုံကြည်ကြပေသည်။ ကျွန်ုပ် အနေဖြင့် ထိုသို့အမြင်ရှိကုန်သော သူတို့၏ ဥစ္စာနေဆိုင်ရာ အမြင်များကို ဆန့်ကျင်ရန် မရှိပေ။ ဥစ္စာနေတို့ကို စွန့်လွှတ် ပေးကမ်းခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ပိုင်စည်းစိမ်ချမ်းသာ အဖြစ် ထိမ်းဆည်းဆုပ်ကိုင်ထားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တစ်သီး ပုဂ္ဂလအမြင်၊ တစ်ဦးချင်း ရွေးချယ်မှုပင် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် လူတို့တွင် ခန့်ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်မှုချင်း ညီတူညီမျှ ဖြစ်နေစေရန်ဟူသည်မှာ ဖြစ်နိုင်ကောင်းသော အရာမဟုတ်ပေ။ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အတိတ်ဘဝဖြစ်ရပ်များသည် မျက်မှောက် ဘဝ၌ ကွဲပြားခြားနားသော အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်း တထောက်အပံ့ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ဤအမြင်သည် ဗုဒ္ဓဒဿန၌ ကံ- (ကမ္မ)ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။ (ဤအမြင်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက် ၏ အတိတ်ဘဝက ပြုလုပ်ခဲ့သော ကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ်နှင့် ယနေ့ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ပြုလုပ်နေသောကြောင်းကျိုး ဖြစ်စဉ်တို့သည် အကျိုးတရားဖြစ်ပေါ်စေရန် အထောက်အပံ့ပြုထားသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။)

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ သဘောထားသည် အနောက်တိုင်း ကျမ်းဂန်ကျမ်းဂါဝါဒီတို့၏ အယူအဆနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် မှီဆင်ဆင်တူနေသော်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ အမြင်ကမူ ကိုယ်ကျင့် တရားနည်းလမ်းမကျသော အများအကျိုးရှိဝါဒီတို့၏ အမြင်နှင့် များစွာခြားနားနေပေသည်။

အခန်း(၂)

ကမ္မသဘောတရားကို
လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အသုံးပြုခြင်း

ကမ္မသဘောတရားကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အသုံးပြုခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အတွက် လွန်စွာ ထိရောက်ပြီး ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေသည်။ ကမ္မနိယာမ၏ သဘောသဘာဝကို ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းစွာ သိနားလည်သူသည် ဆင်းရဲချမ်းသာဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဝါဒအမြင်များကို ပိုမိုနားလည်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေတွင် စေတနာပါသော အပြုအမူ၊ ပြုလုပ်မှုကို ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် ကမ္မ (Kamma) ဟုရေးသားပြီး သက္ကတဝေါဟာရဖြင့် ကာရ်မ (Karma) ဟုရေးသားကြသည်။ ကမ္မ၏သဘောကို စေတနာဖြင့် ပြုမူသော အပြုအမူတိုင်း၌ တစ်နည်းနည်းဖြင့် (အင်အားပြည့်) အကျိုးတရားများ ထွက်ပေါ်လာစေသည်ဟု ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ အကျိုးပေးသန်ခြင်း၊ မသန်ခြင်းကား မူလအပြုအမူ၏ စေတနာအရင်းခံပေါ်တွင် မှီတည်နေပါသည်။ စေတနာထက်သန်လျှင် ထိုစေတနာသည် အပြုအမူအားကြီးမှုကို ပေါ်ထွက်စေလာမည်ဖြစ်ပြီး ထိုမှပင်ထက်သန်သော အကျိုးပေးများကို ရရှိခံစားရစေမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ကံများကို ပြုလုပ်ပေးနေကြသည်။ စင်စစ်ကံဟူသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာအကြောင်း အကျိုးနိယာမ တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္မသဘောတရားသည် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့် တရားစံနှုန်း သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ခတ်ခြင်း၊ ကယ်တင်ခြင်း ဟူသော ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒ သဘောတရားတို့နှင့်ကား ခြားနားပေသည်။

ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများတွင် အကြီးမြတ်ဆုံးသည် ဘုရားသခင် ဖြစ်သည်။ ဘုရားသခင်ကသာ ဥပဒေပြုသူ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်သူ၊ ကောင်းဆိုးဝေဖန် ပိုင်းခြားသူဖြစ်၏။ ပြစ်ဒဏ်ခတ်ခြင်းနှင့် ကယ်တင်ခြင်းသည် ဘုရားသခင်အပေါ်၌သာ လုံးဝတည်မှီနေပေသည်ဟု အချို့က ယုံကြည်ထားကြသည်။ ယင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တွင်ကား ကမ္မသဘောတရားရှိပေသည်။ ကမ္မဟူသည်မှာ ကိုယ်တိုင်လုပ်ရှားနေသော ဥပဒေတစ်ရပ် ဖြစ်၏။ ပင်ကိုသဘာဝအရပင် အကျိုးသတ္တိများ ထွက်ပေါ်စေနိုင်စွမ်း ရှိသည်။ အကြောင်းတရားမှ အကျိုးတရားကို ထွက်ပေါ်စေသည်။ ကမ္မသည် အသီးအပင်တို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် မျိုးစေ့သဖွယ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဟူသည်ကား သဘာဝနိယာမတစ်ရပ် ဖြစ်ပြီး ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းရှင်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သဘောတရား များနှင့် လုံးဝသက်ဆိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ဤအချက်ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ အနေဖြင့် ဤလောကကြီးကို မည်သည့်အချိန်တွင် မည်သူက ဖန်ဆင်းခဲ့ပါသနည်းဆိုသည်ထက် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အပြုအမူ အတွက်တာဝန်ရှိသူကား မည်သူနည်းဆိုခြင်းကသာ ပို၍ အရေးကြီးပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မကြာခဏဆိုသလို အောက်ပါ မေးခွန်းတို့ကို မေးတတ်ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် အချို့က ချမ်းသာ၍ အချို့က ဆင်းရဲကြသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် အချို့က လှပ၍ အချို့က အရပ်ဆိုး၊ အကျဉ်းတန်နေကြသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် အချို့က

ကျန်းမာပျော်ရွှင်၍ အချို့က မမာမကျန်း၊ မရွှင်မလန်း ဖြစ်ကြရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့သော ခြားနားမှုများ သဘာဝတရားကြီးတွင် ဖြစ်တည်နေရပါသနည်း။ ထိုမေးခွန်းများကို ဖြေရှင်းရန် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် ကမ္မနိယာမတစ်ခုတည်းဖြင့် အသေးစိတ် ကျကျနန လုံလောက်စွာ ဖော်ပြနိုင်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒက ဖော်ပြထားသည်မှာ ရှေးကပြခဲ့သော အကြောင်းတရားများနှင့် များပြားစွာသော လက်ရှိအခြေအနေများ မပါမရှိဘဲ လျက် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ဖြစ်တည်ပေါ်ပေါက် ရောက်ရှိလာမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသည် အတိတ်ဘဝနှင့် ကြောင်းကျိုးဆက် ပတ်သက်နေပေသည်။ သေပြီးသည့်နောက်၌ လည်း အခြားသောဘဝတစ်ခုနှင့် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ပတ်သက်နေပေဦးမည်သာ။ ယင်းသို့သော ကြောင်းကျိုးဆက်အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းများ (Casual Conditions) ကို 'ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား' (Dependent Origination) ဟု ဆိုပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒတို့ အမြင်အရ လူတစ်ဦး၏ ကံကောင်းခြင်း၊ ကံဆိုးခြင်းကို ကိုသူကိုယ်တိုင်က ဖန်တီးပြုပြင်ပြီး သူ၏ကောင်းကင်ဘုံကို ဖြစ်စေ၊ ငရဲဘုံကိုဖြစ်စေ ထိုသူကိုယ်တိုင် ဆောက်လုပ်၏ ဟု ယုံကြည်ကြပေသည်။ ဤအကြောင်းများကြောင့်ပင်လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒီလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ကိုယ်ကျင့်ထိန်းသိမ်းရေး စသည်ဖြစ်သော နယ်ပယ်တိုင်း၌ ကမ္မဟူသော သဘောတရားကို ကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုလျက်ရှိပေသည်။

ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးနေထိုင်သူ ဗုဒ္ဓဝါဒီများ

ကမ္မနိယာမကို လက်ခံသူသည် ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်လျက် နေထိုင်နိုင်သူဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအနေဖြင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုကို စတင်လုပ်ဆောင်တော့မည်ဆိုသည်နှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေနှစ်ခုကို ဦးစွာသိရှိ လက်ခံထားသည်။ ပထမအချက်မှာ မိမိလုပ်ငန်း အောင်မြင်ရန်အတွက် ကိုယ်တိုင်ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အတွေ့အကြုံတွင် မှီတည်နေမည်ဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယအချက်မှာ ကိုယ်ပိုင် ကံကောင်းခြင်းဟူသော ကမ္မအကြောင်းတွင် မှီတည်နေပေသည်ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ဤသဘောတရားသည် မိသားစုဝင် အချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ရန် များစွာအကူအညီပေးပါသည်။ ဤသဘောတရားကြောင့်ပင် လူသည် အောင်မြင်မှုများ ရနေချိန်တွင် မာနထောင်မောက်မာမှု ရှိနေမည်မဟုတ်သကဲ့သို့ ဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျှင်လည်း သူတစ်ပါးအပေါ်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ကိုယ်ကိုယ်ဖြစ်စေ အပြစ်ဖို့ ငြူစုနေမည် မဟုတ်ပါပေ။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာအမြင်အရ အောင်မြင်မှုကြီးများ ရလိုသူအတွက် တိကျရှင်းလင်းသော လမ်းညွှန်လေးရပ် ရှိပေသည်။ ယင်းတို့မှာ- (၁) ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ - လူတစ်ဦးတစ်ယောက်တွင် ရှေ့ဦးမဆွကပင် ရှိထားရမည့် အတိတ်ကံနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကံ အကြောင်းတရား။ ဥပမာ- မွေးကတည်းက မျက်စိမမြင်သူတစ်ယောက် အတွက် အောင်မြင်မှုများရရှိရန် တစ်ပန်းရှုံးနေပြီဖြစ်ပြီး ဤသို့ဖြစ်ရမည်

မွေးရာပါချို့ယွင်းချက်မှာ အတိတ်ကံ၏ အကျိုးပိပိက်ဖြစ်၏။ (၂) ပတိဇ္ဈပဒေသဝါသော စ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အရပ်ဒေသတွင် နေထိုင်ခြင်း။ ဥပမာ-လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း အခွင့်အလမ်းလုံးဝမရှိသောအရပ်ဒေသ၌ ရောက်ရှိနေထိုင်သူတစ်ဦးအတွက် အောင်မြင်မှုများရရှိရန် လွန်စွာခက်ခဲနေမည်ဖြစ်၏။ (၃) သပ္ပာရိသုပနိဿယ - မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း၊ ဆရာသမားကောင်း၊ မိကောင်း၊ ဖကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဖော်ယှဉ်တွဲခွင့်ရခြင်း။ ဥပမာ- အောင်မြင်မှုလမ်းပေါ်၌ အကူအညီ အထောက်အပံ့ပေးမည့် မိဘ၊ ဆရာ၊ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းမရှိသူအတွက် အောင်မြင်မှုရရှိရန် လွန်စွာခက်ခဲနေမည် ဖြစ်၏။ (၄) အတ္တသမ္မာပဏီမိ - ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအမြင်တွင် မိမိကိုယ်ကို အကျင့်သီလ ဂုဏ်သိက္ခာတို့၌ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုသည် အောင်မြင်မှုရလိုသူအတွက် အလွန်အမင်း အရေးကြီးသော ပဓာနအချက် ဖြစ်သည်။ ယင်းနှင့် မပြည့်စုံခဲ့လျှင် မိဘဆွေမျိုးမိတ်ဆွေများက မည်မျှပင် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြပါစေ ထိုသူ၌ အောင်မြင်မှုပန်းတိုင်ရောက်ရှိရန် လွန်စွာခက်ခဲနေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီအားလုံးက ထိုစတုတ္ထအချက်သည်သာ ပဓာနအကျဆုံးဖြစ်ကြောင်း လက်ခံထား၏။ ယင်းဘဝလမ်းညွှန်သဘောတရားများကို နားလည်ထားခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဘဝတစ်သက်တာကို မိမိအပေါ် ရပ်တည်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။^{၂၄}

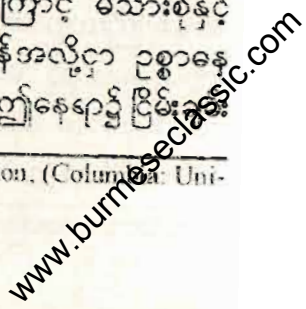
၂၄ An. Vol. II, (Oxford: Pali Text Society, 1982), p.35.

**ကမ္မယုံကြည်ချက်နှင့်
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်သာ အားကိုးရာ**

ကမ္မဟူသည်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားကိုးခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုရင်း ရှိသော်လည်း အနောက်တိုင်းပညာရှင်များအဖို့ ပြဿနာရှိနေပေသည်။ ထိုသူများတွင် မက်စ်ဝီဘာသည် (Max Weber) အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည်။ သူက “ကမ္မသဘောတရားရဲ့ အခြေခံအယူအဆနဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကီလွန် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် မျှော်လင့်ချက်တွေကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒမှာ စီးပွားရေးနဲ့ လူမှုရေး ကိုယ်ကျင့်စံ မှတ်သားဖွယ်ရာ တစ်စုံတစ်မျှ မရှိပါဘူး”^{၂၅} ဟု ပြောခဲ့လေသည်။ ယင်းအချက်ကို ကျွန်ုပ်အနေနှင့် သဘောမတူနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ့အနေဖြင့် ကမ္မသဘောဝေါဟာရ၏အနက်ကို မှန်ကန်စွာ ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်းမရှိဟု ယူဆရသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်တို့၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုများ ကြောင်းကို ဆက်စပ်နေခြင်း ကမ္မနိယာမကို မည်သည့်အခါမျှ မေ့လျော့ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် မိသားစုနှင့် ငြိမ်းချမ်းသောနည်းဖြင့် အေးချမ်းစွာနေနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဥစ္စာနေတိုးပွားအောင် လုပ်ဆောင်ကြရမည်သာဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ငြိမ်းချမ်းစေရန်

၂၅ Ronald M. Green, Ethics, wealth, and Salvation, (Columbia: University of South Carolina Pres, 1992), 222.

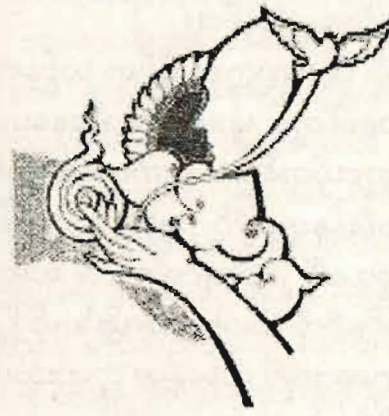

သောနည်းဟူသည်မှာ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အနေဖြင့် ဥစ္စာဓနရှာဖွေရာတွင် ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သော အဂတိတရား များနှင့် မကင်းသော နည်းများဖြင့် ကြွယ်ဝအောင် အားထုတ်မည် မဟုတ်ဟု ဆိုလိုပေသည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့ သည် ကမ္မနိယာမ ကို ယုံကြည်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ ယင်းမှာ ကောင်းသောပြုမှု လုပ်ဆောင်မှုများသည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ကြာရှည်လေးမြင့် စွာ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်ဟူသော ယုံကြည်ချက် ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် နေရေးထိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ညီညွတ် မျှတမှုနှင့် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို အထူးဂရုပြုသူများ ဖြစ်သည်။ အလုပ်ကြိုးစားခြင်းသည် ငွေကြေးဥစ္စာ တိုးပွားမှုကိုသာမက ဘဝ တွင် မိသားစုနှင့် ချမ်းမြေ့စွာနေနိုင်ရေးကိုပါ ဖြစ် ထွန်းစေသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာက ညွှန်ပြနေသော အချက်တစ်ရပ်မှာ ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သော၊ မတရားသော နည်း လမ်းဖြင့် ဥစ္စာဓန ရှာဖွေခြင်းသည် မိသားစုအတွင်းသို့ ဘေးဆိုး၊ အန္တရာယ်ဆိုးများစွာ ရောက်ရှိလာအောင် ဖိတ်ခေါ်နေသည့်သဖွယ် ဖြစ်၏ဟူ၍တည်း။

ဤအချက်များကြောင့်ပင် တရားနည်းလမ်းကျသော ပြုမှု လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် တည်ဆောက်ထားသည့် မိသားစုဘဝသည် သာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်ဖွယ် ဘဝနေနည်း ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယုံကြည်ထားကြပေသည်။ မိသားစုအတွက် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုရှိရန် အရေးကြီးသည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယူဆကြသော်လည်း ချမ်းသာ ကြွယ်ဝမှုသည် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို အခါခပ်သိမ်းပေးစွမ်းနိုင် သည်ဟုကား ဆိုလိုမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရော်နယ်အဲမ် (Ronald M) တင်ပြခဲ့သည့် “ကမ္မဥပဒေသ မျှော်လင့်ချက်များသည် ရုပ်ပိုင်းဘဝ အခြေအနေနှင့် ဥစ္စာဓနကြွယ်ဝမှုများကို တိုးတက်စေရန်

တို့ကိုသာ ထပ်ပြန်တလဲလဲ အာရုံပြုနေပေသည်”^{၂၆} ဟူသော အဆိုမှာ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာ၏ စစ်မှန်သော ဆိုလိုရင်း တရားမဟုတ်ပါပေ။ စင်စစ်အားဖြင့် ကမ္မဟူသော သဘောတရား ကသာ အလုံးစုံ ကို ပြဋ္ဌာန်းနေသည်ဟူသော အယူအဆ မဟုတ်ပါ။ ယင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မိမိကိုယ်သာ အားကိုးရာ၊ မိမိကိုယ်သာ ကိုးကွယ်ရာဟူသော အယူအဆ၌သာ အလေးအနက် သက်ဝင်နေ ပေသည်။

^{၂၆} Ibid. .223.

ကံ၏အကျိုးဆက် ငြိမ်ထွန်းခြင်း

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ကမ္မသဘောတရားကို ရှင်းလင်းစွာ ဖွင့်ဆိုပြလျက် ရှိပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ကမ္မဟူသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အခြေခံကျသော အယူအဆတစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးဆက်ကို မယုံကြည်လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒရှိ သဒ္ဓါ။ သီလ၊ ပညာစသည့် အဆင့်မြင့်ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာများနှင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောတာဝန်များကို ပါ လိုက်နာရန် ခက်ခဲနေမည်ဖြစ်၏။

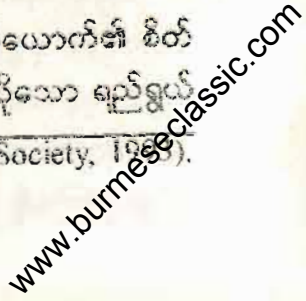
အဆိုပါ လောကီ၊ လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုများသည် ကမ္မဝါဒ အယူအဆပေါ်တွင် များစွာမှီတည်နေပေသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီ လူငယ်တစ်ဦးက ငှက်ကလေးတစ်ကောင်အား သတ်ဖြတ်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့မြင်ရပါက “မင်း ဘာကြောင့် ငှက်ကလေးကို သတ်ချင်တာလဲ။ တကယ်လို့ မင်းက သတ်ပစ်လိုက်ရင် မင်းဆီကို ဆိုးဝါးတဲ့အကျိုးဆက် ပြန်ရောက်လာ ပြီး မင်းလည်း ငှက်ကလေးလိုပဲ တစ်နေ့မှာ သူများသတ်လို့ သေလိမ့် မယ်” ဟူ၍ ပြောလိမ့်မည်။

ထိုအခါ ကလေးငယ်သည် သူကျူးလွန်မည့် မကောင်းမှုကို ရှောင်၍ ငှက်ကလေးအား လွှတ်လိုက်ပေမည်။ အကြောင်းမှာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံက (အကျိုးဆက်အနေဖြင့်) တစ်ဖန်ပြန် နှိပ်စက်မည်ကို ကြောက်ရွံ့၍ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အခြားသော အခြေ အနေများနှင့် ပတ်သက်သည့် ကံ၏အကျိုးဆက်များကိုလည်း ဤသို့ နားလည်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် ကမ္မမှ အကျိုးဆက် နည်းလမ်း လေးရပ် ထွက်ပေါ်လာမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ (၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနိယကမ္မ - ချက်ချင်း အကျိုးပေးသောကံ။ ယခု မျက်မှောက် ဘဝမှာပင် ချက်ချင်းအကျိုးပေးသည်။ ဥပမာ - သမီးတစ်ယောက် သည် မိခင်ဖြစ်သူအား အိမ်၏ပဉ္စမထပ်မှ တွန်းချသတ်ပစ်ခဲ့သည်။ မကြာမြင့်မီမှာပင် သူမအား တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက ယင်းသို့ ယတ်ဖြတ်လေတော့သည်။ (၂) ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကမ္မ - ဒုတိယဘဝ တွင် အကျိုးပေးသည့်ကံ။ ဥပမာ - ဆရာဝန်တစ်ယောက်သည် လူနာတစ်ယောက်အား တမင်ကြံရွယ်၍ မျက်စိကိုကန်းစေသော ဆေးတိုက်လွှတ်လိုက်သည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် နောက်ဘဝ၌ အကျိုးဆက်အဖြစ် ထိုဆရာဝန်သည် မျက်မမြင်တစ်ယောက် ဖြစ်ရ မလေသည်။ (၃) အပရာပရိယဝေဒနိယကမ္မ - မည်သည့်ဘဝတွင် မဆို အကျိုးပေးရန် အသင့်ဖြစ်နေသောကံ။ တတိယဘဝမှသည် နိဗ္ဗာန် ရောက်သည့်တိုင်အောင် အခွင့်အခါကို စောင့်ဆိုင်းလျက် အကျိုးပေးခြင်း။ (၄) အဟောသိကမ္မ - အချည်းနှီးဖြစ်သွားသောကံ။ တစ်စုံ တစ်ယောက်၏ အကျိုးပေးရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အစွမ်းကံ လက္ခဏာများ ပျက်ပြယ်သွားသောကံ။ ဥပမာ - စုန်းပြူး (ဝါ) မြို့သွား မလာ သစ်စေ့သည် မည်သည့်အခါမျှ အပင်သစ် မပေါက်တော့ သကဲ့သို့တည်း။ အရဟန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ (ကုသိုလ်ပြုမှု)အားထုတ် ပြုလုပ် မှုများသည် နောက်နောင်ဘဝသစ်၌ အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပေါ် မြင် မရှိတော့ပေ။^{၂၃}

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားအရ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ စိတ် နှစ်ခြည်မှုသည် အမှန်တကယ် ကောင်းမြတ်စေလိုသော ရည်ရွယ်

Ab.S., (Srilanka, Buddhist Publication Society, 1965), p.205

ချက် ရှိမှသာလျှင် ပို၍အားကောင်းသော အကျိုးတရားများကို ထွက်ပေါ်လာစေနိုင်ပေသည်။ ဤနေရာတွင် 'အပြုအမူတစ်ရပ်၏ အကျိုးတရားသည် အကောင်းဆုံးသော ပျော်ရွှင်မှုများကို အရေအတွက်အများဆုံး ထွက်ပေါ်လာစေနိုင်လျှင် ယင်းအပြုအမူသည် ကောင်းသည်' ဆိုသော အများချမ်းသာဝါဒ (Utilitarianism) နှင့် ကား မတူပါပေ။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားအမြင်သည် ပျော်ရွှင်မှုများ၊ များစွာဖြစ်ပေါ်လာစေရေး ဆိုသည်ထက် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်များ များစွာထွက်ပေါ်လာစေရေး ဆိုသည်ကိုသာ ပို၍ အလေးထားပေသည်။ အကြောင်းမှာ စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်များမှသာလျှင် အကျိုးတရားကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာစေနိုင်၍ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အပြစ်ကင်းသော၊ ကဲ့ရဲ့မှုလွတ်သော စိတ်နေသဘောထားနှင့် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်များ ပါဝင်သော အပြုအမူများဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍ ကိုယ့်ဂုဏ်သိက္ခာ အရှိန်အဝါကြီးမားရေးအတွက် ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ဟု ယုံကြည်ပေသည်။ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အရှိန်အဝါဟူသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံတစ်ဦးထံသို့ အကျိုးရလဒ်အနေဖြင့် အလိုအလျောက် ရောက်လာမည်သာဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသူကိုယ်တိုင် အပြစ်ကင်း၍ အဖိုးတန်သော ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ အပြုအမူများကို ပြုမူနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဖြေရှင်းရခက်ပြီး ပို၍ရှုပ်ထွေးသော ပြဿနာရပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အခြားသော ရှုထောင့်များထက် ကိုယ်ကျင့်တရားရှုထောင့်ကို ပို၍အလေးထားလေ့ရှိသည်။ သူဆင်းရဲတစ်ယောက်နှင့် ၎င်း၏ မူးယစ်ဆေးစွဲနေသော ဇနီးသည် တို့နှစ်ဦးကြားရှိ ပြဿနာတစ်ရပ်ကို နမူနာအဖြစ် သုံးသပ်နိုင်ပေ

သည်။ ထိုသူ၏ ဇနီးအနေဖြင့် အကယ်၍ မူးယစ်ဆေးတစ်စုံ တစ်ရာ မရရှိခဲ့လျှင် သေဆုံးတော့မည်ဆိုပါစို့။ ထိုအခါ ထိုလူသည် မူးယစ်ဆေးဝါးကို ဝယ်ယူနိုင်သူမဟုတ်သောကြောင့် ခိုးခြင်းကို မရှောင်နိုင်တော့ဘဲ မူးယစ်ဆေးကို ခိုးလေတော့သည်။

ဤပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးက ဤသို့ ဖြေရှင်းပေလိမ့်မည်။ “ကောင်းပြီ၊ ဒါမျိုးကိုတော့ ဝါတွေးမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဆိုလိုတာက မိန်းမအတွက် မူးယစ်ဆေးဝါးကို ခိုးယူပေးမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ခိုးခြင်းမဟုတ်တဲ့ တခြားနည်းလမ်းကို စဉ်းစားမှာပဲ” ဟူ၍ဖြစ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် သူသည် ငွေကြေး (သို့) တစ်စုံတစ်ရာကို ချေးယူနိုင်ပေသည်။ ထိုသူသည် မူးယစ်ဆေးဝါးကို မခိုးယူသင့်သည့်နည်းတူ သူ့ဇနီးကိုလည်း မသေစေသင့်ပေ။ အကယ်၍ မူးယစ်ဆေးဝါးကို ခိုးယူခဲ့လျှင် သူ၏ဇနီးကို ကယ်တင်နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း သူသည် ထိုခိုးမှုကြောင့် ထောင်ကျပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဖြစ်၍ မူးယစ်ဆေးဝါးကို ထပ်မံရှာဖွေပေးနိုင်တော့ချိန်တွင် သူ့ဇနီးသည် ထပ်မံ၍ လိုအပ်လာပြန်ပေဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူသည် ခိုးယူခြင်းနည်းကို မသုံးဘဲ အခြားပိုကောင်းသောနည်းဖြင့်သာ ငွေကြေးကို ရှာဖွေသည်။

ကံ၊ သံသရာနှင့် နိဗ္ဗာန်

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူသားတို့အား လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ပြာသော အရင်းအမြစ်တို့ဖြင့် အထောက်အကူ ပြုလျက် ရှိပေသည်။ လောကီရေးရာ အောင်မြင်မှုသည် ဥစ္စာ နေနှင့်ပတ်သက်၍ ကျေနပ်မှုကိုရစေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကံကို ယုံကြည်သူတစ်ဦး ကြွယ်ဝချမ်းသာလာသောအခါ ထိုသူသည် တစ်ပါးသူတို့အား ပေးကမ်းလှူဒါန်းမည်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဥစ္စာခန့်ဟူသည် ရန်သူမျိုးငါးပါးဟု ဆိုအပ်သော ရေ၊ မီး၊ မင်း၊ ခိုးသူ၊ မချစ်မနှစ်သက်သောသူများနှင့် ဆက်ဆံနေတတ်သော ကြောင့် (ဝါ) ထိုအရာများကြောင့် ပျက်စီးရမည်ဖြစ်၏။ တစ်စုံတစ် ယောက်သည် ဆင်းရဲသွားသောအခါတွင်လည်း တစ်ပါးသူအပေါ် အပြစ်မြင်ခြင်းနှင့် မနာလိုဝန်တို့ခြင်းတို့ ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ယင်းတို့အစား အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်အခြေအနေများသည် သူ၏ ကမ္မ အကျိုးဆက်အရ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းသာဟု နားလည်ခံယူထား ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ချမ်းသာသည်ဖြစ် စေ၊ ဆင်းရဲသွားသည်ဖြစ်စေ ကမ္မဥပဒေအရ ဤသို့ ဖြစ်ရသည်ဟု နားလည်မှုရှိကာ လောကီရေးရာ ကျေနပ်မှုကို ရရှိစေလိမ့်မည်။

လောကုတ္တရာအောင်မြင်မှုသည် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အထူးသဖြင့် ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ်မှုဆိုင်ရာ ကျေနပ်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်ပေ သည်။ ဥပမာ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ကမ္မနိယာမကို ဉာဏ်အမြင်

စင်ကြယ်စွာ ထိုးထွင်းသိမြင်ခဲ့ပါက သူ့ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်ရသည့် မည်သည့်အရာပေါ်၌မဆို ကျေနပ်မှု၊ ဘဝင်ကျမှု ရှိပေလိမ့်မည်။ သူသည် စားဝတ်နေရေးနှင့် ဆေးဝါးတို့ကဲ့သို့ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်စုံရန်သာ ပမာနဖြစ်သည်ဟု တွေးထင်လိမ့်မည်။ ဤသို့သော အရာများ ပြည့်စုံနေသမျှ သူ့အတွက် အားလုံးအဆင်ပြေနေပြီဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့ကာ ကျေနပ်ရောင့်ရဲနေခြင်းမျိုးသည် စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ လိုအပ်တို့၌ ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစိတ်သည်ပင် ထိုသူ့အား ဘဝတွင် တည်ငြိမ်အေးချမ်းပျော်ရွှင်စွာ ရှင်သန်ခြင်းအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်စေပါသည်။ စင်စစ်တွင်မူ တစ်စုံ တစ်ယောက်သည် ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ်မှု ပြည့်စုံစွာ ရရှိသွားသော အခါတွင်မှ ဤသို့သော ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်မှုမျိုးကို ပြီးပြည့်စုံစွာ ခံစားနားလည်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

တစ်စုံတစ်ဦးသည် ကမ္မနိယာမသဘောကို သိမြင်လာသောအခါ သူ၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုများကို ပို၍ ဂရုစိုက်လာမည်ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ လူ့အားလုံးနှင့်တကွ ကာမဘုံသားတို့သည် အဖန် တလဲလဲ နှိပ်စက်နေသော အလိုမပြည့်မှု သံသရာထောင်ချောက် တွင်း သက်ဆင်းကျရောက်နေရသည်ကို သိမြင်လာမည် ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။

သာမန်အားဖြင့် လူ(အများစု)တို့သည် ဝိညာဉ်လိပ်ပြာလေးရှိ သည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး ထိုဝိညာဉ်လိပ်ပြာလေးသည် တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝ၊ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုမှ အခြားခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်း ဝင်စားနေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဤသို့ဆိုခြင်းသည် ဝိညာဉ်သည် ပျောက်ပျက်သွားခြင်းမရှိဘဲ ထာဝရ မြဲလျက်ရှိ၏။ လူသေသွားသော် လည်း ဝိညာဉ်သည် သေပျောက်မသွားဘဲ ပျောက်မသွားဘဲ လေထဲ

(သို့မဟုတ်)တစ်နေရာရာ၌ကပ်လျက် လူ့ခန္ဓာ၊ တိရစ္ဆာန်ခန္ဓာ စသည်ဖြင့် သူဝင်မှီတွယ်ရန် နေအိမ်ခန္ဓာကို ရှာဖွေနေသည်ဟု ယုံကြည် ကြခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အမှန်တွင်မူ ဤလောက၌ ထိုသို့သော ဝိညာဉ်မျိုး မရှိပါချေ။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓ အမြင်တွင်ကား ဝိညာဉ်ဟူသည် စိတ်(သို့မဟုတ်)သိစိတ်ပင်ဖြစ်ပါ၏။ ထိုစိတ်သည် ထာဝရ တည်မြဲနေသည်မဟုတ်ဘဲ စိတ်ဖြစ်စဉ် အခြေအနေများ အဖြစ်သာ သိစရာတစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ကြောင်းကျိုး ဆက်ကာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ် နေသည့်အရာသာဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုအစဉ်ကြီးကို သံသရာဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ သံသရာဟူသော ပါဠိဝေါဟာရ၏အဓိပ္ပာယ်မှာ 'အဖန်ဖန်မွေးသေခြင်း' (round of rebirth) သို့မဟုတ် 'မရပ် မနား တစ်သွားတည်း သွားနေခြင်း' (perpetual wandering) ဟူ၍ဖြစ်၏။ စိတ်နှင့်ရုပ်တို့သည် မွေးဖွားခြင်း၊ အခိုက်အတန့်မျှ ဖြစ်တည်ခြင်း၊ အိုမင်းခြင်း၊ နာဖျားအလိုမကျ ဖြစ်ခြင်းနှင့် သေဆုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းတို့ဖြင့် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် မရပ်မနား တရစပ် ဖြစ်ပေါ်နေပေသည်။ ဤဖြစ်စဉ်ကြီးကိုပင် 'ဘဝသံသရာ' (Life cycle) ဟု ခေါ်ပေသည်။^{၂၀}

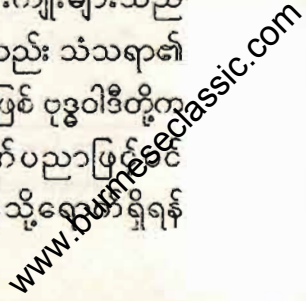
ပို၍တိကျစွာဆိုရလျှင် သံသရာဟူသည်မှာ ဤခဏငယ်မှ ထိုခဏငယ်သို့ မရပ်မနား ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဆိုသည့် ခန္ဓာငါးပါးအစုအပေါင်းတို့၏ ချိုးဖျက်၍မရသော သံကွင်းစက်ဖြစ်စဉ်ကြီးပင်တည်း။ ဤသည်ကို တွန်ဗဲလို့ဝင်စတိန်း (Tom Lowenstein)က "ဤသေခြင်း၊

^{၂၀} Tom Lowenstein, The Vision of the Buddha, (New York: Little, Brown and Company, 1996), p. 16.

ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်းဟူသော ယန္တရားစက်ဝိုင်းကြီးကို ကိုယ်တိုင် တည်ဆောက်တတ်၊ ကိုယ်တိုင်ချိုးဖျက်တတ်သော စကြဝဠာကြီး ကပင် စီမံခန့်ခွဲကြီးကြပ်လျက်ရှိပါသည်" ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အမြင်အရ ဘဝသံသရာသည် နိဗ္ဗာနဇာတ်ကို မရမချင်း၊ မျက်မှောက်မပြုမချင်း အဆုံးမရှိစွာ လည်နေမည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝ၌ ကံနှင့် သံသရာဟူသော သဘောတရားကို ကျယ်ပြန့် စွာ အသုံးချကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့် တရားကလည်း ဤသဘောတရားများကို မည်သို့ အသုံးချရမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပညာ အထောက်အကူပြုနေပေ သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် နေ့စဉ်ဘဝနှင့် ကံ၊ သံသရာ သဘော တရားတို့ ကိုက်ညီစေရန် ကြိုးပမ်းနေတတ်ကြသည်။ ဥပမာ-ချစ်ခင် ရသူတစ်ဦး ကင်ဆာကဲ့သို့သော ဝေဒနာဆိုးကြီးကြောင့် သေအံ့လှလှ ဖြစ်နေချိန်ဝယ် လူ့ဘဝ၏ အလိုမကျဖွယ် အခက်အခဲ ပြဿနာ များကြောင့် တွေးတောပုန်နေမည့်အစား သူ၏ဝေဒနာအပေါ် ရှုမြင်စေလျက် 'ဘဝဟူသည် ဒုက္ခမျှသာတည်း' ဟူသော နက်နဲ စွာ ဆင်ခြင်တတ်ကြရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်တို့သည် အခိုက်အတန့်မျှ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု ရလေ၏။ ဤသည်မှာ ကံနှင့် သံသရာဟူသော သဘောတို့ကို ယိနားလည်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ပေသည်။ အမှန်ဆိုရလျှင် မျှော်လင့်မထားသော ပြဿနာများ၊ မကောင်းကျိုးများသည် အချိန်မရွေးရောက်ရှိလာနိုင်သည်။ ဤသည်တို့ကိုလည်း သံသရာ၏ မရှိပုံဖြစ် ပါဝင်နေတတ်သော အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ဖော်ပြထားပေသည်။ ဤအသိမှတစ်ဆင့် ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဝင် ယင်းဒုက္ခတို့ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းရာ မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိရန်

ဆန္ဒရှိကြပေသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် နောက်ဆုံး ပန်းတိုင် ဉာဏ်ပညာအလင်းဓာတ်ကြီး (အရဟတ္တမဂ်၊ အရတ္တဖိုလ်ဉာဏ်) မရမီကာလများတွင် လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ ရောင့်ရဲခြင်း၊ သမထဘာဝနာပွားများခြင်းတို့ဖြင့် နေ့စဉ်ဘဝ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့ကို တဒင်္ဂနိဗ္ဗာန်အဖြစ်ရရှိရန် အားထုတ်ကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ဒုက္ခကိုကြည့်၍ ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ ဒုက္ခကိုကြည့်၍ ဖြစ်စေ သေခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘယ်နည်းဟု စောကြောတတ်ကြသည်။ ပါဠိဝေါဟာရ နိဗ္ဗာန (Nibbāna) (သက္ကတ Nirvāna) ဆိုသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ 'မီးတောက်တစ်ခု ငြိမ်းသွားသည်သို့ဖြစ်ခြင်း' (to become extinguished like a flame)၊ လောင်မြိုက်မှုတို့ ကုန်ဆုံးခြင်း (to cease blowing) ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် သံသရာမှ အပြီးတိုင်လွတ်မြောက်သွားခြင်းဟူသော ဗုဒ္ဓအမြင်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓက (အနတ္တ၊ န-အတ္တ)၊ ဝိညာဉ်လိပ်ပြာကောင်၊ ငါကောင်မရှိ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ တွန်မဲလိုဝင်စတိန်းက "နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အတ္တဝိညာဉ်လိပ်ပြာ အယူအစွဲတွေ ကင်းကွာတဲ့ သူတွေမှသာ တွေ့ကြုံခံစားနိုင်တဲ့ အခြေအနေမျိုး ဖြစ်တယ်။ သံသရာဆိုတာ လူတိုင်း ကိုယ့်အတွေ့အကြုံနဲ့ကိုယ်ဘယ်သူမဆို သိနိုင်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကတော့ သာမန်လူတွေသိကြတဲ့ သဘောတရားတွေ၊ ဝေါဟာရတွေကနေ လွတ်မြောက်နေပါတယ်" ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။^{၂၉}

"ကံ၊ သံသရာနဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ သဘောတရားတွေနဲ့ အနှစ်ချုပ်ကတားလဲ" ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က မေးလာပြားအံ့။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ

^{၂၉} Tom Lowenstein, The Vision of the Buddha, (New York: Little, Brown and Company, 1996), p. 17.

ကိုယ်ကျင့်ပညာအမြင်အရ ဖြေရမည်ဆိုလျှင် ကမ္မနိယာမ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ယင်း၏ အကျိုးတရားသံသရာဆိုသည်ကို ဖိမြင်နားလည်ထားသူသည် သူ၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပြီး သူ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားများကို ပိုမိုဂရုစိုက်ကာ မကောင်းမှုဒုစရိုက်များမှ ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြဉ်မည်ဖြစ်သည်။ အကျိုးတရားအနေဖြင့်ကား လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ လူကောင်း၊ သူကောင်းများ ပိုမိုတိုးပွားလာမည်။ မိသားစုပြဿနာများ လျော့ကျသွားပြီး တရားတို့၏ အနှစ်ချုပ်သဘောဖြစ်ပေသည်။

မိသားစုဝင်ချင်း မေတ္တာနှင့် သံယောဇဉ်တို့ ပိုမိုခိုင်မာလာကြမည်။ လူအချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်း ညီညွတ်စွာ နေထိုင်လာကြရာမှ ယခင်ကထက် ပိုမိုပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ကမ္ဘာကြီးဖြစ်လာမည်။ လူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် သူတို့၏ကိုယ်ကျင့် အပြုအမူများကို ပိုမိုသိရှိနားလည်ခံစားလာကြမည်ဖြစ်သည်။ ဤသည်တို့ကား ကံ၊ သံသရာ၊ နိဗ္ဗာန်သဘောတရားတို့၏ အနှစ်ချုပ်သဘော ဖြစ်ပေသည်။

အကျိုးသက်ရောက်မှုအဓိကဝါဒ

အကယ်၍သာ အကျိုးသက်ရောက်မှုကသာ အဓိကဆိုသော ဝါဒ (consequentialism)ကို စစ်ဆေးခြင်းမပြုလျှင် ကမ္ဘာအခြေခံသဘောတရားနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတို့သည် အတူတူပင်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ထင်မြင်ပေလိမ့်မည် ဖြစ်၏။ အကျိုးသက်ရောက်မှုဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတရားတို့သည် အပြုအမူတစ်ခု၏ မှန်မှု၊ မှားမှုကို ယင်းအပြုအမူက ဖော်ဆောင်ပေးလိုက်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုပေါ်တွင် အခြေခံထားပေသည်။ မှန်သောအပြုအမူသည် အကောင်းဆုံး အကျိုးဆက်များကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။

ဤနေရာတွင် မှန်သောအပြုအမူဆိုသည်မှာ အကျိုးသက်ရောက်မှု ဝါဒီတို့အနေဖြင့် မည်သို့ဆုံးဖြတ်မည်နည်း ဟူသော အကျိုးဆက်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် အပြုအမူများနှင့် အသုံးပြုနိုင်သော ရွေးချယ်စရာများကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဝါဒီများက အဓိက ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ ဘရုချ်ဘရိုဒီ (Baruch Brody)က “အကောင်းဆုံး အကျိုးဆက်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ အလားအလာအရှိဆုံးအပြုအမူကို မှန်တဲ့အပြုအမူလို့ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဝါဒီတွေရဲ့ အခြေခံကျတဲ့ အဓိကအယူအဆဟာ အခြေအနေအရပ်ရပ်အတွင်းမှာ မှန်တဲ့အပြုအမူဆိုတာ အဲဒီအခြေအနေအရပ်ရပ်အတွက် အကောင်းဆုံး အကျိုးဆက်တွေဆီ ဆိုက်ရောက်သွားစေမည့် အပြုအမူမျိုးပဲဖြစ်တယ်” ဟု တင်ပြခဲ့သည်။^{၃၀}

၃၀။ Baruch Brody, Ethics, and its Applications. (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1983), p. 10.

အကျိုးဆက်များ၏ အမှန်အမှားတန်ဖိုးများကို ဝေဖန် ပိုင်းခြားရန် စံဆိုသည်ကား အဘယ်နည်း။ ဘရုချ်ဘရိုဒီကပင် “အကျိုးဆက်တွေကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားဖို့ရန်အတွက် ရှေးက ချမှတ်ထားတဲ့ စံတွေကတော့ ပျော်ရွှင်မှုဝါဒ (Hedonism) ရဲ့ အယူအဆပါပဲ။ အဲဒီအယူအဆက ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ အကျိုးဆက်တွေအားလုံးဟာ အကောင်းဆုံး အကျိုးဆက်တွေလို့ ဆိုပါတယ်။ နောက်တစ်နည်းပြောရလျှင် ပျော်ရွှင်မှုပမာဏဝါဒီတွေက နာကျင်ဆင်းရဲမှုကင်းမဲ့ပြီး ပျော်ရွှင်မှုသာ အတိ ပြီးနေမယ်ဆိုတဲ့အချက်နဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ အပြုအမူတွေရဲ့ အကျိုးဆက်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားဖို့ စံအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့တာပါ။ အတိုချုပ်ပြောရရင်တော့ ပျော်ရွှင်မှုဆိုတာ ကိုယ်ကျင့်တရားက ထုတ်ဖော် ပြသဖို့ ရည်ရွယ်လိုက်တဲ့ ကောင်းခြင်းပါပဲ” ဟု တင်ပြခဲ့ပေသည်။^{၃၁} ထို့ကြောင့် အပြုအမူများမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် လိုအပ်ပြည့်ဝ ပျော်ရွှင်မှုရှိခြင်းသည်သာ အကျိုးဆက်များကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားသည့် စံဖြစ်ကြောင်း ရှင်းနေပါတော့သည်ဟု အဆိုပြုထားပါသည်။

၃၁။ Ibid, p-13.

ကမ္မသဘောတရားနှင့်
အကျိုးသက်ရောက်မှု အဓိကပါခ

ကျွန်ုပ်တို့ နားလည်ထားသည်မှာ ကမ္မသည် စေတနာပါဝင်သော အပြုအမူကို ရှုမြင်ခြင်းသာဖြစ်၍ အပြုအမူမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် ပျော်ရွှင်မှု အကျိုးဆက်ကို ကြည့်မည်မဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ်ပြောလိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အပြုအမူသည် အပြစ်ကင်းသော အပြုအမူကောင်းတစ်ခုဖြစ်လျှင် ယင်းကို ကောင်းကျိုးထွက်ပေါ်လာစေမည့် အပြုအမူကောင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဝေဖန်ပိုင်းခြားပြမည် ဖြစ်သော်လည်း ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ အကျိုးရလဒ် ထွက်ပေါ်လာမည် ဟူ၍ကား ပြောရန်မလိုအပ်ပေ။

ဥပမာ-သားငယ်၏ဝေဒနာကို ပျောက်ကင်းသွားစေလိုသော စေတနာရှိသည့် မိခင်သည် နာမကျန်းဖြစ်နေသော သားငယ်အား ခါးသက်သော ဆေးများကို တိုက်ကျွေးပေးမည်။ ထိုခဏ၌ သားငယ်တွင် ပျော်ရွှင်မှု မရရှိပေ။ သို့သော် မိခင်၏စေတနာ ရည်ရွယ်ချက်က ကောင်းသည့်အပြင် အပြုအမူရလဒ်မှာလည်း ကောင်းပေသည်။ ထို့ကြောင့် သူမ၏အပြုအမူကို ကောင်းသောအပြုအမူ(Good Karma)အဖြစ် မှတ်ယူရပေမည်။ အခြား ဥပမာတစ်ခုကို ကြည့်ပြန်လျှင် မိခင်တစ်ဦးသည် တန်ဖိုးမဲ့သည့် ဘဝဖြင့် လောကကြီးတွင် ဆက်လက်မနေလိုတော့၍ သူမနှင့် အတူ သားငယ်လေးပါ အဆိပ်သောက်သေကြ၏။ ဤသို့သော အပြုအမူကို မကောင်းသော အပြုအမူဟုပင် မှတ်ယူရပေမည်။ သူမ၏

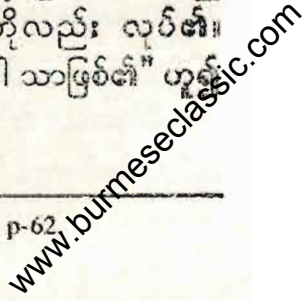
ပုဒ္ဓဘာသာနှင့်ကိုယ်ကျင့်တရား

ရည်ရွယ်ချက်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အမှန်စင်စစ်တွင်မူ မကောင်းပေ။ အကျိုးရလဒ်ကလည်း မကောင်းပါ။ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်ပင် သူမ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဆိုးသောအပြုအမူ (Bad Karma) ဟု မှတ်ယူရပေမည်။ စင်စစ် ပုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် အပြုအမူကိုင်းအတွက် ကောင်းသောစေတနာနှင့် ၎င်း၏ အကျိုးတရားများကြားတွင် ညီမျှမှုရှိစေရန် အားထုတ်ထားသော သဘောတရားဖြစ်ပေသည်။

ဤနေရာတွင် ကမ္မဝါဒနှင့် အကျိုးသက် ရောက်မှုဝါဒတို့ကြားရှိ ခြားနားချက်ကို ဆွေးနွေးလိုပေသည်။ ကမ္မသဘောတရားဟူသည် စေတနာပါဝင်သော ပစ္စုပ္ပန်အပြုအမူကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှုပြုခြင်းဖြစ်၍ အကျိုးသက်ရောက်မှုဝါဒကား အပြုအမူတစ်ရပ် ထွက်ပေါ်လာသော အလိုကျ ကျေနပ်ပျော်ရွှင်မှု အတိုင်းအတာကို စစ်ဆေးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မသဘောတရားနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု အဓိကဝါဒတို့သည် အခြေခံအယူအဆဆင်း ကပ်တူမကျပါ။ (သို့မဟုတ်) မတူညီပေ။

ပုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် သူတို့၏အပြုအမူများသည် ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုရှိလျှင် ကောင်းသော ကမ္မ(အလုပ်) ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ပဗ္ဗဇိတအဘိဏ္ဍာသုတ်တွင် ဘုရားရှင်က “ရဟန်းတို့၊ စိတ်တွင် မှတ်သားထားကြ တုန်လော့။ ကံ(ကမ္မ)သည်သာ ငါ၏ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်၏။ ငါသည် ကောင်းမှုကိုလည်း လုပ်၏။ မကောင်းမှုကိုလည်း လုပ်၏။ ထိုကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုတို့၏ အမွေခံသည် ငါ သာဖြစ်၏” ဟုရှင်ဟောတော်မူခဲ့၏။^{၃၂}

၃၂။ An, Vol. V, (Oxford: Pali Text Society, 1986), p-62

ထို့ကြောင့် ကောင်းသောကိုယ်ကျင့်တရား ကျင့်ဝတ်တို့ကို အသုံးချခြင်းနှင့် ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရား အပြုအမူတို့ကို ပြုမူခြင်းအားဖြင့် မိမိ၏ကမ္မအပေါ် ယုံကြည်ချက်ကို သက်သေပြရန် လိုအပ်ပေသည်။

ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားကျင့်ဝတ်တို့ကို အသုံးချခြင်း ဟူသည်ကား ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားသဘောများကို တိုးတက်စေခြင်းအားဖြင့် မိသားစုလုပ်ငန်းခွင်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ လူမှုပြဿနာများကို တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းပေးရန် အားထုတ်မှု ပင်ဖြစ်၏။ အဆိုပါ ကိုယ်ကျင့်တရားသဘောများကို ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာကောင်းမွန်ရေး၊ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားရေးနှင့် ကိုယ်ကိုယ် ကို စည်းကမ်းတကျရှိရေးတို့နှင့်ပါ ဆက်စပ်နေစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် လူမှုရေးရာ ကိုယ်ကျင့်တရား စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ကိုယ်ကျင့်တရား အယူအဆများ လေ့ကျင့်ပွားများရန်နှင့် လူ့ဘောင် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုများ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာစေရန် အလို့ငှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာကို မည်သို့ အသုံးချရမည်ဆိုသည်ကို ကောင်းစွာသိနားလည်ရန် လုံးဝ အရေး ကြီးပေသည်။ ယင်း၏အကျိုးဆက်ကား ပိုမိုကောင်းမွန် ခိုင်မာသော လူမှုဆက်ဆံရေးများ ပေါ်ထွန်းလာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒအနေဖြင့် အပြုအမူများကို မှန်သည်၊ မှားသည် ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ကိုယ်ကျင့်တရား စည်းမျဉ်းများသည် စံနှုန်းများ ဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာ အလေးအနက် ရှုမြင်ထားပေသည်။

အခန်း(၃)

ဗုဒ္ဓနည်းကျကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ခေတ်သစ်လူ့ဘောင်

ယနေ့ကာလတွင် ရှေးဟောင်းကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကိုယ်ကျင့် စည်းမျဉ်းများသည် ခေတ်သစ်ကမ္ဘာကြီးနှင့် ကိုက်ညီဆီလျော်ခြင်း မရှိတော့ဟု လူများစွာက ထင်မြင်နေကြသည်။ ဤအကြောင်း ကြောင့် ရှေးဟောင်းကိုယ်ကျင့် စည်းမျဉ်းများသည် ရှေးဟောင်း လူတို့အတွက်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြ၏။ အကယ်၍သာ ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ရှေးထုံးစဉ်လာအားလုံးကို လုံးဝဥသု ဖြိုဖျက်ခဲ့ကြပြီဆိုလျှင်မူ ယင်းတို့၏ ခေတ်သစ်သဘော တရားဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့က လက်ခံရပေမည်။ သို့ရာတွင် သူတို့ သည် ရှေးထုံးစံလာနှင့် ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုများကို အားလုံး ဖြိုဖျက်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်ပေ။ ခေတ်သစ်လူသားသည် ရှေးဟောင်း ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းများကို ခေတ်သစ် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းများအဖြစ် ခေတ်သစ် မူပြုရန် အားထုတ်နေကြသည်သာ ဖြစ်၏။ ရှေးဟောင်းကိုယ်ကျင့် တရား အမြင်များသည် ကျွန်ုပ်၏ မျက်မှောက်ခေတ်သစ် လူ့ အဖွဲ့အစည်းကြီးကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှမ်းမိုးနေဆဲဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။

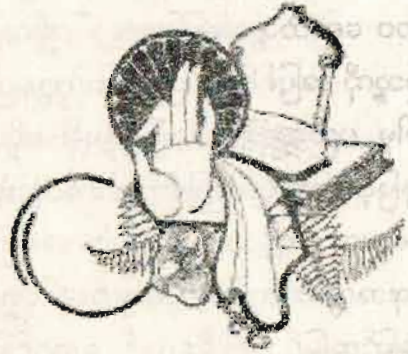
ဥပမာ-ယနေ့ခေတ် မိဘများသည် မိမိတို့၏ သားသမီးအား အရွယ်ရောက်သည့်တိုင်အောင် ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်

ရှိသည်ဟု ခံယူထားကြ၏။ ရှေးဟောင်းလူများသည်လည်း ဤနည်းနှင့် မြင်ခဲ့၊ တွေးခဲ့ကြသည်သာ။ လူတစ်ဦးကို သတ်ခြင်းသည် ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှေးကပင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့ကြ၏။ စင်စစ် ရှေးဟောင်းကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းများသည် ခေတ်သစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်အောင် သက်ဝင်လျက် ရှိပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် ရှေးဟောင်းကိုယ်ကျင့်တရားများအပေါ်တွင် အမှီပြုလျက်ရှိသည်ဟု ယူဆရပေသည်။ မည်သို့ဆိုစေ လူတို့သည် လူကောင်းသူကောင်းဖြစ်ရန် မိမိကိုယ်ကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်မှု ရှိသင့်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယုံကြည်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ လူ့ဘောင်ကောင်းကျိုးအတွက် လူကောင်းသူကောင်းတို့သည်သာ အသုံးဝင် အသုံးကျသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လူကောင်း သူကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းကို ဘဝလမ်းကြောင်း ဖြောင့်မှန်ရေးအတွက် ပထမဆုံး လိုအပ်ချက်အဖြစ်လည်း ယူဆကြပေသည်။ မိဘဆရာသမားများနှင့် မိတ်ဆွေကောင်းတို့သည် ကစ်စုံတစ်ယောက်ကို ငြိမ်းချမ်းသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် တည်ငြိမ်စွာနေထိုင်နိုင်စေရန် ကူညီနှိုးပင်းနိုင်သည်ဟုလည်း လက်ခံထားကြပေသည်။

“ခေတ်သစ်လူသားများသည် ကိုယ်ကျင့်တရား၏ တန်ဖိုးကို အနည်းငယ်သာ အလေးထားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရား ပြဌာန်းချက်များပေါ်တွင် အခြေခံသော စည်းမျဉ်းများ၊ ဥပဒေများနှင့် သဘောတရားများကို ရှောင်ဖယ်၍ ပြဿနာများဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားအမြင်အရ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံပြဿနာမှာ ယေဘုယျ

အားဖြင့် လူသားသည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ၏တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများအတွင်းသို့ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အလွန်အမင်း ဆွဲသွင်းခံနေရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ကို အချစ်အမုန်းတရားများက လိမ်ညာလှည့်စားကြခြင်းအားဖြင့် သူတို့၏ ဘဝများသည် ကိုယ်ကျင့်တရားမပီသ၊ မညီမျှသောဘဝ တစ်ဖက်စောင်းနင်းများအတွင်း သက်ဆင်းလျက် ရှိကြရပေ၏” ဟူ၍ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဒေသ အရှင်မြတ်က သုံးသပ်ပြခဲ့သည်။^{၁၃} ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီများက လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အလို့ငှာ စစ်မှန်သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု အလေးအနက် တိုက်တွန်းလေ့ရှိသည်။

၃၃။ Bhikkhu Buddhadasa, Mc and Mine, ed. D. Swearer. New York: State University Of New York Press, 1989, 167.

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတန်ဖိုးများ

လူသည် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းရန် လိုအပ်ပါသလား။ အဖြေကား- လူ၏ ပုဂ္ဂလသဘာဝနှင့် လူပီသစွာ ရှင်သန်ခွင့်၊ ငြိမ်းချမ်းမှု၊ ပျော်ရွှင်မှု၊ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်မှုစသည့် သဘောထားများကို တန်ဖိုးထားသူဖြစ်မှသာလျှင် “လိုအပ်ပါသည်” ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုသို့မဟုတ်လျှင် ကား “မလိုအပ်ပေ”။ ရိုးစင်းသော မေးခွန်းလေးတစ်ခု မေးကြည့်ပါမည်။ “အရက်သမားဖခင်နှင့် အတူနေရသော ဆင်းရဲသားမိသားစု တစ်စုဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုမိသားစု၌ မည်သည့် ပြဿနာများ ရှိမည်နည်း။” “ဖခင်အရက်သမားဖြစ်၍ မိသားစုဆင်းရဲသွားခြင်းလော” သို့မဟုတ် “မိသားစုဆင်းရဲနေ၍ ဖခင်အရက်သမားဘဝ ရောက်သွားရခြင်းလော” ဆိုသည့် ပြဿနာမျိုး ဖြစ်သည်။ မည်သူ့ကို အပြစ်ဖို့ကြမည်နည်း။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားအရဆိုပါမူ မည်သူ့ကိုမျှ အပြစ်ဖို့ရန် မရှိပါ။ ယင်းအစား ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် ဖခင်ကိုလည်းကောင်း၊ မိသားစုဝင် အားလုံးကိုလည်းကောင်း ပညာပေးရန်သာ ရှိပါသည်။ အကြောင်းမှာ မိသားစုဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ချက်မှန်သမျှ၌ ကျွန်ုပ်တို့တွင် ဉာဏ်ပညာအမြော်အမြင် မပါရှိခဲ့လျှင် အောင်မြင်မှုပန်းတိုင်သို့ ရောက်မည်မဟုတ်ပါ။

ယနေ့ကာလများတွင် လူတို့သည် သာမန် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စလေးများဖြစ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးပြဿနာ၊ ကတိမတည်မှုနှင့်

ငြူစောင်းမြောင်းမှု စသည်တို့နှင့်ပင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လွယ်လင့်တကူစွာ ပြစ်တင်ရန် ရှာကြံလျက်ရှိကြသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေများကြောင့် သူတို့တွင် ကိုယ်ကျင့် တရားတန်ဖိုး၊ မိသားစုတန်ဖိုးနှင့် မိတ်ကောင်း၊ ဆွေကောင်းသဘောတရားများတို့ မေ့လျော့လျက် ရှိကြသည်။ ဘိက္ခုဗုဒ္ဓဒေသ အရှင်မြတ်က ထိုသူများအား “သူတို့သည် ကိုယ်ကျင့် ပျက်ယွင်းမှုဆိုသည့် စစ်မှန်သော အကြောင်းတရားကို မမြင်မသိကြပေ။ ဥပမာအားဖြင့် အလွန်တော်သော နိုင်ငံဦးဆောင်ကောင်းများ ရှိနေပါသည်ဆိုစေကာမူ ထိုကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်နေသူများအား ခေါင်းဆောင်အုပ်ချုပ်နိုင်မည် မဟုတ်ဘဲ ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းသည် တိုးတက်မှု ဆိတ်သုဉ်းနေမည်သာဖြစ်၏” ဟု ထောက်ပြခဲ့လေသည်။ ၃၄

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် ပင်ကိုယ်တန်ဖိုးရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဤသည်ကို ဘိက္ခုဗုဒ္ဓဒေသကပင် “ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ အကျိုးပြုစေခြင်း သဘောရှိသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုတိုင်းအတွက် ဓမ္မကို ဖော်ပြနေသည့် အရာဖြစ်၏ဟူ၍ ဆိုခဲ့ပေသည်။ ၃၅ စင်စစ် ကိုယ်ကျင့်တရား၏ အစွမ်းအား တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်များကို တန်ဖိုးဖြတ်နိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။

၃၄။ Ibid, 158.
၃၅။ Ibid, p-158.

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည်သာ ကိုယ်တန်ဖိုး

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် နိုင်မာအားကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားအခြေခံပေါ်တွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက် ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ၎င်းကပင် ကိုယ်ကျင့်တရားအရ ဘေးကင်း ခိုင်မာသော လူမှုဝန်းကျင်အဖြစ် လူတို့အား လေ့ကျင့်သွန်သင်နေ သည်။ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများကို သိနားလည်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် အဓိကအားဖြင့် သိက္ခာသုံးရပ်ရှိသည်။ ကိုယ်ကျင့်သီလ မြင့်မြတ်မှု (အဓိသီလသိက္ခာ)၊ စိတ်ရင့်ကျက် တည်ကြည်စူးစိုက်မှု (အဓိ သမာဓိသိက္ခာ)နှင့် ထိုးထွင်းသိမြင် ဉာဏ်ပညာကြီးမားမြင့်မြတ်မှု (အဓိပညာသိက္ခာ) တို့ ဖြစ်သည်။

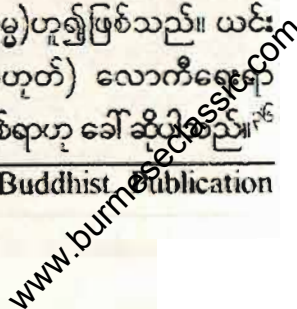
ဤသိက္ခာသုံးရပ်သည် လူသာမန်တို့ထံမှ အလှူဒါနများနှင့် ပူဇော်မှုများကို ခံယူနေသော ရဟန်း၊ သံဃာနှင့် သီလရှင်(သိက္ခာရှင်) တို့အတွက် အသိဉာဏ် ပညာအလင်း (မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်)ကို ရနိုင်ရန် အထူးသဖြင့် ပြည့်စုံနေရမည့်အရာများ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သာမန်လူတို့ အနေဖြင့်လည်း ယင်းသိက္ခာသုံးရပ်ကို လောကီနှင့် လောကုတ္တရာ အကျိုးအတွက် လေ့ကျင့်နိုင်ပေသည်။ ဤသိက္ခာသုံးရပ်သည်ပင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ၊ ငါးလေးအကျင့်တရားဖြစ်သည်။

သာမန်လူများအတွက် ပုညကိရိယဝတ္ထုဆိုသော ကောင်းမှု ကုသိုလ်သုံးရပ် ရှိနေပါသေးသည်။ ယင်းတို့မှာ ပေးလှူခြင်း (ဒါန)၊

ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်ခြင်း (သီလ)နှင့် စိတ်အဆင့်ဆင့် မြင့်တက်ခြင်း (ဘာဝနာ)ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ယင်းသုံးရပ်သည် သာမန်လူတို့ နားလည်ထားရမည့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသုံးရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ဘာသာတရားအဆုံးအမ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာများ ပြည့်စုံရန် လိုအပ်သည်ဟု သူတို့ကိုယ်တိုင် ခံစား သိမြင်ထားကြလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့၏ စစ်မှန် သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဟူသည်မှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မြင့်မြတ် စင်ကြယ်မှု တန်ဖိုးများသာဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသော ကြောင့် ဖြစ်၏။

စင်စစ်တွင်မူ ယင်းသိက္ခာသုံးရပ်၌ အင်္ဂါဆယ်မျိုး ပါဝင်ပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ပေးလှူခြင်း (ဒါန)၊ (၂) ကိုယ်ကျင့်သီလစင်ကြယ်ခြင်း (သီလ)၊ (၃) စိတ်ကြည်လင်ရန်အတွက် ပွားများခြင်း (ဘာဝနာ)၊ (၄) ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုရှိသေခြင်း (အပစာယန)၊ (၅) အနန္တော အနန္တငါးပါးတို့၌ ကောင်းစွာ လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်း (ဝေယျာဝစ္စ)၊ (၆) ကောင်းမှုအစုစုကို ဝမ်းမြောက်စွာ အမျှပေးဝေခြင်း (ပတ္တိဒါန)၊ (၇) တစ်ပါးသူပြုသော ကောင်းမှုတို့၏ အဖို့ဘာဂကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်ခြင်း (ပတ္တာနုမောဒနာ)၊ (၈) တရားဓမ္မတို့အား နာကြား ခြင်း (ဓမ္မသဝန)၊ (၉) တရားဓမ္မတို့ကို သင်ကြားပေးခြင်း (ဓမ္မ ဒေသနာ)၊ (၁၀) မိမိ၏ဉာဏ်အမြင်ကို ဖြောင့်မတ်စင်ကြယ်စေခြင်း၊ အယူဝါဒဖြောင့်မတ်စင်ကြယ်ခြင်း (ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ)ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ယင်း အမြင်ဆယ်ပါးကို ပုညကိရိယဝတ္ထု (သို့မဟုတ်) လောကီရေးရာ ကိုယ်ကျင့်အခြေခံကောင်းမှုများ၏ တည်ရာဖြစ်ရာဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။^{၁၆}

၁၆။ Ab. s, ed. B. Bodhi.(Sri Lan Ka, Buddhist Publication Society, 1993), p-209.

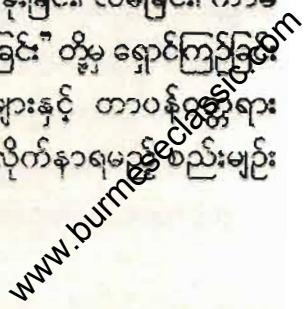
မည်သို့ဆိုစေ ရဟန်းသံဃာနှင့် သာမန်လူတို့ကြားတွင်ရှိသော ကွဲပြားခြားနားသည့် အယူအဆများကို သိနားလည်ထားသင့်ပေသည်။ ဤအချက်ကို အရှင်ပရာရာဇဝ ဝရမုနိက “ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ အမြင်နှစ်ရပ်ကြားမှာ အလေးအနက်ထားရမည့် ခြားနားချက်တွေ ရှိနေသည်ဟုဆိုသည်။ ရဟန်းသံဃာတွေအနေနဲ့ တစ်ပါးချင်းစီရဲ့ ပြီးပြည့်စုံမှုကို အလေးထားကြရတာဖြစ်ပြီး သာမန်လူတွေ အနေနဲ့တော့ လူ့ဘဝရဲ့ လောကီရေးရာ၊ လူမှုရေးရာတွေကို ပိုပြီး အလေးထားကြရတာဖြစ်သည်။ ဒီအကြောင်းကြောင့်ပဲ သာမန်လူတွေဟာ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနဲ့ပတ်သက်ရင် ပိုကောင်းတဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေးတွေနဲ့ ပိုကောင်းတဲ့ လောကီရေးရာ လက်တွေ့အပြုအမူတွေကို အထူးမျှော်လင့်ကြတာဖြစ်တယ်” ဟု တင်ပြခဲ့လေသည်။ စင်စစ်တွင်မူ ဤပုညကိရိယဝတ္ထု ဆယ်ပါးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ ဘဝဆိုင်ရာ လက်တွေ့ကျသော ကိုယ်ကျင့်တရားအပြုအမူများအဖြစ် မှတ်ယူထားသည်။

၃၇။ “Foundations of Buddhist Social Ethics” p-48.

သာမန်လူတို့ စောင့်စဉ်းရမည့် အခြေခံသီလများ

ဗုဒ္ဓဓမ္မအားလုံးသည် အခြေခံအားဖြင့် “မကောင်းမှုမှန်သမျှကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ကောင်းမှုမှန်သမျှကို ပြုမူဆောင်ရွက်ရမည်။ စိတ်ကို ဖြူစင်သန့်ရှင်းစွာ ထားရမည်” ဟူသော အဆုံးအမ တရားသုံးပါးကို အခြေခံထားသည်။ မကောင်းမှုကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ပထမဆုံး ခြေလှမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ကိုယ်ကျင့်သီလ စောင့်ထိန်းခြင်းနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေသည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ၌ ရဟန်းသံဃာနှင့် လူများအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများစွာ ရှိပေသည်။ ရဟန်းသံဃာနှင့် သီလရှင်တို့ လက်တွေ့လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းနှင့် ညွှန်ကြားချက်များသည် ဝိနယပိဋကတ်တွင် ပါရှိပြီး သာမန်လူများအတွက်မူ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလနှင့် အချို့လိုက်နာသင့်သောတာဝန်များ (ဥပမာ၊ မိဘနှင့် သားသမီးကျင့်ဝတ်၊ ဆရာနှင့် တပည့်ကျင့်ဝတ်စသည်) တို့မှတစ်ပါး သီးခြား စုစည်းထားသော စည်းကမ်းညွှန်ကြားချက်များ မရှိပေ။ သို့သော် သာမန်လူများအတွက် အခြေခံကိုယ်ကျင့် စည်းမျဉ်းများအဖြစ် မှတ်ယူထားရမည့် “သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်း၊ ကာမဂုဏ်မှောက်မှားခြင်းနှင့် သေရည်သောက်သုံးခြင်း” တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ဟူသည့် ငါးပါးသီလကဲ့သို့သော တရားများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် လက်တွေ့လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဟု မှတ်ယူရသည်။

အချို့သော ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်သည့်အတွက် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့်အညီ ငါးပါး သီလကဲ့သို့သော သီလများကို စောင့်ထိန်းရသည်ဟု တွေးတတ်ကြသည်။ စင်စစ်တွင်မူ ဤသို့မဟုတ်ပေ။ ထိုကိုယ်ကျင့်သီလများကား ဗုဒ္ဓဝါဒီများသာမက မိမိကိုယ်တိုင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပြီး ဘဝတွင် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာနေထိုင်လိုသည့် မည်သူမဆို (မည်သည့် ဘာသာဝင်မဆို) လိုက်နာသင့်သည့် သီလများဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လူသားပီသပြီး အပြစ်ကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လိုသူ မည်သူမဆို သီလများကို အမှန်တကယ်ပင်စောင့်ထိန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဘာသာတရားအားလုံးသည် သူတို့၏ သွန်သင်ဆုံးမမှု အလိုက် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အယူအဆများနှင့် အလေ့အကျင့်များကို တန်ဖိုးဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းအား ကျွန်ုပ်တို့ အသိအမှတ်ပြုပေသည်။ သို့သော် လူအုပ်စုတစ်စုအတွက် ကိုယ်ကျင့်တရား အမြင်တစ်ရပ် သည် ရံခါတွင် အခြားအုပ်စုတစ်စု၏ ကိုယ်ကျင့်တရား အမြင်နှင့် ခြားနားနေတတ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းကြောင့်ပင် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ အစဉ်အလာနှင့် နောက်ခံ အခြေအနေများ ကွာခြားကြရခြင်း ဖြစ်လာသည်။

ဥပမာအားဖြင့် လူတစ်ယောက်အား သတ်ခြင်းကိုသာ အပြစ် ဟူ၍ ခရစ်ယာန်တို့က မြင်ကြသော်လည်း အသက်ရှိသော မည်သည့် သတ္တဝါကိုသတ်သတ် ကိုယ်ကျင့်တရားအရ အပြစ်ရှိသည်သာဖြစ်၏ ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယူဆကြသည်။

ဤအယူအဆမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျွန်ုပ် ဆန်ဟိုဆေးမြို့ရှိ တထာဂတဝိပဿနာ ဓမ္မရိပ်သာတွင်နေစဉ် အဆိုပါငါးပါးသီလကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များစွာတို့အား အလေးထား ဟောကြားခဲ့သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်လခန့်ကမူ ပြဿနာတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဓမ္မ၌ လွန်စွာ လိုက်နာကျိုးနွံသူ ယောဂီတစ်ဦး ကျွန်ုပ်ထံ ရောက်လာသည်။ သူ့တွင် ဆေးရုံမှ လက်လျှော့လိုက်ရပြီဖြစ်သော ရောဂါကျွမ်းနေပြီဖြစ်သည့် သူ့မိခင်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်၏။ သူ၏မိခင်သည် ပြင်းထန်သော လေဖြတ်ရောဂါကြောင့် ခြေတစ်ဖက်၏ အသားစိုင့်တစ်သျှူးများ ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်သည်။ ထိုခြေထောက်ကို ဖြတ်တောက်ပစ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့မဟုတ်လျှင် ရောဂါဝေဒနာ တိုးတက်ဖိစီးလာမည်ဖြစ်၏။ မည်သို့ကုသသည် ဖြစ်စေ ထိုသူ၏မိခင်ကြီးသည် မကြာမီပင် သေဆုံးရတော့မည် ဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်၏ အယူအဆအရ အကောင်းဆုံး လုပ်ရန်မှာ သူ့မိခင်ကြီးအား “ကြင်နာစွာ နာကျင်မဲ့သတ်ပေးခြင်း” (Euthanasia or mercy killing) ပြုလုပ်လိုက်ရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာဝန်က သူ့မိခင်ကြီးအား သေစေနိုင်သော ထိုးဆေးထိုးပေးခြင်းကို တရားဥပဒေနှင့် ညီညွတ်စေရန် သူနှင့် သူ့ညီနှစ်ယောက်၊ ညီမနှစ်ယောက်တို့အား တရားဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးရန် အကြံပြုလေသည်။ ဤသို့စီစဉ်ကြခြင်းမှာလည်း မိခင်ကြီးသည် ဆက်လက်အသက်ရှင်ခွင့်ရရန် မျှော်လင့်ချက်များ လုံးဝကင်းမဲ့လျက် ဝေဒနာတိုးသည်ထက် တိုးလာနေ၍ ဖြစ်သည်။ သူ့ညီနှင့် ညီမများကား ဆရာဝန်၏အကြံပြုချက်ကို သဘောတူလိုက်ကြလေပြီ။ သို့သော် သူကမူ ဘာလုပ်ရမည်ကို မသိနိုင်ဖြစ်နေ၏။ အကြောင်းမှာ သူသိနေသည်က မည်သူ့အသက်သတ်ခြင်းကို ခွင့်မပြုဟု သီလက တားမြစ်ထားခြင်းကိုသာ ဖြစ်သည်။ သူက ကျွန်ုပ်ကိုပြောသည်မှာ “ကျွန်ုပ်အနေနဲ့ သူတို့စဉ်တုအတိုင်းအမေ့ကို ဆေးထိုး သတ်ပေးဖို့ သဘောတူလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဝရုဏ်ကြီး

ကျွန်းလွန်ရာရောက်သွားမှာကို အလွန်ပဲ စိုးရိမ်ပါတယ်။ ဒီကံမျိုးကို ကျွန်ုပ် မဆည်းပူးလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီကိစ္စကို ကျွန်ုပ် ဘာလုပ် ရပါမလဲ” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ကံကြီးထိုက်မှုဖြစ်စေနိုင်သည့် ပဉ္စာနန္ဒရိယကံဟုခေါ်သော ကံငါးမျိုး ရှိပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ မိခင်ကိုသတ်ခြင်း (matricide)၊ ဖခင်ကိုသတ်ခြင်း (patricide)၊ ရဟန္တာကိုသတ်ခြင်း၊ ဘုရားရှင်ကို ဒဏ်ရာအနာတရ ရှေ့ခြင်းနှင့် သံဃာသင်းခွဲခြင်း (separating the community of Sanghas) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။^{၁၁} ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် ထိုသူသည် အခြားသူများနှင့် သဘောတူရေးကိစ္စကို ချီတုံ့ချတုံ့ဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်က သူ့အား “ကောင်းပြီ၊ ဒီကိစ္စက အရမ်းသိမ်မွေ့ တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ သဘောထားဟာ ကိုယ်ကျင့်တရားအရ ကောင်းတဲ့ စေတနာမျိုးဟုတ်မဟုတ်ဆိုတာ ကျုပ်တို့အနေနဲ့ တပ်အပ်သေချာ မသိရဘူး။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒကာကြီးအမေရဲ့ကိစ္စဟာ သူတို့မှာ ကုန်ကျမည့် ငွေရေးကြေးရေး အခြေအနေ ဒါမှမဟုတ် သနား ကရုဏာ မရှိတော့တာစသည်ဖြင့် တစ်ခုခုနဲ့ ပတ်သက်ကောင်း ပတ်သက်နေမည် ဆိုပါတော့။ ကျုပ်အမြင်ကတော့ ဒကာကြီး အနေနဲ့ သူတို့ အစီအစဉ်အတိုင်း လုပ်သင့်တယ်၊ မလုပ်သင့်ဘူး ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ချက်မပေးစေချင်ဘူး။ အကောင်းဆုံးကတော့ ဒကာကြီးအမေကို အတတ်နိုင်ဆုံး ကုသပေးဖို့သာ ဆရာဝန်ကိုပြော ပါ။ ဒီကြားထဲကနေ အခြေအနေဆိုးရွားလာမယ်ဆိုရင်လည်း ဆေးပညာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနဲ့အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်းသာ

၁၀၈ An. Vol. 111. (Oxford: Pali Text Society, 1973), p-129.

ပြောပါလေ။ ဒီလိုမှ မဟုတ်လို့ ဒကာကြီးက ဆေးပညာလုပ်ထုံးလုပ် နည်းအရ ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ ဆရာဝန်ကို မတိုက်တွန်းမိခဲ့ရင် နောင်တစ်ချိန်ကျ နောင်တရစရာ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ ဒီနည်းနဲ့ပဲ ဒကာကြီးမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုအတွက် စိတ်ပူပန်ရမှုတွေကနေ ကင်းဝေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟူ၍ အကြံဉာဏ် ပေးလိုက်လေသည်။ သူသည် ထိုခဏ၌ပင် ပေါ့ပါးရွှင်လန်းသွားခဲ့ဟန်ရှိပြီး “ကျွန်ုပ် ဆရာတော် ပေးတဲ့အကြံဉာဏ်အတိုင်းပဲ ဆောင်ရွက်ပါတော့မယ်” ဟူ၍ ပြန်လည်လျှောက်ထားသွားလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ကြင်နာစွာသတ်ပေးခြင်းသည်လည်း ကိုယ်ကျင့် တရားအရ မှားယွင်းသော အလေ့အကျင့်ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ဤအလေ့အကျင့်သည် ကိုယ်ကျင့်တရား စည်းမျဉ်း ကို ဖောက်ဖျက်လျက် တစ်ပါးသူအား သတ်ရန် အကြင်နာမဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် လူ့သားပီသမှု အခြေခံသဘောတရား

ကျွန်ုပ်ပြောလိုသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရား (ကိုယ်ကျင့်သီလ) ဟူသည် အများနှင့်သက်ဆိုင်သော သဘောတရား (ယူနီဗာဆယ်တရား) ဖြစ်၏။ မည်သည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ဘာသာတရားကမ္မယင်းကိုပိုင်ဆိုင်ထားသည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားများကို ပညတ်တော်များအဖြစ် ဗုဒ္ဓက အမွေပေးခဲ့သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသီလစသည်တို့သည် ဗုဒ္ဓ၏ သွန်သင်ဟောပြောချက်များသာ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း မည်သည့်အခါမျှ မကြွေးကြော်ခဲ့ပေ။ ထိုအရာများသည် လူ့စရိုက်၊ လူ့သဘာဝ အခြေခံသဘောတရားများမှ လက်တွေ့ကျကျ ပေါ်ထွက်လာသော အရာများသာ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ-ကျွန်ုပ်တို့သည် အမုန်းတရားကြောင့် တစ်ပါးသူအား ဘေးဒုက္ခများ ကျရောက်စေချင်သည်ဟု ဆိုကြပါစို့။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် ထိုသူ၏နေရာတွင် (ဘေးဒုက္ခမပေးမီ) ထားကြည့်ပြီး (နေကြည့်ပြီး) ကျွန်ုပ်တို့ ကြံစည်ထားသော အပြုအမူများကို ရိုးသားစွာ ခံစားကြည့်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အလျင်အမြန်ပင် အဖြေ တုံ့ပြန်ချက် ထွက်ပေါ်လာပေမည်။ “ငါ့ကို ဒါမျိုးလုပ်တာ မကြိုက်ဘူး။ ဒီအပြုအမူဟာ လူ့သား မဆန်တဲ့ ရက်စက်ယုတ်မာမှု ဖြစ်တယ်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ ကြံစည်ထားသော အပြုအမူဟူသည် လုံးဝမတရားသော မကောင်းမှုသာ ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ကျွန်ုပ်တို့ လုံးဝသတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့အမြင်၌ မိမိနှင့်သူတစ်ပါး တစ်သားတည်း၊ တစ်ခုတည်းအဖြစ် ဖော်ပြခြင်း ဟူ၍ သိနားလည်နိုင်ပေသည်။^{၉၉} ဤအမြင်ကို ဗုဒ္ဓက “သတ္တဝါ

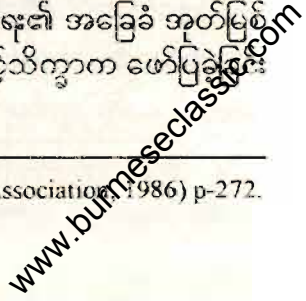
၉၉။ S. U Pandita, in This Very Life. Sri Lan Ka: Buddhist Publication Society, 1993. p-11

အပေါင်းတို့ဟာ ရိုက်နှက်ခံရမှာကြောက်တယ်။ သေရမှာကို ကြောက်တယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တစ်ပါးသူနေရာမှာ ထားကြည့်ခြင်း အားဖြင့် မိမိဟာ တစ်ပါးသူကို ရိုက်မှာမဟုတ်တော့ဘူး။ သတ်မှာ လည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ ဟူ၍ မိန့်ဆိုခဲ့ပေသည်။^{၁၀၀} ဤလောကတွင် သေရမည်ကို မကြောက်သောသူ တစ်စုံတစ်ဦးများ ရှိပါမည်လား။ ဤအချက်ကြောင့်ပင် ကိုယ်ကျင့်တရားဟူသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်မှုဆီ ပို့ဆောင်ပေးသည့် လူ့တန်ဖိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည် ဟု ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ ကိုယ်ကျင့်တရားစောင့်ထိန်းခြင်းမှာ ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ အကျင့်တစ်ခုအဖြစ် ယုံကြည်ထားရုံသာမကဘဲ မိမိကိုယ်ကို ချစ်သကဲ့သို့ တစ်ပါးသူအပေါ်တွင်ပါ မေတ္တာထားသော လူ့သား ပီသမှု အခြေခံ သဘောတရားကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီ တို့သည် သူတို့၏ သီလစောင့်မှုများကို ပြန်လည်အောက်မေ့နေမည့် အပြင် ယင်းသီလများ မကျိုးမပေါက်အောင် အလေးအနက် ဆင်ခြင် နေမည်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် မိမိအတွက် ကုသိုလ်ရရန် အလို့ငှာ သာ သီလများကို စောင့်ထိန်းခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓနည်းကျ အကျင့်များသည် အတ္တဗဟိုရုံဖြူ ကိုယ်ကျိုးရေးရှုသော အကျင့်များ သာ ဖြစ်သည်ဟု အချို့က ဆိုကြပေလိမ့်မည်။

စင်စစ် ဤအချက် မမှန်ပေ။ ကိုယ်ကျင့် သီလများကို စောင့်ထိန်း ခြင်းသည် သတ္တဝါ အားလုံးတို့၏ကြားတွင် ပြဿနာကင်းကင်း စိတ် ရှင်းရှင်းဖြင့် လူတိုင်း ငြိမ်းချမ်းညီညွတ်စွာနေထိုင်ရန် အကြောင်း တရားဖြစ်နေသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျင့် တရားကောင်းခြင်းကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ရတနာတစ်ပါးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ လောကုတ္တရာပညာတိုးပွားရေး၏ အခြေခံ အုတ်မြစ် အဖြစ်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာက ဖော်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၀၀။ Dha. Verse 129. (Burma: Burma Pitaka Association, 1986) p-272.

**ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် လူ့ဘောင်၏
တာဝန်ဝတ္တရားများ**

လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်မြင့်မားသော ပုံစံဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ လူတို့၏ အသိဉာဏ်ပညာနှင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆများကြောင့် အခြားသော သက်ရှိ သတ္တဝါများထက် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဆောက်အဦပုံစံက ပို၍ရှုပ်ထွေးသည်။ ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ပိုမိုမြင့်မား သော ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံဖြစ်လေလေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများက ပိုမိုရှုပ်ထွေးလေလေဖြစ်မည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း ငြိမ်းချမ်း သာယာဝပြောရေးအပြင် လူသားအားလုံး လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်ရေးတို့နှင့်ပါ အထူးပင် ဆက်စပ်နေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က လူ့ဘောင်၏ငြိမ်းချမ်းမှုတည်ဆောက်ရေးနှင့် လူများပိုမိုယဉ်ကျေး လာရေးတို့အတွက် ငါးပါးသီလစောင့်ထိန်းရုံမျှနှင့် မလုံလောက် နိုင်ဟု ယူဆလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ပိုမိုလိုအပ်လာပြီဟု သိမြင်လာကြသည်။

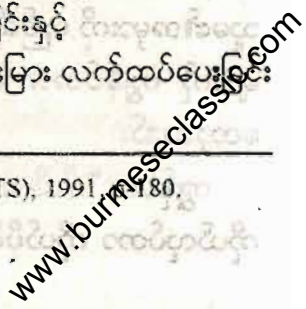
ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် လောကီကျင့်ဝတ်အများစုမှာ ဒီယနိကာယ်လာ သိင်္ဂီလောဝါဒ သုတ်မှ ဖော်ပြချက်များဖြစ်ပြီး၊ အချို့မှာမူ အခြားသော ဗုဒ္ဓဓမ္မ (ပိယက)တို့မှ စည်းကမ်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်သည် များသောအားဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ညွှန်ကြားထားသော ကျင့်ဝတ်

စည်းကမ်းများဖြစ်သော်လည်း သံဃာတော်များအား ဟောကြား ဆုံးမတော်မူသော ဝိနည်းပိဋကတ်တော်လာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များနှင့်ကား မတူညီပါပေ။ လူတစ်ဦးချင်း၏ အကျိုးစီးပွားကဲ့သို့ လူ့ဘောင်တစ်ရပ်လုံး၏ အကျိုးစီးပွားကိုပါ ကောင်းစွာရရှိစေရန် အတွက် သာမန်လူများအကျိုး ရှေးရှုဟောကြားသော သုတ္တန်ဖြစ်ပါ သည်။ ယင်းတို့မှာ မိဘဝတ်ငါးပါး၊ သားသမီးဝတ်ငါးပါး၊ လူဒါယကာတို့မှ ရဟန်းသံဃာတော်များသို့ ပြုရမည့်ဝတ်ငါးပါး၊ ရဟန်းသံဃာတော်တို့ ပြုကျင့်ရမည့် ဝတ်ငါးပါး စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် မိသားစုဟူသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း ကြီးတစ်ရပ်လုံး၏ အသေးစား အဖွဲ့အစည်းလေးဖြစ်သည်။ မိသားစုတွင် မိဘတို့သည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်များဖြစ်၍ သားသမီး တို့ကား နောက်လိုက် နောက်ပါများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ကိုယ်စီတွင် တာဝန်ဝတ္တရားများ ရှိကြရသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် မိသားစုတန်ဖိုးနှင့် မိသားစု၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုများကို ထိန်းသိမ်း ရန် ခက်ခဲနေပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားက မိဘနှင့် သားသမီးကြားတွင် ကိုယ်စီဝတ္တရားများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထား၏။ ဥပမာ-မိဘဝတ်ဆိုလျှင်

- (၁) သားသမီးတို့အား မကောင်းမှုများမှ တားဆီးပေးခြင်း။
- (၂) ကောင်းမှုများပြုရန် ညွှန်ပြပေးခြင်း။
- (၃) အသိ အတတ်ပညာများကို သင်ကြားပေးခြင်း။
- (၄) အရင်းအနှီးများကို လွှဲပြောင်းပေးခြင်းနှင့်
- (၅) အချိန်တန်အရွယ်ရောက်ပါက ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပေးခြင်း ဟူ၍ ငါးပါးရှိပေသည်။^{၁၁}

၄၀၁ Di, Vol. 3, (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1991) 80.

ယင်းသို့ မိဘဝတ်များရှိလင့်ကစား ယနေ့ကာလများတွင် မိဘအချို့တို့သည် ထိုအရာများကို မေ့လျော့လာကြလျက် သူတို့၏ စိတ်ပျော်ရွှင်ချမ်းသာမှုအတွက် လူ့စည်းဘောင်ကို ကျော်လွန်သော ဗဟိဒ္ဓအရာများနောက်သို့ လိုက်ပါပျော်ပါးနေကြလေသည်။ ထိုသို့ မိဘဝတ္တရား ပျက်ကွက်နေသောသူများအား ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ရင်ထုမနာ ဖြစ်ရပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ငါးလခန့်က အမျိုးသမီး ဒါယိကာမတစ်ဦးအား တရားဓမ္မ ဟောကြားခဲ့ရဖူးပါသည်။ သူမသည် ဘဝတွင် မမှားသင့်သော အမှားတစ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ခဲ့မိသောကြောင့် စိတ်ထိခိုက်သောဝေဒနာ ပြင်းစွာ ခံစားနေရသူဖြစ်သည်။

သူမသည် လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်ခန့်က ခင်ပွန်းဖြစ်သူနှင့်ကွာရှင်းပြီး အခြားတစ်ယောက်နောက် လိုက်ပါပေါင်းသင်းခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရှိခဲ့သော ခြောက်နှစ်အရွယ် သမီးငယ်လေးကိုလည်း ခင်ပွန်းဟောင်းနှင့်အတူ စွန့်ပစ်ထားခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော ခြောက်လခန့်ကမူ ဒုတိယခင်ပွန်းကပါ သူမကို စွန့်ပစ်သွားခဲ့သဖြင့် ဘဝတွင် အဖော်မဲ့စွာ အထီးကျန်နေခဲ့ရာမှ သမီးလေးကို လွမ်းဆွတ် တမ်းတလာခဲ့၏။ သို့သော် သမီးလေးက သူမအား အကြင်နာတရားမဲ့စွာ ရက်စက်ခဲ့သော (ထားရစ်ခဲ့သော) မိခင်တစ်ယောက်အဖြစ် အမုန်းကြီးမုန်းကာ အကွေ့မခံလိုတော့ပေ။ မိခင်အဖြစ်လည်း အသိအမှတ်မပြုတော့ပေ။ မိခင်ဖြစ်သူ သူမအနေဖြင့် စိတ်အထိခိုက်ကြီး ထိခိုက်ရကာ သူမ၏အမှားကို မည်သို့ပြင်ရမည် မသိဖြစ်နေသည်။ ထိုအကြောင်းများကို ကျွန်ုပ်အား လျှောက်ထားရင်း ငိုကြွေးလျက်သာ နေပါတော့သည်။

ကျွန်ုပ်က “ဒါယိကာမကြီး ကမ္မနိယာမ သဘောအရ လူဆိုတာ ကိုယ်လုပ်တာ ကိုယ်ပိုင်တာပါပဲ။ ကိုယ်က ကောင်းတာပဲလုပ်လုပ်၊

ဆိုးတာပဲလုပ်လုပ် အဲဒီအရာကို ကိုယ်ပဲ ပိုင်ဆိုင်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါယိကာမကြီးအနေနဲ့ သမီးလေးရဲ့မေတ္တာကို ပြန်ရချင်ရင် ဒါယိကာမကြီးရဲ့မေတ္တာကို အရင်ဆုံး သမီးလေးဆီ ပေးပို့ရမယ်။ ဘုရားဟောရှိတယ် ဒါယိကာမကြီး၊ မိဘဟာ အမုန်းမပါတဲ့ မေတ္တာနဲ့ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံရင်း အညီအမျှ ရှုတတ်တဲ့ ဥပေက္ခာတရားတွေ သားသမီးအပေါ်မှာ ထားရှိခဲ့မည်ဆိုလျှင် သူတို့ဟာ သားသမီးအတွက် ဘယ်အရာနဲ့မှ နှိုင်းလှိုမရတဲ့သူတွေဖြစ်မည်တဲ့။ ကျွန်ုပ် ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒကာမကြီးဘက်ကသာ မိဘမေတ္တာနဲ့ ပြည့်စုံခဲ့မယ်ဆိုရင် သမီးလေးဆီကနေ တစ်စုံတစ်ရာ ပြန်ရလာပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ဒကာမကြီးဘက်က လုပ်ရမယ့်အချက်ကိုတော့ အမြဲလိုလိုသိနေပါ။ တစ်နေ့မှာ သမီးလေးရဲ့အချစ်ကို ဒကာမကြီး ပြန်လည်ရလာပါလိမ့်မယ်၊ ဟုတ်ပြီလား ဒကာမကြီး” ဟူ၍သာ ရှင်းပြရပါတော့သည်။ ထိုအခါကျမှသာ သူမ၏အမှားကို သိမြင်သွားပြီး ကျွန်ုပ်ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း မိခင်မေတ္တာတရားကို ပြသရင်း သူမ၏သမီးလေးထံမှ တုံ့ပြန်လာမည့် အချစ်နှင့် မေတ္တာကို စောင့်မျှော်နေရှာပါတော့မည်ဟု လျှောက်ထားသည်။

ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် သားသမီးများဘက်မှလည်း ဝတ္တရားများ ကျေပွန်မှုမရှိလျှင် ဤလူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးသည် ညီမျှမှုမရှိဘဲ တစ်ဖက်စောင်းနင်းဖြစ် နေလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ဤအချက်ကြောင့်ပင် သားသမီးများဘက်မှလည်း မိဘများအပေါ် ပြုကျင့်ရမည့်ဝတ္တရား ရှိနေပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- (၁) မိဘများအား လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်း၊
- (၂) မိဘတို့၏ မိသားစုရေးရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (၃) အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ် မပျောက်ပျက်စေရန်အတွက် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊

(၄) မိဘတို့၏အမွေအနှစ်ကို ဆက်ခံထိုက်ခြင်းနှင့်

(၅) ကွယ်လွန်ပြီးသော အမိအဖတို့အား ရည်စူး၍ အလှူအတန်းပြုလုပ်ခြင်း၊ အမျှအတန်းပေးဝေခြင်းတို့ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။^{၄၂} စင်စစ် ဤကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများသည် လူ့အဖွဲ့ အစည်းကို ထိန်းကျောင်းပေးရုံမျှမကဘဲ လူတို့အား ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုနှင့် ညီညွတ်မှုတို့များ အတွက်ပါ အထောက်အပံ့ကြီးစွာ ရရှိစေပါသည်။

မိဘကျေးဇူးမသိတတ်ဘဲ မေ့လျော့ပျက်ကွက်နေသူ သားသမီးများကို တွေ့ရလျှင်လည်း ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် စိတ်မချမ်းမြေ့ဖြစ်ရပါသည်။ တစ်ခါက လူငယ်တစ်ဦးနှင့် ဆုံခဲ့ဖူးသည်။ သူက “သားသမီးတွေအနေနဲ့ မိဘတွေကို ကျေးဇူးတင်စရာမလိုပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ သားသမီးတွေကို ချစ်ဖို့ ကြင်နာဖို့ ပြုစု စောင့်ရှောက်ဖို့ဆိုတဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်မှမရှိဘဲ။ သူတို့ဘာသာ သူတို့ လိင်ပျော်ပါးမှုအတွက်သာ အဓိကထားခဲ့ကြတာ မဟုတ်လား။

ဒါကြောင့် သူတို့ကို သားသမီးတွေက ပြန်ပြီး ကျေးဇူးဆပ်စရာ မလိုပါဘူး” ဟူ၍ ပြောလေ၏။ သူ့စကားကို ကြားရသည်တွင် လွန်စွာထိတ်လန့် ခြင်းဖြစ်လျက် ကျွန်ုပ်က “ကောင်းပြီ ဒကာလေး၊ သင့်ကို ကျွန်ုပ် မေးချင်ပါတယ်။ ဒကာလေးရဲ့ မိဘတွေက သင်တို့တွေရဲ့အပေါ်မှာ တာဝန်မကျေတာမျိုး ရှိခဲ့ပါသလား” ဟူ၍ မေးမိသည်။ ထိုသူငယ်က “ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအပေါ်မှာတော့ တာဝန်မကျေတာ မရှိခဲ့ပါဘူး” ဟု ဖြေသည်။

ကျွန်ုပ်က ဆက်လက်၍ “ဒါဆိုရင် သင်ဟာ သင့်မိဘတွေရဲ့ မေတ္တာတရားကို နားလည်သင့်တာပေါ့။ တကယ်တော့ မိဘတွေဟာ

၄၂ Di, Vol.3. (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1991), p-180.

သူတို့ရဲ့ မေတ္တာကို သားသမီးတွေ နားလည်တာ၊ မလည်တာ၊ ကျေးဇူးသိတာ၊ မသိတာတွေနဲ့ မပတ်သက်တဲ့ အကြွင်းမဲ့ မေတ္တာမျိုးနဲ့ သားသမီးတွေကို ချစ်ကြပါတယ်။ အကယ်၍ မိဘတွေရဲ့ မနှိုင်း ယှဉ်သာတဲ့ အကြွင်းမဲ့မေတ္တာတွေကို မိဘတွေ သေပြီးမှသာ သင်နားလည်မယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒါဟာ သိပ်ကို နောက်ကျသွားပြီ။ ဒါကြောင့် ကျွန်ုပ် သင့်ကို သတိပေးချင်တာက မိဘတွေကို ပြန်ပြီး မပြုစု၊ မလုပ်ကျွေးနိုင်လျှင်တောင်မှ သူတို့ စိတ်ဆင်းရဲ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်အောင် မလုပ်ပါနဲ့။ သင့်ရဲ့ ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာတွေနဲ့ ပြန်မစော်ကား မိပါစေနဲ့” ဟု ပြောရလေ၏။ သို့ရာတွင် သူငယ်၏မိခင်သည် အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါဖြင့် နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် ကွယ်လွန်သွားရှာ၏။ လွန်ခဲ့သော လအနည်းငယ်ခန့်က ထိုသူငယ်သည် သူ့မိခင် ဆုံးရှုံးရသည့်အတွက် ယူကျုံးမရဖြစ်ရကြောင်း ကျွန်ုပ်ထံ လာ ရောက်လျှောက်ထား ဝန်ခံရှာသည်။ တကယ်တော့ ကျွန်ုပ်လည်း ထိုသူငယ်အတွက် အမှန်ပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာအရေးအတွက် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အမှီပြုလျက် နီးကပ်စွာရှိနေကြသော အခြားအရေးကြီးသည့်သူများ ရှိပေသေးသည်။ ထိုသူများမှာ ရဟန်းသံဃာနှင့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ ဖြစ်ကြသည်။ ရဟန်းသံဃာတို့သည် ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်းနှင့် ဆေးစသည့် ပစ္စည်းလေးပါးအတွက် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများကို အမှီပြုလျက် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများကမူ ရဟန်းသံဃာတော်တို့ထံမှ တရားဓမ္မတို့ကို အဆုံးအမ လက်ဆောင်အဖြစ် ပြန်လည်ရရှိကြ၏။ ထိုသို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အမှီပြုလျက် နေကြရသည့်အတွက် သူတို့ကြားတွင်လည်း လောကီရေးရာ၊ လူမှုဝတ္တရားများ ရှိကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတွင် လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ဘက်၌ ဝတ္တရားငါးမျိုးရှိ၏။

- (၁) ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ရိုသေခြင်း၊
- (၂) နှုတ်အမူအရာဖြင့် ရိုသေခြင်း၊
- (၃) စိတ်နှလုံးသိမ်မွေ့မှုဖြင့် ရိုသေခြင်း၊
- (၄) ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား နေအိမ်သို့ ပင့်ဖိတ်ခြင်းနှင့်
- (၅) ရဟန်းသံဃာတော်တို့ လိုအပ်သည့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ပေးလှူခြင်းဟူ၍ ဖြစ်၏။^{၄၉}

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဖော်ပြပါ ဝတ္တရားများကို လိုက်နာကျင့်သုံး နေကြသော်လည်း အချို့သူတို့သည် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျ စသည့် အနောက်နိုင်ငံများတွင် နေထိုင်လျက်ရှိကြပေသည်။ သူတို့အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရဟန်းသံဃာတော်တို့ကို သူတို့၏နေအိမ်များသို့ စနေ၊ တနင်္ဂနွေကဲ့သို့ သော နေ့များတွင် အိမ်တွင်းဒါနပြုရန်အလို့ငှာ အခွင့်သင့်သလို ပင့်ဖိတ်တတ်ကြပေသည်။ သူတို့၏နေအိမ်များသို့ ကျွန်ုပ်တို့ရဟန်းသံဃာတော်များ ရောက်ရှိသွားပြီဆိုလျှင်လည်း လှိုက်လှဲ ရိုသေစွာ ကြိုဆိုပြီး ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ဆေးနှင့် နေ့စဉ်သုံး အခြားလိုအပ်သည့် အရာတို့အပြင် ကျောင်းအလို့ငှာ ဝတ္ထုငွေအလှူများကိုပါ စေတနာသဒ္ဓါရက်ရောစွာဖြင့် လှူဒါန်းကြ၏။ သူတို့သည် အမေရိကန်နိုင်ငံ အနောက်တိုင်းဒေသတွင် နေထိုင်နေကြရသော်လည်း မိမိတို့၏ အာရှယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့ကို ကောင်းစွာထိန်း သိမ်းထားကြပေသည်။ သူတို့၏ သဒ္ဓါထက်သန်သော ကောင်းမှုများကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရဟန်း သံဃာတော်တို့အနေဖြင့် ချမ်းမြေ့သက်သာစွာ သာသနာပြုနိုင်ကြပေသည်။

၄၉။ Di, Vol.3. (Oxford: Pali Text Society (PTS),1991), p-183.

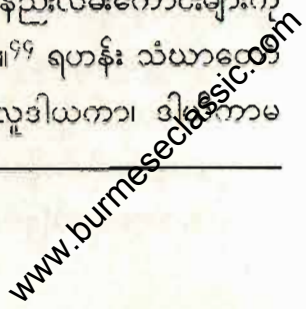
လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တွင် သဘာဝက ပြဋ္ဌာန်းထားသော တာဝန်များရှိပါသည်။ ယင်းမှာ 'အခွင့်ထူးပို၍ ခံစားရလေ ပို၍တာဝန်ရှိလေ' ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် သီလရှင်များသည် သူတို့အား လှူဒါန်း ထောက်ပံ့နေသူ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများကို မျက်နှာလွဲကျောခိုင်းနေ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ အကြောင်းမှာ လောကီရေးရာ လူမှုဝတ္တရားက ရဟန်းသံဃာနှင့် သီလရှင်များအား သူတို့၏ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများဆီသို့ နှောင်ကြိုးသဖွယ် ရစ်ပတ်ထား၍ဖြစ်သည်။

ရဟန်းသံဃာတော်များက ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများအပေါ် ပြုကျင့်ရမည့် ကျင့်ဝတ် ခြောက်ပါးရှိပေသည်။ ယင်းတို့မှာ

- (၁) ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား မကောင်းမှုမပြုရန် တားမြစ်ခြင်း၊
- (၂) ကောင်းမှုပြုရန် တိုက်တွန်းခြင်း၊
- (၃) တဏှာမဖက်သော မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့ဖြင့် ချစ်ခင်ခြင်း၊
- (၄) မကြားဖူးသေးသော တရားထူးများကို ဟောကြား ပေးခြင်း၊
- (၅) နာကြားဖူးပြီးသော တရားများကို မမေ့လျော့စေရန် ပိုမိုပြည့်စုံစွာ ထပ်မံဟောကြားခြင်း၊
- (၆) လူ့ပြည်နတ်ရွာရောက်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းများကို ပြသဟောကြား ပေးခြင်းဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။^{၅၀}

ရဟန်း သံဃာတော်တို့အနေဖြင့် ဤဝတ္တရားများကျေလျှင် လူ့ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ

၅၀။ Ibid, p-183.

တို့အတွက် များစွာအကျိုးရှိမည့်အပြင် လောကီအကျိုးသာမက လောကုတ္တရာအကျိုးပါ ရလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ် ယုံကြည်ပေသည်။

လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာတို့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်သော အသိဉာဏ်ပါရမီများ တိုးပွားရင့်သန်လာစေရန်အတွက် ရဟန်း သံဃာတော်နှင့် သီလရှင်များဘက်မှလည်း ဖော်ပြပါ တာဝန်များ ကျေပွန်ရန် လိုအပ်လှပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ဆန်တို့ဆေးမြို့ရှိ တထာဂတဝိပဿနာဓမ္မဓိပိသာကွင် လောကုတ္တရာ ဝိပဿနာ အကြံပေးဆရာတော် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် အဖြစ်လည်းကောင်း ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်မှာ တာဝန်များစွာ စုပုံကျရောက်နေလျက် ရှိနေသည်။ ကျွန်ုပ်၏တာဝန်ဝတ္တရားများကား အဓိကအားဖြင့် ဝိပဿနာတရား စခန်းများကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ တရားပြသခြင်း၊ လူငယ် ကျောင်းသားများအတွက် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု သင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း၊ ကွပ်ကဲခြင်း၊ ယောဂီအသစ်များအား တရားပြသပေးခြင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားပေးမှု လိုအပ်နေသူတို့အား အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်းများပေးခြင်းနှင့် လောကီရေးရာ လူမှုပြဿနာများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသူတို့အား လောကုတ္တရာအကြံဉာဏ်များပေးခြင်း စသည်တို့ကို ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် နေထိုင်ရပ်တည်ရေးအတွက် ပြင်ပလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိသော်လည်း ကျောင်းတိုက်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် အထူးသဖြင့် စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် အလုပ်ရှုပ်လျက် ရှိသည်။ ထိုနေ့များတွင် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများသည် ကျောင်းတိုက်သို့လာရောက်၍ အများအားဖြင့် ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ခြင်း၊ သံဃာတော်များအား ဆွမ်းစသည်

ဆက်ကပ်ခြင်းနှင့် အခြားပြုဖွယ်ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် စည်ကားလျက်ရှိနေတတ်၏။

သီရိလောဝါဒသုတ်တွင် ခင်ပွန်းကျင့်ဝတ်၊ ဇနီးကျင့်ဝတ်၊ ဆရာကျင့်ဝတ်၊ တပည့်ကျင့်ဝတ်၊ မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် စသည်ဖြင့် များစွာသော ကိုယ်ကျင့်ဝတ္တရား ညွှန်ပြချက်များလည်း ရှိနေပေသေးသည်။ ဖော်ပြပါတာဝန်များသည် ကိုယ်ကျင့်တရား စံနှုန်းများ ဆိုသည်ထက် ကျင့်ဝတ်ဝတ္တရား ဖော်ပြချက်များသာ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး ငြိမ်းချမ်းမှုတမှုများ တိုးပွားလာစေရန်အလို့ငှာ ငါးပါးသီလ ထိန်းသိမ်းရေး အလေ့အကျင့်ကို အခိုင်အမာ အလေးထားလေသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ လူတိုင်းသည် ဖော်ပြပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်အောင် ဖြည့်ဆည်းသင့်သည်သာ။ ဤသို့ဖြင့် မိသားစုတန်ဖိုးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတဝတန်ဖိုးတို့ မြင့်တက်လာကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင် လူသားတို့သည် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင် စိတ်ကြည်လင်ကြပေမည်။

ကိုယ်ကျင့်တရားရှုထောင့်နှင့် စည်းမျဉ်းပဓာနကျသော သီအိုရီ

ကိုယ်ကျင့်တရားအရာတွင် စည်းမျဉ်း (ဝါ) စည်းမျဉ်းပဓာန (Deontological Approach) အမြင်သည် အကျိုးသက် ရောက်မှုပဓာန အမြင်နှင့်ခြားနားလှပါသည်။ စည်းမျဉ်း(ဝါ) မူပဓာန အမြင်အရဆိုပါမူ “စည်းမျဉ်း (မူ)အခြေပြု ကိုယ်ကျင့်တရားက ဦးတည်သည်မှာ အပြုအမူတစ်ခုသည် စစ်မှန်သော ကိုယ်ကျင့် တရားစည်းမျဉ်းနှင့် ကိုက်ညီ ဆီလျော်မှုရှိလျှင် မှန်ကန်ပြီး (ဤနေရာ ၌)စည်းမျဉ်းသည် အပြုအမူမှ ထွက်ပေါ်လာမည့် အကျိုးသက်ရောက် မှုကို ရည်ညွှန်းကန်သတ်ခြင်းပြုမည် မဟုတ်ပါ။) ထိုအပြုအမူသည် စည်းမျဉ်းကို ချိုးဖောက်လျှင် လွဲမှားသော အပြုအမူဟု သတ်မှတ် ပေသည်။ ဤအမြင်တွင် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများသည် ကိုယ်ကျင့်တရားအတွက် အသုံးပြု၍ရသော အကြမ်းဖျင်း နည်းလမ်း တစ်ရပ်မျှသာ မဟုတ်ဘဲ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အရာများလည်း ဖြစ်ပါသည်” ဟု ဘရုခ်ဘရိုဒီက တင်ပြခဲ့ပေသည်။^{၄၅}

ယင်းဆိုလိုချက်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရားစနစ်တွင် အခြားများ စွာသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများလည်း ပါဝင်နေသည်ဖြစ်ရာ စည်းမျဉ်းအသီးသီးသည် စည်းမျဉ်းအခြေပြု ကိုယ်ကျင့်တရား တစ်ရပ်စီ ရှိသင့်သည်ဟူ၍ ဆိုရပေမည်။ မည်သို့ဆိုစေ အကျိုး

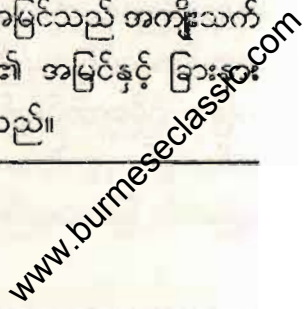
၄၅။ Baruch Brody, Ethics and its Applications, (New York: Xarcourt Brace Joanvich, Publishers, 1983), p-24.

သက်ရောက်မှု အဓိကဝါဒီများကမူ စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်သည် အကောင်းဆုံး အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ပေါ်ထွက်လာစေမည့် အပြုအမူများ၏ အကျိုးဆက်များကို လိုအပ်စွာ ရည်ညွှန်းနေရ မည်ဟု ယူဆမြဲ ယူဆလျက်ရှိလေ၏။

သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စည်းမျဉ်း ပဓာနအမြင်ဆိုင်ရာ ပိုင်းခြား စိတ်ဖြာသူများက ဖော်ပြကြသည်မှာ “လူတိုင်းမှာ ရှင်သန်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး အဲဒီရပ်တည်ပိုင်ခွင့်ဟာ တစ်ပါးသူကို တစ်စုံတစ်ယောက်က သတ်ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် အဲဒီလူရဲ့ ရှင်သန်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်း မပြုရဘူးဆိုတဲ့ တာဝန်တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းဟာ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို တားမြစ်တယ်။ ရှင်သန်ရပ်တည်ခွင့်ကို အကာအကွယ်ပေးတယ်။ ထို့အတူပါပဲ လူတွေမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေပိုင်ခွင့်ရှိပြီး အဲဒီလွတ်လပ်မှုဟာ အခြားသူတွေကို အနှောင့်အယှက်မပေးရဘူး ဆိုတဲ့ တာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ်ပါ ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံထားကြပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းဟာ တစ်ပါးသူတွေရဲ့ လွတ်လပ်မှုကို ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးခွင့်မပြုဘဲ လွတ်လပ်စွာ နေပိုင်ခွင့်ကို အကာအကွယ်ပေးပါတယ်” ဟူ၍ ဘရုခ်ဘရိုဒီက ဆက်လက်တင်ပြခဲ့ပေသည်။^{၄၆} ဤအချက်ကပင် စည်းမျဉ်းပဓာန ကိုယ်ကျင့်တရားဝါဒီများ (deontologists) ၏ အမြင်သည် အကျိုးသက် ရောက်မှု ပဓာနဝါဒီများ(consequentialists)၏ အမြင်နှင့် ခြားနား လျက်ရှိသည်ကို ပီပြင်စွာ ပြသလျက်ရှိပေသည်။

၄၆။ Baruch Brody, P-24.

ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများသို့ ရှုမြင်သော မူပမာနဆိုင်ရာ အမြင်အများစုသည် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာကို လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိသော အမြင်များဖြစ်၏။ အများအကျိုးရှိမှုဝါဒီများ (utilitarians) အနေဖြင့်မူ တစ်စုံတစ်ဦး၏ ရည်ရွယ်ချက်သာ အမှန်တကယ် ကောင်းခဲ့လျှင် အပြုအမူမှ ထွက်လာမည့် အကျိုးဆက်များ သည်လည်း ပို၍ကောင်းသော အကျိုးဆက်များ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု သာဓကပြ ပြောဆိုကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့် ပညာက ကိုင်စွဲထားသည်မှာ အကျိုးဆက် မည်မျှပင် ကောင်းစေ ကာမူ ထိခိုက်နာကျင် ခံစားရသော ဓားစာခံများ ရှိခဲ့မည်ဆိုလျှင် ထိုအပြုအမူကို ခွင့်ပြုမည်မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်ကြောင့်ပင် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများသည် လူသားအားလုံးအတွက် အကျိုးပြုသော စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်သင့်ပေသည်။

ဥပမာ-အာဏာရှင်တစ်ဦးသည် နိုင်ငံသားတွေကို အတော မသတ် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်နေသည် ဆိုပါစို့။ ထိုအခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသူတစ်ယောက်က ယင်းအာဏာရှင်ကို သတ် ဖြတ်ချင်နေ၏။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာအရ ထိုသူ၏ ဤသတ်လိုသော အပြုအမူကို ခွင့်မပြုပေ။ သို့ရာတွင် ကမ္မနိယာမ အရမူ အများလူထု ကောင်းစားရေးအတွက် ကြီးစွာသော ကရုဏာ ကြောင့် အာဏာရှင်ကိုသတ်ခဲ့လျှင် ထိုသတ်သောသူတွင် အများ ပြည်သူများစွာကို ဘေးဒုက္ခမှ ကယ်တင်ခြင်းဟူသော အကြောင်း တရားကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရားအရ ပူပန်သောက ဝန်ထုပ်ပိမှု အတန်အသင့်ရှိပေမည်။ သို့သော် အာဏာရှင်ကို သတ်ရန်မလိုဘဲ အခြား ပိုမိုကောင်းမွန်သောနည်းလမ်းကို တွေ့ရလျှင်မူ ထိုနည်း လမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒအရ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ဖြစ်သော အကောင်းဆုံး နည်းလမ်း ဖြစ်ပေမည်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့် ပညာသည် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများနှင့် အခြေခံကျကျ ဆက်စပ်နေပေသည်။ အပြစ်အနာအဆာကင်းသော အပြုအမူများ သို့ ဆိုက်ရောက်စေသည့် စည်းမျဉ်းများသည်သာ ကိုယ်ကျင့်တရား စည်းမျဉ်းဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ဖော်ပြကြလေသည်။ အများ အကျိုးပြုဝါဒနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုဝါဒများကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ (ဝါ) ၎င်းတို့နှင့်မတူဘဲ အကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုသည်ထက် မူလ ရည်ရွယ်ချက် ကောင်းခြင်းဆိုသည်က ပို၍အရေးကြီး၏ဟုသာ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယူဆထားကြပါသည်။ ဆိုပါစို့ တစ်စုံတစ်ရာသော အပြုအမူအတွက် မှားယွင်းသော ရည်ရွယ်ချက်မထားခဲ့လျှင် ထိုအပြုအမူသည် ဆိုးရွားသော ရည်ရွယ်ချက်များ ကင်းမဲ့နေ၍ ဖြစ်၏။

ဥပမာ-မျက်မမြင်တစ်ဦးသည် လမ်းလျှောက်သွားစဉ်တွင် အကြောင်းမသင့်ဘဲ ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ကန်မိလိုက်လေ၏။ ကလေးမှာလည်း ထိုအခိုက်မှာပင် သေဆုံးသွားရ၏။ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်ပညာအရ ထိုမျက်မမြင်၌ အပြစ်မရှိပေ။ အကြောင်းမှာ ဆိုးရွားသော အကျိုးဆက်ကို ထွက်ပေါ်လာစေသော်လည်း ထိုမျက်မမြင်၌ မူလကပင် ဆိုးရွားသော ဦးတည်ချက်ဖြစ်သည့် သေစေလိုသောစိတ် မပါရှိ၍ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ အနေဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်ကောင်း၊ စိတ်ထားကောင်းမှ အကျိုးဆက် ကောင်းများထွက်ပေါ်လာစေခြင်းကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်ကောင်း၊ စိတ်ထားကောင်းသည်သာ အကျိုးရလဒ်ထက်ပို၍ အရေးကြီးသည့် အရာဟု ယုံကြည်ထားကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို လူအများ နားလည်စေရန် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းများနှင့် ဆက်စပ်ယှက်နွှယ်နေသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာရပ်ဖြစ်၏။ ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်း များသည်လည်း ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အလိုလိုသိမြင်မှုနှင့် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်သိမြင်မှုတို့အပေါ်တွင် အခြေခံထားသည့် အရာများ ဖြစ်လေသည်။ ဥပမာ-လူတစ်ယောက်သည် အပြုအမူ တစ်ခုကို ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းနှင့်အညီ ပြုမူလျှင် ထိုအပြုအမူ သည် အပြစ်ကင်းသည်ဖြစ်၍ ကောင်းခြင်းသို့သာ ရှေးရှုမည်ဖြစ်၏။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ကိုယ်ကျင့်တရား စည်းမျဉ်းများသည် အပြုအမူတစ်ခုနှင့် ယင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအတွက် ထိုအပြုအမူကို လုပ်ဆောင်သည့်သာ တာဝန်ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ချမှတ်ထားသော သီအိုရီအမျိုးအစား များဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ပါးသူတို့အား သေခြင်းတရားကို ကြောက်ရ ခြင်းမှကင်းစေရန်နှင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အာဏာပိုင်တို့၏ အပြစ်ပေး အရေးယူခံရခြင်းဘေးမှ ကင်းဝေးစေရန်အလို့ငှာ အပြုအမူများကို ကိုယ်ကျင့်တရား နည်းလမ်းများနှင့်အညီ ပြုမူလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မိမိ၏အပြုအမူမှ လူသားအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် ကောင်းမွန်သော အကျိုး ဆက်များစွာ ထွက်ပေါ်လာစေလိမ့်မည်ဟု အာမခံချက်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သတည်း။

အခန်း (၄)
ဓမ္မနှင့် ဘဝနေနည်း

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ဘဝနေနည်း(သို့မဟုတ်) ဓမ္မသည် အရေးကြီးဆုံး အချက်ဖြစ်သည်။ မြင့်မြတ်သော လမ်းကြောင်းဟုဆိုအပ်သော လမ်းကြောင်းရှစ်သွယ်(မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး)ဟု လူသိများသောအရာဖြစ် သည့်ပြင် လောကီနှင့် လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုများ ရစေသည့် နည်းလမ်းလည်းဖြစ်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် တရားဓမ္မ သာမရှိခဲ့လျှင် သူတို့ဘဝများသည် လောကီနှင့် လောကုတ္တရာ တန်ဖိုးများ ကင်းမဲ့နေမည်ဟု ယုံကြည်ကြပေသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျရှိစေခြင်း (Self-discipline) သည် မိမိကိုယ်တိုင် အတွက်သာမက တစ်ပါးသူအတွက်ပါ ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် မျှတခြင်း တို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အပြင် လူတစ်ယောက်၏တန်ဖိုးအဖြစ် ထူးသောဂုဏ်ရည်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတရားတော်နှင့် ရဟန်းသံဃာတို့၏ လမ်းညွှန်မှုကို ကြည်ညိုမြတ်နိုးစွာ ခံယူကြပေသည်။ ထိုအချက် ကြောင့်ပင် ရဟန်းသံဃာနှင့် သီလရှင်တို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လောကုတ္တရာရေးရာ ဦးစီးပုံကိုင်များ ဖြစ်လာကြသည့်အပြင် လူတို့အား ဓမ္မနှင့်အညီ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာအောင်မြင်မှုများကိုပါ ရရှိစေလေသည်။ ၎င်းတို့ကပင် လူတို့အား ကိုယ်နှုတ်၊ စိတ်သုံးပါးဆိုင်ရာ အပြုအမူများကို ထိန်းကျောင်းပေး သည်။ ဤသို့သော အလေ့အကျင့်ကြောင့်လည်း လူများစွာကို

ရတနာသုံးပါး၌ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူများအဖြစ် ထူးခြားလာစေ ခဲ့သည်။ ရတနာသုံးပါးဟူသည်မှာ ဗုဒ္ဓရတနာ၊ ဓမ္မရတနာနှင့် သံယရတနာတို့ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးတို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏ ဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်လျက်ရှိသည်။

တစ်စုံတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်အား “အဘယ်ကြောင့် ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ရပါသနည်း။ ရတနာသုံးပါးကို မကိုးကွယ်ပါက လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုရရှိရန် ခက်ခဲပါသလား” ဟု မေးလာ ခဲ့ပြားအံ့။ ကျွန်ုပ်အဖြေမှာ “ဟုတ်ကဲ့၊ ခက်ခဲပါသည်” ဟူ၍သာ ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်မှသာ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ရတနာသုံးပါး၏ အဆုံးအမကို လိုက်နာမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ကမူ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် လောကုတ္တရာပန်းတိုင် ရောက်ရှိရေး အတွက် မည်သူ့ကိုမျှ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အာမခံချက်မျိုး ပေးမထား ပေ။ ဘုရားရှင်က “သင်တို့အနေဖြင့် သင်တို့ကိုယ်တိုင်သာလျှင် အားထုတ်ကြရမည်။ ဘုရားရှင်တို့မည်သည်ကား လမ်းကြောင်းကို ပြသပေးသူ ဆရာများသာ ဖြစ်ကြသည်။ စိတ်တည်ကြည်ငြိမ်သက်၍ အေးငြိမ်းမှု သန္တိသုခလမ်းကြောင်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသူ များသည်သာ ဝိပုလ္လာသဟူသော အမြင်မှားမှု အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်မှု ရကြပေလိမ့်မည်” ဟု မိန့်တော်မူခဲ့ပေသည်။^{၄၁}

၄၁။ Dha. Verse 276. (Burma: Burma Pitaka Association, 1986) p-380.

မိမိသည်သာ မိမိ၏ ကိုးကွယ်အားထားရာ

ဗုဒ္ဓလက်ထက်ကော်နှင့် ရှေးရိုးစဉ်လာတို့ကြားတွင် ဆန့်ကျင် တက် အမြင်များ ရှိနေကြဟန် တူပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓက “အမှန်စင်စစ် မိမိသည်သာ မိမိ၏ကိုးကွယ်အားထားရာ ဖြစ်တယ်။ (အတ္တဟိ အတ္တနော နာထော)။ တစ်ပါးသူကား မိမိ၏ကိုးကွယ် အားထားရာ မည်သို့ဖြစ်နိုင်ပါ့မည်နည်း။ (ကော ဟိ နာထော ပရော သိယာ)” ဟု မိန့်ဆိုခဲ့ပေသည်။^{၄၂} ဗုဒ္ဓ၏ ဆိုလိုချက်မှာ ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့်အညီ တရားလမ်းမှန်သို့ ကိုယ်တိုင်အောင်မြင်စွာ ရောက်ရှိရေးအတွက် မိမိသည်သာ မိမိ၏ အားကိုးအားထားပြုစရာဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သူတစ်စုံ တစ်ယောက်ကမျှ တစ်ပါးသူ၏ လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာ အောင်မြင်မှုအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးမည်မဟုတ်ပါ။ မိမိသည်သာ မိမိကိုယ်ကို အကူအညီပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်၍ “အမှန်စင်စစ် မိမိကိုယ်တိုင် မကောင်းမှုပြုခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ညစ်နွမ်းစေ၏။ မိမိကိုယ်တိုင် မကောင်းမှုမပြုခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် စင်ကြယ်စေ၏။ ညစ်နွမ်းမှု၊ စင်ကြယ်မှုတို့ကား မိမိကိုယ်၌သာ မှီနေ၏။ မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကမျှ တစ်ပါးသူ၏ စင်ကြယ်မှုကို ဖန်တီးမပေးပေ”^{၄၃} ဟု ဘုရားရှင်က မိန့်တော်မူခဲ့ ပြန်ပါသည်။ ဤအချက်ကား ဗုဒ္ဓဒဿန၏ အရေးကြီး ဆုံး အယူအဆဖြစ်၏။ ယေဘုယျအားဖြင့်မူ လူတို့သည် သူတို့၏

၄၂။ Dha. Verse 160. P-299.
၄၃။ Dha. Verse 156. P-306.

အကြိုက်သာ လိုက်စေလိုသည်။ တစ်ပါးသူအလိုသို့ကား လိုက်လျောရန် စိတ်ပါလေ့မရှိကြပေ။ ဆွေမျိုးညီအစ်ကိုမောင်နှမ အပေါင်းအသင်း၊ သူငယ်ချင်း သားသမီးများကိုပင်ဖြစ်စေ အချိန်မရွေး မကျေမနပ်ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။

လွန်ခဲ့သော သီတင်းပတ်အနည်းငယ်က ဆန်ဟိုဆေးမြို့တွင် နေထိုင်သော ဒါယိကာမတစ်ဦး ကျွန်ုပ်ထံ တရားနာရောက်လာခဲ့သည်။ သူမသည် သူမ၏သားသမီးများနှင့် အတော်ပင် စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်လာခဲ့သည်ဆို၏။ အကြောင်းမှာ သူမ၏ သားသမီးများသည် မိဘများနှင့်အတူ နေထိုင်လျက် မိသားစုအတွက် ငွေကြေးစုဆောင်းမိရန်အတွက် အကူအညီ ပေးကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကာ သူမနှင့် သူမ၏ယောက်ျားသည် အိမ်ခန်းငါးခန်းပါ အိမ်ကြီးတစ်လုံးကို ဝယ်ယူခဲ့ကြသည်။ သို့သော် သားသမီးသုံးယောက်တို့သည် လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေလိုသည်ဆိုကာ လအနည်းငယ် အကြာတွင် မိဘနှစ်ဦးထံမှ ဖယ်ခွာ၍ အခြားသို့ ထွက်သွားကြလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ငွေကြေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်လာသဖြင့် သူမနှင့် သူမခင်ပွန်းတို့သည် ထိုအိမ်ကြီးကို ရောင်းချလိုက်ရတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သူမသည် ကျေးဇူးမသိတတ်သော သူမ၏ သားသမီးများကို ပြစ်တင်စကားဆိုလျက် မကျေမချမ်း ဖြစ်နေလေတော့သည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က သူမအား ဤသို့အကြံပေးရ၏။

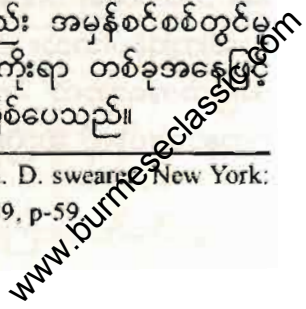
“ဒါယိကာမကြီး၊ မိမိကိုယ်သာ မိမိရဲ့အားကိုးရာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ပါးသူဟာ မိမိရဲ့အားကိုးရာ ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်မလဲလို့ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူထားတာပဲ။ တကယ်တမ်းကျတော့ ကိုယ့်ကိုယ်နဲ့ကိုယ်တောင်မှ တစ်ခါတလေ မကျေမနပ်စိတ် အခန့်မသင့်ဖြစ်ရသေးတာ။ တစ်ပါးသူနဲ့ဆို ပိုလို့ မကျေနပ်စရာတွေ ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ ဒကာမကြီး အနေနဲ့ အမှန်တကယ်သာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်စွာ နေချင်မိမှန်လျှင် ဘဝရဲ့ ပြောင်းလဲနေတဲ့ အခြေအနေတွေအလိုက် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ဘယ်လိုညှိနေရမယ်ဆိုတာကို ဒကာမကြီး

သိထားရမယ်လေ။ သား၊ သမီး၊ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းနဲ့ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းဆိုတာတွေလည်း ပြောင်းလဲနေတတ်တဲ့ အရာတွေပဲ။ လူတိုင်းလောက် နီးနီးဟာ တစ်ဖက်သား အပေါ်အခွင့်ကောင်းယူ အမြတ်ထုတ်ဖို့လောက် ကြိုးစားနေတတ်ကြတာမို့ လူတိုင်းရဲ့ ဘဝတွေဟာ ဘယ်လိုမှ ထာဝရ ချောမွေ့နေမယ် မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို ဘဝရဲ့ သဘာဝတရားကြီးကို သိထားမှသာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှုကို ရနိုင်မယ်။ ဒီတရားကို သိနားလည်ပြီး သင်ကိုယ်တိုင် တည်ငြိမ်အေးချမ်းတဲ့ဘဝကို တည်ဆောက်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ဘုန်းကြီးမျှော်လင့်ပါတယ်။ ဒကာမကြီး။”

နောက်ဆုံးတွင် သူမသည် ကျွန်ုပ်ပေးသော အကြံဉာဏ်ကို ရွှင်လန်းစွာ လက်ခံသွားပြီးနောက် “ဟာ ဟုတ်ပါလား... ဘဝဆိုတာ လုံးဝပြည့်စုံ ချောမွေ့တယ်ရယ်လို့ ဘယ်တော့မှ မရှိနိုင်ပါတကား” ဟူ၍ ကျေနပ်စွာ ရေရွတ်လေတော့သည်။

ရတနာသုံးပါးတွင် ဓမ္မဟူသော ရတနာသည် အခြားနှစ်ပါးထက်ပင် ပို၍ အရေးကြီးပေသည်။ အကြောင်းမှာ “ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူသော ဓမ္မ (တရားတော်) သည် လှေဖောင်နှင့်တူပြီး ဓမ္မနှင့် အညီကျင့်ခြင်းသည် လောဘကုန်ဆုံး လွတ်မြောက်ရာ ဟိုမှာဘက်ကမ်းသို့ လှေဖောင်နှင့် ကူးမြောက်သည့်သဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ ဓမ္မဟူသော လှေဖောင်ကို အားကိုးပြုသော သူသည် လောဘကုန်ဆုံးရာ မဟုတ်သော အခြားသောလမ်းသို့ ရောက်မသွားနိုင်ပေ။ သူသည် လွတ်မြောက်သွားနိုင်သည်အထိ လှေဖောင်ကို အားကိုးပြုနေမည်သာဖြစ်သည်။”^{၅၀} ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အစဉ်အလာအားဖြင့် အားထားကိုးကွယ်ရာ ရတနာသုံးပါးဟုဆိုသော်လည်း အမှန်စင်စစ်တွင်မူ တရားဓမ္မကို ကျင့်သုံးဆောက်တည် အားကိုးရာ တစ်ခုအနေဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် ဆောင်ယူကိုးကွယ်ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။

၅၀။ Bhikkhu Buddhadasa, Me and Mine, ed. D. Swearer, New York: State University of New York Press, 1989, p-59

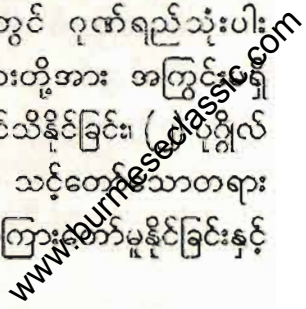
ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားက ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဓမ္မ (တရားတော်) ကို မိမိ၏အားကိုးရာအဖြစ် ဆောင်ထားသင့်ကြောင်းကို အလေးဂရုပြုပေသည်။ အကြောင်းမှာ ဓမ္မသည် ဘဝနေနည်းနှင့် လောကီရေးရာ ပြဿနာကို အဖြေရှာရန်၊ လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားကို တည်ဆောက်ရန်တို့အတွက် လမ်းကောင်း၊ လမ်းမှန် တစ်ရပ်ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဓမ္မသည် ဆေးဆရာ၏ ဆေးညွှန်းနှင့် တူပေသည်။ လူနာ တစ်ယောက်သည် ဆေးညွှန်းကို ဂရုတစိုက်ဖတ်ကာ ညွှန်ကြား ထားသည့်အတိုင်း ဆေးကို ချိန်ဆ၍ သောက်သည်ဆိုပါစို့။ နောက်ဆုံးတွင် ထိုလူနာ၏ နာတာရှည်ဝေဒနာသည် ပျောက်ကင်း သွားပေလိမ့်မည်။ ထိုသူသည် ဆေးညွှန်းပေးသူ သမားတော်ကြီးအား ကျေးဇူးအနတ္တတင်လျက် ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်နေပေလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဗုဒ္ဓကို ကြီးမြတ်သော သမားတော်ကြီးအဖြစ် ခံယူထားသည်။ သံဃာတော်တို့ကိုမူ ဆေးကုသမှုပြုပေးနေသည့် ဆေးဆရာများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြပေသည်။ လူနာများမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကိုးကွယ်သူများဖြစ်၍ နာတာရှည်ရောဂါများ၊ လူမှုရေး ပြဿနာများ၊ စိတ်ချွတ်ယွင်း ကစဉ့်ကလျားဖြစ်မှုများ၊ စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခ ကြုံရမှုများနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား တိမ်းစောင်းပြိုလဲ နေမှုများအဖြစ် ရှုမြင်ထားကြလေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက် သည် ဓမ္မ၏ သဘောတရားကိုသာ ဖတ်ရှုကျက်မှတ်ပြီး လက် တွေ့ကျင့်ဆောင်ပွားများမူ၌ အားထုတ်ခြင်းမရှိလျှင် ထိုသူသည် ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို လက်တွေ့ ခံစားရမည်မဟုတ်ဟု ယူဆကြပြန်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ကား ဓမ္မ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အမြိုက်အရသာကို ခံစားရသူမှသာလျှင် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်နေသူမည်ပေလိမ့်မည်။

ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို စတင်တည်ထောင်သူ သမိုင်းဝင် ဗုဒ္ဓအဖြစ် ဂေါတမဗုဒ္ဓကို ညွှန်းဆိုကြလေသည်။ ဗုဒ္ဓသည် ဖန်ဆင်းရှင်၊ ထာဝရဘုရားသခင်မဟုတ်သလို၊ ကယ်တင်ရှင်ဘုရားလည်း မဟုတ်ပါ။ ဉာဏ်ပညာ အလွန်တရာကြီးမြတ်တော်မူသော မဟာကရုဏာရှင် လောကုတ္တရာ ဆရာသခင် မဟာလူသား ယောက်ျားမြတ်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ သူ့ကို “သုံးလူထွဋ်ထား မြတ်စွာဘုရား” ဟု အများက သိမြင်နားလည်ထားကြသည်။ ဗုဒ္ဓသည် သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို အကြွင်းမဲ့ကိုယ်တိုင် ထူးကဲသော ဉာဏ်ပညာဖြင့် စတင်တွေ့ရှိခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ဓမ္မတရားတို့သည် ဗုဒ္ဓမပွင့်ပေါ်မီကပင် ပြည့်စုံစွာရှိနှင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ သူသည် ထိုဓမ္မ တို့အား လောကီ လောကုတ္တရာ ငြိမ်းချမ်းစွာ ရရှိနိုင်စေရေးအတွက် မည်သို့ အသုံးပြုရမည်ဆိုခြင်းကိုသာ သင်ကြားပြသ ပေးခဲ့လေသည်။ ဗုဒ္ဓကို တရားအလုံးစုံကိုသိရှိသူ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရရှိသူ) ဉာဏ်တော် အနန္တပိုင်ရှင်ဗုဒ္ဓ (Omniscient Buddha) ဟူ၍လည်း အသိ အမှတ်ပြုကြသည်။ ဤဉာဏ်တော်ကြီးတွင် ဂုဏ်ရည်သုံးပါး ပါဝင်သည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) သစ္စာတရားတို့အား အကြွင်းမဲ့ ရှိ ဆရာမကူ သယံဇာတဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင်သိနိုင်ခြင်း၊ (၂) ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့အား သင့်တော်သောအချိန်တွင် သင့်တော်သောတရား တို့ကို သင့်တော်သော နည်းလမ်းဖြင့် ဟောကြားတော်မူနိုင်ခြင်းနှင့်

(၃) သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်အထွေထွေ ပါရမီကုန္ဒြေ အနုအရင့်တို့ကို သိတော်မူနိုင်ခြင်းဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။^{၅၁} ထိုထူးကဲနက်နဲသော ဉာဏ်တော်ဖြင့် သတ္တဝါတို့အား အမြင်မှား၊ ဝိပုလ္လာသများမှ ဉာဏ်အလင်းကို နိုးထလာစေနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ ဤသို့ ကြီးမြတ်သောဉာဏ်ပညာ ကရုဏာတော်တို့ကြောင့် သူ့အား လှိုက်လှဲရှိသေစွာ ပူဇော်ကန်တော့ထိုက်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယုံကြည်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒုတိယမြောက် ကိုးကွယ်ထိုက်သောအရာမှာ ဓမ္မတရားတော်ဖြစ်သည်။ ဓမ္မဟူသော ဝေါဟာရ၌ သစ္စာတရား၊ တရားဥပဒေ၊ စံနှုန်း၊ အယူအဆ၊ တရားမျှတခြင်း၊ ဖြောင့်မတ် မှန်ကန်ခြင်း၊ ရှင်သန်နေထိုင်နည်း၊ စိတ်ထားရည်ရွယ်ချက် နှင့် အာရုံ သဘာဝ စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်များစွာ ရှိနေပါသည်။ ထိုဓမ္မတွင် ပိဋကတ်သုံးသွယ်ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ဝိနယပိဋက၊ သုတ္တန္တ ပိဋကနှင့် အဘိဓမ္မာ ပိဋကဟူ၍ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် လူ၊ အဖွဲ့အစည်းအကျိုးငှာ ဗုဒ္ဓဓမ္မကို နည်းလမ်းသုံးရပ်ဖြင့် အသုံးပြုကြလေသည်။ သူတို့၏ ဘဝတွင် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုနှင့် လောကီရေးရာ အောင်မြင်မှုတို့ဖြင့် သူတို့၏ လောကီလောကုတ္တရာအမြင်များကို မည်သို့ညှိယူရန်၊ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို မည်သို့ ထူထောင်ရန်နှင့် သူတို့၏ လောကုတ္တရာပန်းတိုင်(နိဗ္ဗာန်)ကို မည်သို့ ရရှိရန်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

တတိယမြောက် ကိုးကွယ်ထိုက်သော အရာမှာ သံဃာဖြစ်၏။ သံဃာတော်တွင် ရဟန်းတော်များနှင့် ဘိက္ခုနီမများပါဝင်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ ဇာတ်၊ လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား

၅၁။ Pa. A, I. (Burma: Burma Pitaka Association, 1981) p-54.

ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ မည်သူမဆို ရဟန်းဘဝနှင့် ဘိက္ခုနီမများ အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ခွင့်ရှိ၏။ သံဃာအတွင်း၌ သမုတိသံဃာနှင့် အရိယာသံဃာဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိလေသည်။ အရိယာသံဃာဟူသည်မှာ ဉာဏ်အလင်းရရှိပြီးသူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာမန်လူများလည်း ဉာဏ်အလင်းရလျက် အရိယာနွယ်ဝင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သမုတိနှင့် အရိယာသံဃာတော် နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် ကိုးကွယ်ကြလေသည်။^{၅၂}

ဗုဒ္ဓဝါဒီ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာ ဟူသော ကိုးကွယ်ရာ သုံးပါး၌ ကြီးမားရှုပ်ထွေးသော သဘောတရားများမရှိပေ။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အဖို့မှာ ထိုရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါ် သိမြင်နားလည်မှုချင်းကား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွာခြားမှုရှိပေသည်။ အချို့က ဘာသာရေး ရည်မှန်းချက်အဖြစ် ကိုးကွယ်ကြသော်လည်း အချို့ကမူ ရှေးတုံးစဉ်လာအဖြစ်သာ ရှိကြပေ၏။ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များလည်း ကွာခြားနေပြန်သည်။ အချို့က လောကုတ္တရာရေးရာ အောင်မြင်မှု အတွက်ဖြစ်ပြီး အချို့ကမူ လောကီရေးရာ အောင်မြင်ရန်နှင့် သူတို့၏ အသက်စည်းစိမ်ဥစ္စာများအား ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို ခံစားသိမြင်ထားသူ မှန်သမျှသည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုများရရှိရန်အတွက် ရတနာသုံးပါး၌ မမှိတ်မသုန် ကိုးကွယ်အားထားနေမည်သာဖြစ်၏။

၅၂။ Hammadalawa Sadhatissa, Buddhist Ethics. (Boston: Wisdom Publications, 1997) p-53.

www.burmeseclassic.com

ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှုနှင့် ပတ်သက်သော ဗုဒ္ဓနည်းကျ စိတ်နေသဘောထား

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ဘဝနေနည်းဟူသည်မှာ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်များ၌ အလွန်တပ်မက် လောဘတက်သော ဆန္ဒဇောများကို ရှောင်ကြဉ်လျက် ငြိမ်းချမ်းညီညွတ်စွာ နေထိုင်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှု အကျိုးရလဒ်နှင့်အတူ လူတိုင်းအတွက် လွတ်လပ်မှုရရှိရေးအတွက်ကိုပါ တိုးမြှင့် ဘာစေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဤဂုဏ်ရည်များရရှိရန်အတွက် လူတိုင်းသည် ဖိနှိပ်ကျူးကျော်မှု၊ အတင်းအကျပ် ဖိအားပေးမှုနှင့် အဓမ္မပြုကျင့်သော အပြုအမူတို့ကို တစ်ပါးသူများအပေါ် ပြုကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် မိမိ၏ ဘာသာတရား ယုံကြည်မှုအတွက် မိမိ၏ အပြုအမူကို ချဲ့ကားလွန်းခြင်းကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရပေမည်။ အကြောင်းမှာ ဤသဘောထားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင် လူအများကြား၌ ပဋိပက္ခမှု များ ဖြစ်ပွားလာနိုင်၍ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓသည် ဤပြဿနာကို အကြောင်းပြု၍ ပေါ်လာမည့် မေးခွန်းများအား မည်သို့ဖြေရှင်းမည်နည်းဟု မေးလာငြားအံ့။

ကာလာမသုတ်တွင် ဤသို့ဖော်ပြထား၏။ အခါတစ်ပါး၌ ဗုဒ္ဓသည် နောက်ပါ တပည့်သားဝကများနှင့်အတူ ကေသမုတ္တိမြို့သို့ ကြွတော်မူ၏။ ထို မြို့တွင်နေသော ကာလာမသတို့သားတို့သည် ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ဆုံရန် စုဝေးရောက်ရှိလာကြလေသည်။ သူတို့၏မြို့သည် အလွန်နက်သော တောအုပ်ကြီးသို့ဝင်ရမည့် အဝင်တွင် တည်ရှိ

ရကား ထိုတောကို ဖြတ်သန်းသွားရမည့် သူအပေါင်းတို့သည် ထိုမြို့လေးတွင် ညအိပ်ရပ်နား ကြရလေကုန်၏။ ထိုသူတို့တွင် အချို့မှာ ဗြဟ္မဏများဖြစ်၍ အချို့မှာ တပည့်(ရသေ့)များဖြစ်ကြသည်။ ထိုသူတို့သည် မြို့နေလူတို့အား သူတို့ဘာသာတရား၏ အဆုံးအမနောက်လိုက်များ ဖြစ်လာကြစေရန် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးကြ၏။ သူတို့က သူတို့၏ ဘာသာတရားသည်သာ မှန်ကန်မြင့်မြတ်ကြောင်း၊ အခြားဘာသာတရားများသည် မှားယွင်း၍ ပေါ့ပျက်သိမ်ဖျင်းကြောင်း ဟောပြောကြ၏။ အချို့ကမူ အခြားသူတို့၏ အမြင်များ၊ အဆုံးအမများကို ရှုတ်ချနှိပ်ကွပ်ကြသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ကာလာမ သတို့သားတို့တွင် သံသယများ ပွားလျက်ရှိကြ၏။ သူတို့သည် မည်သည်ကိုအမှန်၊ မည်သည်ကိုအမှားဟူ၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ ရှိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်ထံသို့ ဖူးမြင်အကြံဉာဏ် တောင်းရန် လာရောက်ကြခြင်းဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓက “အို . . . ကာလာမသတို့သားတို့၊ သင်တို့သည် တစ်ဆင့် ပြောစကားကြားရုံမျှဖြင့် လက်မခံကြနှင့်ဦး။ အစဉ်အလာထုံးစံလေ့ဖြစ်ကာမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ အများပြော စကားဖြစ်ရုံမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ ကျမ်းဂန်စာပေနှင့် ညီညွတ်ကာမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ အထင်အမြင် အယူအဆမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ ဆင်ခြင်သိရုံမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ ကိုယ့်ထင်မြင်ယူဆချက်များနှင့် ကိုက်ညီရုံမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိကာမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ သင်တို့လေးစားဖွယ်ရာ ဘာသာရေးဆရာတို့၏ အယူအဆဖြစ်ကာမျှဖြင့်လည်း လက်မခံကြနှင့်ဦး။ ဤအရာတို့သည် ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာတရားတို့နှင့် မလျော်ညီ။ အပြစ်တင်ဖွယ် ဖြစ်၏။ ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်းတို့ကို ပြုကျင့်ခဲ့သော် ဝမ်းနည်းပူဆွေး ပွားစားခြင်း ဘေးသာ ကြုံရမည်ဟု သင်ကိုယ်တိုင် သိရမည်ဖြစ်၏။ အကယ်စင်စစ် ယင်းတို့ကို စွန့်ပယ်ရမည် ဖြစ်၏။ ဤအကြောင်း ကိုယ်ကျင့်

သိက္ခာနှင့် ညီညွတ်၏။ အပြစ်ကင်း၏။ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းကုန်၏။
ယင်းတို့ကို ပြုကျင့်ခဲ့သော် ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့နှင့် ပြည့်စုံမည်ဟု
သင်ကိုယ်တိုင် သိရမည်ဖြစ်၏။ ယင်းတို့ကား ပြုကျင့်ရမည်သာတည်း”
ဟူ၍ ဟောကြားခဲ့ပေသည်။^{၂၃}

ဗုဒ္ဓ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် ပတ်သက်သော
ယူဆချက်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်အား သူ၏လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက်
သူ့ကိုယ်ပိုင် ဘာသာတရားနှင့် ရပ်တည်နေသည်ကို အခြား
တစ်ပါးသော အယူဝါဒသို့ အတင်းအကြပ် ပြောင်းလဲစေလျှင်
ထိုသဘောတရားသည် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းသော လူ့အဖွဲ့
အစည်းကို ဖြစ်ထွန်းစေလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

အကြောင်းမူ ဘာသာတရားသက်သက်ဖြင့်လည်း ကမ္ဘာ
လောကကြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖန်တီးနိုင်သည်မဟုတ်၍ ဖြစ်၏။
စင်စစ် လူတို့၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ဖွယ် နည်းလမ်းများကို သိမြင်
နားလည်မှုနှင့် လူ့ကျင့်ဝတ်တန်ဖိုးများကို သဘောပေါက် သိမြင်မှုတို့မှ
တစ်ဆင့်သာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖန်တီးနိုင်
မည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အပြုအမူသည်
ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာရှိပြီး အပြစ်ကင်းလျှင် ထိုအပြုအမူသည် လူသား
အားလုံးအတွက် ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေလျက် လူသား
တိုင်းကို အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမည် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကြောင့်ပင်
တစ်ပါးသူ၏ ဘာသာတရားကို ပြစ်တင်နှိပ်ကွပ်ခြင်းမပြုဘဲ လူ့အဖွဲ့
အစည်းတွင် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်စွာနေသူသည် ဘာသာတရား
လွတ်လပ်မှု (religious freedom) ဖြင့် နေထိုင်သူဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူ
နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

၅၃။ An, Vol. I. (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1989), p-170.

ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ဓမ္မစက်ဝန်း လည်ပတ်ခြင်း (Turning of the wheel
of the Dhamma) ဟု အမည်ရသည့် အလွန်လက်တွေ့ကျ၍ အခြေခံ
အဆုံးအမလည်းဖြစ်သော တရားဒေသနာရှိပေသည်။ ဤတရား
သည် ဗုဒ္ဓ၏ ပထမဆုံးဟောကြားတော်မူသော တရားဒေသနာ
ဖြစ်၏။ ဘဝတွင် အေးငြိမ်းချမ်းသာစွာ နေထိုင်လျက် စိတ် အဆင့်ဆင့်
ရင့်ကျက်မြင့်မားလာစေကာ လောကုတ္တရာအောင်မြင်မှုကိုပါ ရရှိ
စေသည့် တရားတော်ဖြစ်သည်။

ယင်းတွင် ရှောင်ကြဉ်ရမည့် အစွန်းတရား နှစ်မျိုးရှိသည်။

(၁) မိမိကိုယ်ကို စိတ်အလိုသို့ နစ်မြောလိုက်ပါစေခြင်း
(ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ)။

(၂) မိမိ၏အလိုအားလုံးတို့ကို ပိတ်ဆို့ချုပ်တည်းခြင်း
(အတ္တကိလမထာနုယောဂ) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်
ယင်းတို့ကို ရှောင်၍ ယင်းတို့မှလွတ်သော အလယ်လမ်း (မဇ္ဈိမ
ပဋိပဒါ)သို့ လိုက်ပါကျင့်သုံးသင့်ပေသည်။^{၂၄} စင်စစ် ဤလမ်းစဉ်သည်
ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အဓိကသော့ချက်ဖြစ်သည်။

ဤလမ်းစဉ်၏ ထူးခြားချက်မှာ နိဗ္ဗာန်ဟုခေါ် ဆိုအပ်သော
လောကုတ္တရာပန်းတိုင်သို့ အောင်မြင်စွာ ရောက်ရှိရန်ပင်ဖြစ်သည်။
သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဤသဘောတရားများကို လောကီ

၅၄။ Sam, Vol. V. (Oxford: Pali Text Society, 1994), p. ၈၆.

ကောင်းကျိုးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှုများ ရရှိရေးတို့ အတွက်ပါ ဦးတည်လျက် လက်တွေ့ကျကျ ကျင့်သုံးနေကြ၏။ ဤသို့ဖြင့် နေ့စဉ်ဘဝကို အောင်မြင်မှုများ ရစေသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ကြပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုရလျှင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး စသည်တို့၌ အောင်မြင်သောသူဆိုသည်မှာ အမှန်စင်စစ် မိမိကိုယ်ကို အလွန်အကျွံ ကာမဂုဏ်ခံစားစေခြင်းနှင့် အလွန်အကျွံ ချုပ်တည်း ခေါင်းပါးစေခြင်းတို့ မဖြစ်အောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်သူမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျ နေထိုင်တတ်သော သူသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်မှုကြောင့်ပင် အရာများစွာ၌ အောင်မြင်မှု ရရှိစေပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ထိုအစွန်းတရား နှစ်မျိုးကို ရှောင်နိုင် ရန် အားထုတ်ကြ၏။ ယင်းတို့ကို မရှောင်လျှင် ပထမပိုင်း၌ လူမှုရေး ပြဿနာများနှင့် ဘေးရန်များ ကျရောက်လာစေနိုင်ပြီး လူသားပီသ သော စိတ်နေသဘောထားများ ယုတ်လျော့လာမည်။ ထို့နောက်ပိုင်း တွင်မူ ဆင်းရဲဒုက္ခများ ပြွမ်းတီးလာကာ အကျိုးမဲ့အချည်းအနီး ဖြစ်လျက် မိမိ၏ အသိဉာဏ်ပိုင်းတွင်ပါ ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းသွားတော့ မည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့၏ဘဝတွင် ယင်းသို့သော အစွန်းရောက်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်ဟု ယုံကြည် ထားကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုနှင့် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုတို့ဖြင့် ထုံမွမ်းထားသော လောကီဘဝမျိုးကို မြတ်နိုးတမ်းတကြ၏။ သို့သော် အတိုင်းအတာ တစ်ရပ်ကို ကျော်လွန်မသွားစေရန်မူ ကြိုးစားတတ် ကြပေသည်။ ယင်းအတိုင်းအတာမှာ လူမှုရေးစည်းမျဉ်းများ၊ မိသားစု တာဝန်များနှင့် မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် စသည်တို့ဖြစ်၏။ ယင်းတို့နှင့်အညီ

နေထိုင်ရန်မှာ မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျရှိစေခြင်းဟူသော အလေ့ အကျင့်များ လိုအပ်၏။ ဤနေရာ၌ မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျရှိ စေခြင်းဟူသည်မှာ မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့်မတူ ခြားနားပေ သည်။ မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျ ရှိစေခြင်းသည် မိမိနှင့် လူ့ဘောင် အပေါ် အပြုသဘောဆောင်စိတ်နေစိတ်ထားမျိုးဖြစ်၍ မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ခြင်းကား တစ်ခါတစ်ရံတွင် မိမိကိုယ်ကိုရော လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းကိုပါ အပျက်သဘောဆောင် စိတ်ထားမျိုး ဖြစ်တတ်လေသည်။

ထို့ပြင် မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျရှိစေခြင်းသည် လူမှုရေး ဝတ္တရားများ၊ ကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းများနှင့် ဆက်စပ်တွဲဖက်နေလျက် မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ခြင်းက လူမှုရေးလိုအပ်ချက်များ လူ့အဖွဲ့ အစည်းဆိုင်ရာ အဖုအထစ် အဆင်မပြေမှုများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက် နေတတ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါလျှင် မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်း တကျရှိစေခြင်း စိတ်စွမ်းအင်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံစေသင့်၏။ ဤသည်သာ လျှင် လူတိုင်းအတွက် ကောင်းခြင်းမည်ပါပေသည်။

လူ့ကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်လိုသောသူသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့် မြတ်ကို ပွားများအားထုတ်နိုင်ရန် ဦးစွာပထမ တည်ငြိမ်သော စိတ်နေ စိတ်ထား၊ ငြိမ်းချမ်းသော လူနေမှုဘဝ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အသိ တရားတို့နှင့် ပြည့်စုံထားရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပေသည်။ မျှတသော စိတ်သည် ရင့်ကျက်တည်ငြိမ်သောစိတ်၏ သဘောလက္ခဏာဖြစ်၍ ထိုစိတ်သည် ပန်းတိုင်သို့ ရောက်လိုသူအား ငြိမ်းချမ်းစွာ ရောက်ရှိနိုင် ရန် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို ကျင့်ခြင်း၏ မူလရည်ရွယ် ချက်သည် ပြင်ပလောက ရုပ်ဝတ္ထုတွေက အားပြင်းပြင်းဖြင့် ဆွဲဆောင် လာသောအခါ မိမိကိုယ်ကို မထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း၊ လူတစ်ပါးတို့အား

လည်း သတ်လို၊ ဖြတ်လို၊ အကြမ်းဖက်လိုသော စိတ်ထားမျိုးတွေ မွေးမြူလာခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ရှန်ရှင်းကြမ်းတမ်းလာသော မိမိစိတ် ကို ထိုထိုအာရုံဆီသို့ ယိမ်းယိုင်မသွားစေရန်နှင့် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ဖြစ် နေစေရန် လမ်းညွှန်မှုကို ပြပေးသော အကျင့်မျိုးဖြစ်သည်။

ပါဠိစာပေ ကျမ်းစာများ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အုပ်စုသုံးစုခွဲ၍ ပြထား သည်။ (၁) သီလမဂ္ဂင် (သီလဆောက်တည်ခြင်း)၊ (၂) သမာဓိမဂ္ဂင် (စိတ်တည်ငြိမ်အောင် အားထုတ်ခြင်း)၊ (၃) ပညာမဂ္ဂင် (ခွဲခြားဝေဖန် နိုင်သော ဉာဏ်ထူးများဖြစ်လာအောင် အားထုတ်ခြင်း)တို့ဖြစ်သည်။

ဤမဂ္ဂင်သုံးမျိုးကိုပင် အောက်ပါအတိုင်း ရှစ်မျိုးခွဲ၍ အစဉ် အတိုင်း ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

- (က) ပညာမဂ္ဂင်
 - ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (မှန်စွာ သိခြင်း)
 - ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ (မှန်စွာ ကြံစည်ခြင်း)
- (ခ) သီလမဂ္ဂင်
 - ၃။ သမ္မာဝါစာ (မှန်စွာ ပြောဆိုခြင်း)
 - ၄။ သမ္မာကမ္မန္တ (မှန်စွာ ပြုလုပ်ခြင်း)
 - ၅။ သမ္မာအာဇီဝ (မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း)
- (ဂ) သမာဓိမဂ္ဂင်
 - ၆။ သမ္မာဝါယာမ (မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း)
 - ၇။ သမ္မာသတိ (မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း)
 - ၈။ သမ္မာသမာဓိ (မှန်စွာ တည်ကြည်ခြင်း)

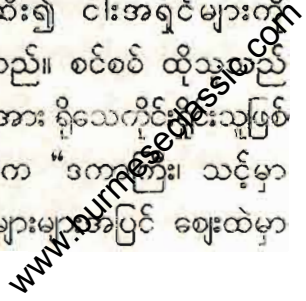
တို့ဖြစ်သည်။

ယနေ့ကာလများတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် နေ့စဉ် လူမှုကိစ္စများမှာပင် ဤအလယ်လမ်းကို ကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုလျက်ရှိပေသည်။ ဗုဒ္ဓက မဂ္ဂင်အကျင့်လမ်းသည် လူမှုရေးအောင်မြင်မှု အတွက်မျှသာမက လူမှုရေးညီညွတ်မှုတို့ကိုပါ အကျိုးများစေသော အကျင့်လမ်းဖြစ် သည်ဟု အခိုင်အမာ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ မှန်သောစကား၊

မှန်သောအပြုအမူ၊ မှန်သောအသက် မွေးမှုဟူသော သီလသဘော များကပင် ဤအချက်ကို ပြည့်စုံနေသည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းလိုလိုရှိ လူ့အားလုံးတို့သည် အပြစ်ကင်းစင် ရိုးသားသော နည်းလမ်းဖြင့် သူတို့၏ပြုဖွယ်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် မျှော်လင့်ကြ၏။ လုပ်ခငွေကြေးများ ရရှိရေးအတွက် အပြစ်ကင်း သော အားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် ဆိုသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ အရေးကြီး သော မျှော်မှန်းချက်ဖြစ်၏။ စင်စစ် ခိုင်မာသော ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အလိုလိုသိမှုနှင့် ကိုက်ညီအောင် အလွန်ပင် ဆက်စပ်စဉ်းစားလေ့ ရှိပေသည်။

ဤမဂ္ဂင်လမ်းတွင် သီလသည် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်တွင်း၌ သီလမပါရှိဘဲနှင့် စိတ်မြင့်မြတ်စင်ကြယ်ရေးနှင့် မြင့်မြတ်သောအလုပ်သည် အဓိပ္ပါယ်ရှိမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျရှိရေး၊ ပြည့်စုံရေးအတွက် မိမိကိုယ်တိုင် လေ့ကျင့်ပွားများကြရန် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အထူးပင် တိုက်တွန်း လိုပေသည်။

တစ်ခါက မြန်မာပြည်တွင် တံငါတစ်ဦးနှင့် ဆုံခဲ့ဖူးပါသည်။ သူ၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်သည် ကိုယ်ကျင့်တရားအရ သမ္မာအာဇီဝ မဖြစ်ပေ။ သူနှင့် သူ၏မိသားစုတို့သည် ငါးဖမ်း လေ့များဖြင့် ငါးများကို ရှာဖွေဖမ်းဆီး၍ ငါးအရင်များကို သတ်ဖြတ်ကာ ဈေးတွင် ရောင်းချနေရသည်။ စင်စစ် ထိုသူသည် ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာတော်နှင့် ရဟန်းသံဃာတို့အား ရှိသေ့ကိုင်းပျိုးသူဖြစ် သည်။ ဤအဖြစ်ကို သိရသဖြင့် ကျွန်ုပ်က “ဒကာကြီး၊ သင့်မှာ ငါးဖမ်းလေငါးစင်းနဲ့ လယ်ဧက အတော်များများမှာ အပြင် ဈေးထဲမှာ

လည်း ဆိုင်ခန်းလေးတွေ ရှိတယ်ဆိုပြီး ဘုန်းကြီး သိရတယ်။ ဒါကြောင့် သင့်အနေနဲ့ ဘုန်းကြီးထက် စီးပွားရေးမှာ ပိုပြီးသာတယ်ဆိုတာ သင်သိမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစီးပွားရေးတွေဟာ အကြင်နာတရားမဲ့ တာတို့၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ရတာတို့နဲ့ ပတ်သက်နေတယ်လို့ ထင်တယ် ဒကာကြီး။ တစ်ခါတုန်းကတို့ ဘုရားဖြစ်တော်မူမယ့် ဘုရား အလောင်းတော်ဟာ တံငါသည်တစ်ဦးရဲ့သားဘဝရောက်ခဲ့ရဖူး တယ်။ အဲဒီတုန်းက အလောင်းတော်က သူ့မိဘရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မှာ ကိုယ်တိုင်ဝင်ကူပြီး လုပ်ကိုင်ရတာ မဟုတ်ပေမယ့် သူ့မိဘတွေက ငါးတွေကိုသတ်တာ၊ ဖြတ်တာ မြင်ရရင် အတော်ပဲ ဝမ်းသာအားရဖြစ် သတဲ့။

အဲသလို သူ့ကိုယ်တိုင်မသတ်ပေမယ့် မိဘတွေရဲ့ ထုနှက် သတ်ဖြတ်မှုကိုတော့ စိတ်ဝင်တစား အားပေးခဲ့တယ်။ အဲဒါရဲ့ရလဒ်က နောက်ဆုံးဘဝမှာ တို့ရဲ့ဘုရားဖြစ်တော်မူလာရတဲ့အခါမှာ ဝိပါက် တော်အရ မကြာခဏဆိုသလို ခေါင်းခဲရောဂါ ဖြစ်ရရှာတယ် ဒကာကြီး။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်မှုဆိုတာ အလွန်ပဲ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှပါတယ်။”

ဤသို့ပြောပြီး ခေတ္တမျှနား၍ သူ့မျက်နှာကို ကြည့်လိုက်သည်တွင် ဖျော့တော့ညှိုးနွမ်းလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ သူက “တပည့်တော် ဘာလုပ်ရမှာလဲဘုရား။ ငါးဖမ်းတဲ့အလုပ်ကလွဲပြီး တခြားဘာအလုပ်မှ တပည့်တော် မလုပ်တတ်တာ” ဟု ပြန်လည်လျှောက်ထား၏။

ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က “ကောင်းပြီ ဒကာကြီး၊ သင့်မှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ လှေတွေရှိပါတယ်။ ငါးဖမ်းတဲ့ အလုပ်ကနေ တခြားအလုပ်ပြောင်းမယ် ဆိုရင် အဲဒီလှေတွေကို သူများကို ငှားလိုက်။ အဲဒီလူတွေက ခန့်သည် ပို့တဲ့အလုပ်ပဲ လုပ်လုပ်၊ ကုန်ပစ္စည်းတွေ သယ်ပို့တဲ့အလုပ်ပဲ လုပ်လုပ်၊

ကြိုက်ရာ လုပ်ကြပါစေ။ ငှားခရလိမ့်မယ်။ သင်နဲ့ သင့်မိသားစု ကတော့ ဈေးထဲက သင်တို့ဆိုင်မှာ ကုန်စုံပစ္စည်းရောင်းပေါ့။ အဲဒီလိုနဲ့ သင်နဲ့ သင့်မိသားစုဟာ ဒီလိုသမ္မာအာဇီဝကျတဲ့ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းမှုကြောင့် စိတ်ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့လာကြပါလိမ့်မယ် ဒကာကြီး” ဟု ပြောဆိုရလေ၏။

သူသည် ကျွန်ုပ်၏ အကြံပေးချက်ကို လက်ခံခဲ့လေသည်။ မကြာမီမှာပင် မြန်မာပြည်ရှိ ထိုဒကာထံမှ စာတစ်စောင်ကို ကျွန်ုပ် လက်ခံရရှိခဲ့ရာ သူ၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်လျက်ရှိပြီး မိသားစုပါ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့နေကြပြီ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို သိခဲ့ရပါ တော့သည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာက ကိုယ်ကျင့်ဝတ္တရားနှင့် ကိုက်ညီစွာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရန်နှင့် ကိုယ်ကျင့်စည်းမျဉ်းနှင့် အညီ ဝင်ငွေလုပ်အားခရယူရန်တို့ကို လေးစားချီးကျူးထိုက်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများအဖြစ် လူတို့အား ထိန်းကျောင်းပြဋ္ဌာန်း လျက်ရှိ၏။

ဗုဒ္ဓဒဿနတွင် လူတို့အားခွင့်မပြုသော ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု ငါးမျိုးရှိပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- (၁) လက်နက်ရောင်းဝယ်မှု၊ (သတ္တဝါဏိဇ္ဇ)
- (၂) လူကုန်ကူးမှု၊ (သတ္တဝါဏိဇ္ဇ)
- (၃) တိရစ္ဆာန်သတ်ဖြတ်ရောင်းဝယ်မှု၊ (မိသဝါဏိဇ္ဇ)
- (၄) သေရည်သေရက် (မူးယစ်ဆေးဝါး)ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု၊ (မဇ္ဇဝါဏိဇ္ဇ)
- (၅) သေစေတတ်သော အဆိပ်အတောက် ရောင်းဝယ်မှု (ဝိသဝါဏိဇ္ဇ)စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။ အကြောင်း ယင်းတို့သည်

လူမဆန်စွာ ရက်စက်သော ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပင်တည်း။ စီးပွားရေးရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် သေရည်သေရက် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို ဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသည်ဖြစ်၍ လူတို့အနေဖြင့် လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရာဖြစ်၏။

သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ကမူ သေရည်သေရက် ရောင်းချသူတို့သည် လူတို့အား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဆွဲဆောင်၍ အမြတ်ထုတ်ရန်အတွက် ပျော်ပါး သောက်စားကြသူတို့အား အမှားအမှန် မဝေခွဲနိုင်လောက်အောင် မူးယစ်စီဝေစေလေသည်။^{၅၅} ထိုသူတို့၏ ရည်ရွယ်ရင်းစေတနာမှာ မကောင်းပေ။ စားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင်တို့သည် ဖောက်သည်များအား ယစ်ထုတ်ကြီးများဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားစေကာ ထိုသူတို့၏ ကျန်းမာရေးကိုလည်း ဆိုးဆိုးရွားရွားပင် ထိခိုက်စေလေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ဖြစ်နိုင်လျှင် ဤသို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ရန် ကြိုးပမ်းကြလေသည်။

လွန်ခဲ့သော လအနည်းငယ်က လော့စ်အိန်ဂျလိစ်ရှိ အရက်ဆိုင် တစ်ဆိုင်တွင် ဆယ့်ငါးနှစ်ကြာကြာ အလုပ်လုပ်နေသူတစ်ဦး ကျွန်ုပ်တို့ ဝိပဿနာရိပ်သာသို့ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ရန် ရောက်လာလေသည်။ သူက “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်က အရက်ဘားတစ်ခုမှာ ဆယ့်ငါးနှစ် ကြာကြာ အလုပ်လုပ်နေသူပါ။ ဒီအလုပ်ဟာ မကောင်းတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်ဆိုတာသိပေမယ့် လုပ်အားခငွေ လွယ်လွယ်လေးနဲ့ ရတဲ့အတွက် ဒီအလုပ်ကနေထွက်ဖို့ ခက်နေပါတယ်။ ဖောက်သည်များများ ဆွဲဆောင်နိုင်လေ တပည့်တော်အတွက်

၅၅။ An, Vol. III. (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1973), p-153.

ငွေများများရလေပါပဲ။ အရက်သမားတွေကိုကြည့်ရတာ တစ်ခါတလေ စကားများရန်ဖြစ်တတ်ကြပြီး တစ်ခါတလေကျတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တိုက်ခိုက်ပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်တတ်ကြပါတယ်။ တကယ်တော့ တပည့်တော် ဒီအလုပ်မှာ မပျော်ပါဘူး။ သို့ပေမယ့် ဆယ့်ငါးနှစ်ကြာ လုပ်လာရတဲ့အလုပ်မို့ မထွက်နိုင်ဘူး ဖြစ်နေပါတယ်။ မကောင်းမှန်းလည်း သိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီနေ့တော့ အားတင်းပြီး အဲဒီအလုပ်ကနေ ထွက်ခဲ့ပါပြီ။ အခု တပည့်တော် တရုတ်အုပ်စိုက်ကုန်နည်းပညာကို လေ့လာသင်ယူနေပါတယ်။ အဲဒီအလုပ်နဲ့ ပျော်ရွှင်စွာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်” ဟု ပြောလေသည်။ သူ့အခြေအနေကို သိလိုက်ရသဖြင့် ကျွန်ုပ် အတော်ပင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရ၏။ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အလွန်မှန်ကန်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်က “ဒါယကာကြီး၊ ဒီလိုအသက်မွေးမယ်ဆိုရင် အတော်ကြိုးစား ရလိမ့်မယ်နော်။ နို့မဟုတ်ရင်တော့ အရင်အလုပ် ပေးဝမ်းဆီ ပြန်ရောက်သွားလိမ့်မယ်” ဟု ပြောမိ၏။ ထိုအခါ သူက “တပည့်တော် ကတိပေးပါတယ်ဘုရား။ အရင်အလုပ်ဆီ ပြန်မသွားတော့ပါဘူး” ဟု ပြောလေ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ အလေ့အထအရ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုဆိုသည် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လောကုတ္တရာအောင်မြင်မှုများ တိုးပွားလာစေရန် လွန်စွာအရေးကြီးလှပါသည်။ စင်စစ် သမ္မာအာဇီဝဟူသည်အား မရွံ့မပဋိပဒါ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

လူ့မူပြဿနာများသို့ ပို့ဆောင်နေသည့် အစွန်းရောက်လမ်းများ

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အစွန်းရောက်လမ်းများသည် လောကီလူမှုရေး ပြဿနာများဆီသို့ ဆိုက်ရောက်အောင် ဦးတည်ပေးနေသည်။ လူများစွာအား နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခမှုများ၊ စီးပွားရေး လဲပြိုမှုကြီးများနှင့် ဆင်းရဲငတ်ပြတ်မှုဘေးများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ရစေသည်။ ဤအချက်မှနေ၍ ခရစ်ယာန်ဝါဒ ထောက်ခံသူ လူအချို့က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်နိုင်ငံများသည် ဗုဒ္ဓဝါဒအယူအဆကို နိုင်ငံရေးကိစ္စများ အတွင်း၌ လွန်စွာအခြေခံလွန်းသောကြောင့် ဆင်းရဲကြရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြကြ၏။

ထိုဝေဖန်ချက်များသည် ဆီလျော်သော အကြောင်းခြင်းရာများပေါ်၌ အခြေခံမှုမရှိဟု ယုံကြည်ရပေသည်။ သူတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ သဘောထားနှင့် နိုင်ငံရေးသမားတို့၏ သဘောထားတို့ ကြားတွင်ရှိသော ခြားနားချက်ကို နားမလည်ကြဟု ယူဆသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အကြမ်းမဖက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်ရေး နည်းလမ်းများကို လက်ခံကျင့်သုံးကြသော်လည်း နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အထူးသဖြင့် စစ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်များသည် အဓမ္မခိုင်းစေခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ကျူးကျော်စော်ကားခြင်းအမှုများကို ပြုကျင့်လေ့ရှိကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု လုပ်ရပ်များ၌ ပါဝင်လိုခြင်းမရှိကြပေ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များသည် တစ်ခါတစ်ရံမှာ အာဏာ

ရှင်တွေ (သို့မဟုတ်) ကွန်မြူနစ်တွေ ဖြစ်သွားတတ်ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူတို့သည် သေဆုံးသည့်တိုင်အောင် အာဏာများကို ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်းနှင့် အခွင့်အရေးများ ရရှိခြင်းတို့ကို ပိုင်ဆိုင်သွားကြပေသည်။ အာရှဒေသ၌ရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တိုင်းပြည်အချို့တွင် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်အများစုသည် ကွန်မြူနစ် (သို့) အာဏာရှင်များ ဖြစ်တတ်ကြလေသည်။ (အာဏာရှင်ဟုဆိုရာ၌ လက်နက်ကိုင်၍ အနိုင်ကျင့်သူများကိုသာ အာဏာရှင်ဟု ခေါ်သည်မဟုတ် ပြည်သူ့သဘောထားကို ဆန့်ကျင်၍ မိမိသို့ ပေးအပ်ထားသော အာဏာကို အလွန်အကြူးသုံးစွဲသူ အာဏာပိုင်များကိုလည်း အာဏာရှင်များ ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။) သူတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုသော ဗုဒ္ဓဝါဒ အနှစ်သာရအတိုင်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်း မကျင့်သုံးကြပေ။ ယင်းအစား အစွန်းရောက်လမ်းစဉ်များ အတိုင်းသာ ကျင့်သုံးတတ်ကြလေသည်။

ထိုနိုင်ငံများတွင် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာတတ်ကြသည်မှာ သံသယ ပွားစရာမရှိပေ။ နိုင်ငံရေး ကမောက်ကမ ဖြစ်နေလျှင် သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး တည်ငြိမ်မှုမရှိဖြစ်နေလျှင် နိုင်ငံအတွက် ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် မတည်မငြိမ်ဖြစ်မှုတို့သာ ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေရမည် ဖြစ်လေသည်။

စစ်ရေး၊ လူမှုရေးပဋိပက္ခ၊ နိုင်ငံမတည်ငြိမ်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတို့သည် အခြေခံအားဖြင့် ဘာသာရေးကြောင့်ဖြစ်ရသည်ဟု ဆိုအပ်သော အယူဝါဒကို ကွန့်အနေဖြင့် သဘောမတူပါ။ စစ်ရေးပြဿနာသည် နိုင်ငံရေး ပြဿနာကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များသည် သူတို့၏ သံမဏိ လက်သီးစုံပုံ အတွင်း၌ အာဏာကို အခိုင်အမာ ဆုပ်ကိုင်ထားရန်အတွက် သူတို့၏ အစွန်းရောက် သဘောတရားများကို ဥပဒေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန် ကြိုးပမ်းကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

အမှန်စင်စစ် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူသားတို့အား အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ကျူးကျော် ဖော်ကားခြင်း၊ အစွန်းရောက်ဖိနှိပ်ခြင်း စသည့် မူဝါဒများကို ပြုကျင့်ရန် အားပေးခြင်းမရှိပေ။ ဤ အချက်ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ စိတ်နေသဘောထားသည် ငြိမ်းချမ်း ညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်းကိုသာ အလေးထား ဦးစားပေးကြသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အပြစ်ကင်း၍ ကိုယ်ကျင့်တရားအရ မှန်ကန်သော ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကို ပိုင်ဆိုင်ကြသူများ ဖြစ်လိုကြပေသည်။ ဤသို့မဟုတ်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်ရခြင်းကို နှစ်သက်ရသည်ထက် တရားနည်းလမ်းမကျစွာ ချမ်းသာခြင်းကို ပို၍ လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။ စစ်၏သဘာဝသည် ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ညီညွတ်မှုတခြင်း သဘာဝတို့နှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ထို့ကြောင့် လူ့ဘောင်တွင် ငြိမ်းချမ်းညီညွတ်ခြင်း ရှိနေသမျှ စစ်ပွဲဟူ၍ ပေါ်လာမည်မဟုတ်ပေ။ စင်စစ် စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးကား တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆန့်ကျင်နေသည်သာတည်း။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းလမ်း၏ ထူးကဲ၊ အရေးပါမှု

မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိ၏ဘဝကို ငြိမ်းချမ်းသောနည်းဖြင့် ညီယူနေထိုင်ရန် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် အများအကျိုးဆောင်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးအတွက် စီးပွားရှာခြင်းတို့ကဲ့သို့ သော အခြေအနေတိုင်းတွင် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်မှု ရှိရန် အထူးကြိုးစားလေ့ရှိ၏။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သူတို့သည် ကိုယ်ကျင့် တရားအရာ၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုအပြည့် ရှိသူများ ဖြစ်လာသည်။

တစ်ခါက ကြုံခဲ့ဖူးသော ဘာသာရေးစိတ်ဓာတ် အလွန်ပြင်းထန်သူ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအကြောင်း ဖော်ပြရသော် သူသည် ထိုမတိုင်မီက သူ၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စားသုံးသူဖောက်သည်များအား စာနာစိတ်မထားရှိဘဲ တိုးတက်အောင်မြင်ရန် ကြိုးပမ်း၏။ ထိုအခါ ဖောက်သည်များနှင့် မကြာခဏ ပြဿနာတက်ရသည်။ သူသည် ကာလရှည်စွာ ကြာခဲ့သော်လည်း အကျိုးအမြတ် အနည်းငယ်သာရ လျက် လုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် စိတ်ပျက်လာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူ၏မူကို ပြောင်းပစ်လိုက်ပြီး ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများ နှင့်အညီ ပြုမူကျင့်ကြံလေတော့သည်။ သူနှင့် စားသုံးသူ နှစ်ဖက်စလုံး အကျိုးကို အပြန်အလှန် ရှေးရှုလျက် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည်။

ထိုအခါ လုပ်ငန်းများ ပိုမိုအဆင်ပြေလာကာ ယခင်ထက် ပျော်စရာကောင်းလာ၏။ လုပ်ငန်းများအပေါ် ယုံကြည်မှုများ ပိုရှိလာလျက် လုပ်ငန်းများသည်လည်း ပြဿနာမင်းစွာ ငြိမ်းချမ်း

ပြေလည်လာတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ သည် တစ်သီးပုဂ္ဂလ အောင်မြင်ရေးကို ရှာကြံနေရင်းပင် နေ့စဉ်ဘဝ ပြုမူလုပ်ဆောင် ချက်များနှင့် လူမှုရေးလောကဝတ်များကိုပါ ဤအလယ်အလတ် ကျင့်စဉ်ဖြင့် အသုံးပြုလုပ်ဆောင်သွားကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ ယုံကြည်ကြသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုယ်ကျင့်သီလသည် အုတ်မြစ်သဖွယ်အခြေခံ ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သော်လည်း ယင်းကိုယ်ကျင့်တရားသည် အသိဉာဏ်ပညာပေါ်တွင် အခြေတည် နေပေ၏။ ကံ ကံ၏အကြောင်းအကျိုးကို သိမြင်ခြင်း၊ ကမ္မဿ ကတာပညာနှင့် သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ခြင်းပညာတို့ ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် (“ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးနင်းခိုက်” သဘောမျိုး ဖြစ်သည်။) မတော်တဆတိုက်ဆိုင်ခြင်းဝါဒ (accidentalism) သို့မဟုတ် ကံကြမ္မာဝါဒ(fatalism)ကို မယုံကြည်ဘဲ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ရောက်ရန် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာ အားကိုးရမည်ဟူ၍ လက်ခံထားကြ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကံနှင့်စပ်သောအသိပညာ (သို့မဟုတ်) ဓမ္မ အသိဉာဏ်သည်သာ စစ်မှန်သော သော့ချက်ဖြစ်သည့်ပြင် စစ်မှန် သော လမ်းညွှန်လည်းဖြစ်ပေသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းတွင် စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ တိုးတက်ရေး၊ စိတ်စင်ကြယ်ရေးနှင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွားများ မှန်မှန်တိုးပွားလာရေးတို့အတွက် ရှိသင့်ရှိထိုက်သော အရာများတွင် သမာဓိသည်လည်း တစ်ခုအပါ အဝင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူ့ဘဝတွင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းကို မည်သို့ အသုံးပြုရမည်ကိုသိသော တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် မိမိ ကိုယ်တိုင်အတွက်ရော တစ်ပါးသူများအတွက်ပါ အကျိုးများစေပါလိမ့်မည်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ပိုမိုအသုံးပြုရန် အတွက် ဦးစွာကျင့်သုံးရမည့် ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် ဗုဒ္ဓနည်းကျ

ကိုယ်ကျင့်တရားက ဤသို့ဖော်ပြခဲ့သည်။ လူကောင်းသူကောင်း၊ မိတ်ဆွေကောင်းကို ပေါင်းသင်းပါဟူ၍ ဖြစ်၏။ ထိုမိတ်ဆွေကောင်း သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းအတွက် အထောက်အကူနှင့် ကျေးဇူးပြုမှုများ ရရှိစေပါသည်။ သို့ဖြင့် စိတ်ကို မျှခြေညီညွတ်စွာ ထားရှိနိုင်ပြီး နေ့စဉ်ဘဝ၌ တစ်သီးပုဂ္ဂလဆိုင်ရာ ပါရမီများ တိုးတက်ပြည့်စုံသွား သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

စင်စစ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း၏ ထူးခြားမှုမှာ လောကီရေးရာ ချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်မှုများနှင့် လောကုတ္တရာရေးရာ အောင်မြင်မှုများကို ငြိမ်းချမ်း စွာရရှိစေမှုပင် ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ယူဆထားကြ၏။ ထို့ပြင် ဤလမ်းစဉ်သည် ယင်းကို ကျင့်သုံးသည့် မည်သူ့အားမဆို လောကီ လောကုတ္တရာတန်ဖိုးများ မျှဝေပေးသည့် အကြွင်းမဲ့ စံပြုကိုယ်ကျင့်တရား ဖြစ်လေသည်။

ဤနေရာ၌ ဖြစ်ရပ်မှန်တစ်ခုကို တင်ပြလိုပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဝိပဿနာရိပ်သာတွင် ဗိယက်နမ်သီလရှင်တစ်ပါးရှိသည်။ သူသည် မဟာယာနအစဉ်အလာဖြင့် သာသနာ့ဘောင်သို့ ဝင်လာသူဖြစ်၏။ သူမသည် အချိန်ရတိုင်း နှစ်စဉ်ဆိုသလို ဝိပဿနာရိပ်သာ၌ တရားဝင် လေ့ရှိသည်မှာ သုံးနှစ်ခန့်ရှိပေပြီ။ ရိပ်သာဝင်တိုင်းလည်း အခြားသော ယောဂီများအား အထူးကူညီ စောင့်ရှောက်ပေး၏။ သို့ဖြင့် သူမ၏ ဘဝသည် လွန်စွာချမ်းမြေ့ဖွယ် ဖြစ်နေပုံရပါသည်။ သို့သော် လွန်ခဲ့ သောနှစ်လခန့်ကမူ သူမနှင့် သူမ၏ အငယ်ဆုံးသမီးလေးတို့ ကျွန်ုပ်ထံ ရောက်လာပြီး သူတို့၏ မိသားစုအခြေအနေများကို ပြောပြခဲ့လေသည်။

သူမက ဗိယက်နမ်လိုပြောသည်ကို သူမ၏ သမီးက အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ပေးပါသည်။ သူမ၏သားသမီးများက လာမည့်တစ်ပတ် တွင် ဤရိပ်သာ၌ အာဟာရဒါနပြုလုပ်မည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုအခါ

ကျွန်ုပ်က သူတို့အား တရားအနည်းငယ်ဟောကြားပေးဖို့ရန် ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ သူမသည် သီလရှင်ဘဝဖြင့် ဤရိပ်သာတွင် ပျော်ရွှင်စွာ နေထိုင်ရသည်ကို မြတ်နိုးကြောင်း သို့သော် သူမ၏ အငယ်ဆုံး သမီးလေးမှ လွဲ၍ ကျန်သားသမီးအားလုံးတို့က ထိုအစီအစဉ်ကို လုံးဝသဘောမတူကြကြောင်း စသည်ဖြင့် ပြောလာလေသည်။

ကျွန်ုပ်က “ဘာကြောင့် သူတို့က သဘော မတူပါသလဲ” ဟုမေးရာ သူမက “ကလေးတွေက တပည့်တော်ကို သူတို့နဲ့အတူ အိမ်မှာ နေစေ ချင်ပါသတဲ့ဘုရား” ဟု ပြန်လျှောက်၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က “ကောင်းပြီ လေ၊ ကျွန်ုပ်ကူညီပါ့မယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်ုပ်ပေးတဲ့အကြံဉာဏ်ကို သူတို့လက်ခံမယ်၊ လက်မခံဘူးဆိုတာတော့ အာမခံချက် မပေးနိုင် ဘူးနော်” ဟူ၍ ပြောရလေ၏။

နောက်တစ်ပတ်ကြာသော် ထိုသီလရှင်ကြီးနှင့် သားသမီးခုနစ် ယောက်တို့ ရိပ်သာသို့ ရောက်လာ၏။ ကျွန်ုပ်က သူတို့အား “စကားအနည်းငယ် ပြောရန်ရှိ၍ အချိန်နည်းနည်းလောက်ရမလား” ဟုမေးရာ သူတို့ကလည်း “မှန်ပါ၊ ရပါတယ်” ဟု ဖြေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က သူတို့အား ‘ဘဝနှင့် ရပိုင်ခွင့်’ ဟူသော အကြောင်းခြင်းရာကို စတင် ရှင်းပြရန် ကြိုးစားရပါတော့သည်။

“လူတိုင်းမှာ ဘဝပေးရပိုင်ခွင့်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါ တလေကျတော့ ကျုပ်တို့ ဒကာကြီးတို့ဟာ ရပိုင်ခွင့်နဲ့ပတ်သက်ပြီး နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တတ်ကြတယ်။ မှန်တာလည်းရှိ၊ မှားတာလည်းရှိ ဖြစ်တတ်တာပေါ့။ ဒါ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ဘဝအတွေ့အကြုံတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတူညီကြ လို့ပေါ့။ ဘုန်းကြီးပြောရပါတယ်။ ဒကာ၊ ဒကာမလေးတို့ရဲ့ ဘဝအတွေ့ အကြုံဟာ သင်တို့မိခင်ကြီးရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံလောက် မရင့်ကျက်

သေးဘူး။ သင်တို့ဟာ မိခင်ကြီးနဲ့စာရင် အသက်အရွယ်ကလည်း ငယ်သေးတယ်လေ။ ဒါကြောင့် သင်တို့ အားလုံးက မိခင်ကြီးကို အိမ်မှာပဲ သင်တို့နဲ့အတူ နေရမယ်လို့ တောင်းဆိုနေကြတာပေါ့။ ကောင်းပြီလေ၊ သင်တို့ဖြစ်စေချင်သလို မိခင်ကြီးက ဖြစ်နိုင်ဦးတော့ သင်တို့ကတော့ ဖြစ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။

“ဆိုကြပါစို့၊ သင်တို့ဆန္ဒအတိုင်း မိခင်ကြီးက သင်တို့နဲ့အတူ နေမယ်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် မိခင်ကြီးရဲ့ဆန္ဒကလည်း သင်တို့ အားလုံးနဲ့အတူ တစ်စုတစ်ဝေးကြီး အိမ်တစ်လုံးမှာစုပြီး နေချင်တယ်။ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား။ ဒါကို သင်တို့က သဘောမတူရင် မိခင်ကြီးဘက်က ရော သင်တို့ဆန္ဒကို ဘယ်လိုလိုက်လျောနိုင်မှာလဲ။ သူမအနေနဲ့ တစ် အိမ်စီ၊ တစ်နေရာစီဖြစ်နေတဲ့ သင်တို့တွေဆီကို ဟိုကူးဒီသန်း သွားလာနေထိုင်ချင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့် မိခင်ကြီးရဲ့ ဆန္ဒနဲ့အညီ သင်တို့ သဘောတူပါ့မလား” ဟူ၍ သူတို့တစ်ဦးချင်းစီ အား ကျွန်ုပ်က မေးရလေသည်။ သူတို့အားလုံး အဖြေမှာ “မဖြစ်နိုင်ပါ” ဟူသတည်း။

ကျွန်ုပ်က ဆက်၍ “သင်တို့အားလုံးဟာ အရွယ်ရောက် ကုန်ကြပါပြီ။ အလုပ်အကိုင်တွေလည်း ကိုယ်စီဖြစ်ကုန်ပါပြီ။ မိဘတာဝန်ဝတ္တရားအနေနဲ့ သင်တို့ရဲ့မိခင်ကြီးဟာ ကျေရုံမျှမက လျှံနေပါပြီ။ ဒါကြောင့် သင်တို့အားလုံးဟာ မိခင်ကြီးရဲ့ ရပိုင်ခွင့်ကို နားလည်စေချင်ပါတယ်။ သင်တို့ရဲ့ မိခင်ကြီးဟာ သင်တို့အားလုံးကို အလွန်ပဲချစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်ုပ်သိထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူမအနေနဲ့ သီလရှင်တစ်ပါးအဖြစ် အချိန်အားတိုင်း ဝိပဿနာတရား အားထုတ် နိုင်ဖို့ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာပဲ နေချင်တဲ့ဆန္ဒက မြင်းပြနေပါ တယ်။ သင်တို့ သိပါတယ်။

“မိခင်ကြီးရဲ့ဘဝဟာ ဗီယက်နမ်ကနေ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ကို ရောက်လာခဲ့ရကတည်းက စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ နာကျင်ခံစားမှု တွေ၊ ငိုကြွေးရမှုတွေ၊ ပြုံးပျော်ရမှုတွေနဲ့ ထုသားပေသားရနေပါပြီ။ သူမရဲ့ ဘဝနေဝင်ချိန်လေးကို ဘယ်လိုငြိမ်းချမ်းစွာ ဖြတ်သန်းရမယ် ဆိုတာ သူမကိုယ်တိုင် သိထားပါပြီ။ ကျေးဇူးပြုပြီး သူမရဲ့ ဘဝဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ကို နားလည်ပေးကြပါ။ ခိုင်မာတည်ကြည်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ဦးအဖြစ် ဘဝကိုမြှုပ်နှံရင်း သီလရှင်တစ်ပါး အနေနဲ့ သင်တို့မိခင်ရဲ့ ဘဝကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခွင့်ပေးလိုက်ပါ။

“မိခင်ကြီးနဲ့ အတူနေရလို့ သင်တို့အားလုံးပျော်တယ်၊ မပျော်ဘူးဆို တာက အဓိကကျတဲ့ ပြဿနာ တစ်ရပ်မဟုတ်ပါဘူး။ သင်တို့ဟာ သူမရဲ့ သားသမီးတွေဖြစ်တဲ့အတွက် သင်တို့အပေါ် နားလည် မှုထားမယ်။ ပျော်အောင်လည်းနေမယ်ဆိုတာ သေချာပါတယ်” ဟူ၍ ပြောရင်း ကျွန်ုပ်၏စကားကိုလည်း အဆုံးသတ်လိုက်ပါသည်။ သူတို့တစ်ဦးချင်းစီကလည်း ဘဝနှင့် ရပိုင်ခွင့်ဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ် ရှင်းပြမှ ကောင်းစွာနားလည်ရသည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောရင်း မိခင်ကြီး၏ဆန္ဒကို သဘောတူလိုက်ကြပါတော့သည်။

ဤသို့ဖြင့် သူတို့၏မိခင်ကြီးသည် သူတို့နှင့် သုံးလမျှ လိုက်နေ ပေး၏။ ထိုသုံးလလွန်မြောက်သောအခါတွင်မူ သူမ၏ ဘဝနေဝင်ချိန် ကို ခိုင်မာတည်ကြည်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးအဖြစ် မြှုပ်နှံရင်း သီလရှင်ဘဝဖြင့် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရန် ကျွန်ုပ်၏ ဝိပဿနာ ရိပ်သာသို့ ရောက်ရှိလာပါတော့သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘဝများသည် မကြာမကြာဆိုသလို တောင်းဆိုမှုများ များပြား နေသည်ကို သဘောပေါက်မိသည်။

အခန်း (၅)
ကိုယ်ကျင့်တရားမှသည်
လောကီ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုများဆီသို့

ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာ၊ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာစသဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ရသော ဓမ္မသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ ဘဝနေနည်းဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် လူအများ၏ ငြိမ်းချမ်းညီညွတ်သော လူမှုဆက်ဆံရေး ဘဝများကိုထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကဲ့သို့ပင် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါအကျင့်မြတ်ကိုလည်း ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲရန်အတွက်ကိုပါ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြ သည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မိမိတို့တစ်ဦးချင်း၏ မြင့်မြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးပွား လာစေရန်ပါ အားထုတ်ကြသည်။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာများနှင့်ပြည့်စုံစေရန် အခြေခံ အားဖြင့် လူမှုကွန်ယက်များဖွဲ့၍ (Social integration) အခြေခံမူ လေးချက်ကို အခြေခံကျကျပင် ကျင့်သုံးကြသည်။ ယင်းတို့မှာ ပေးကမ်း မျှဝေခြင်း (ဒါန)၊ အကျိုးဖြစ်ဖွယ် ချစ်ဖွယ်စကားကို ဆိုခြင်း (ပီယဝါစာ)၊ အများ၏ အကျိုးစီးပွား တိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း (အတ္တစရိယ) နှင့် တူမျှမေတ္တာ ဆွေသဟာစိတ်ထားခြင်း (မာနတ္တတာ) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။^{၅၆} ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ဗုဒ္ဓနည်းကျ

၅၆။ An, Vol. 11. (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1922), p-36.

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူတို့အား လက်တွေ့ပန်းတိုင်သို့ အမှန်ပင်ရောက်ရှိစေသည့် လက်တွေ့ကျသော ကိုယ်ကျင့်တရားမျိုး ဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ဖော်တင်ပြလေ့ရှိကြ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာရှိခြင်း၊ စိတ်နေမြင့်မြတ်ခြင်း စသည်တို့ သည် ကိုယ်ကျင့်တရားရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် အလေးထားဖွယ်ရာ ကြီးမြတ်သော တရားများဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အရည်အချင်းများသည် အောက်ဖော်ပြပါအခြေအနေများနှင့် ကောင်းမှုလေးမျိုးအပေါ်တွင် နှိုတည်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ကောင်းမှုလေးမျိုးမှာ -

- (၁) ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ၊
- (၂) စောင့်ထိန်းမှု သီလ၊
- (၃) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုစာဂ နှင့်
- (၄) အသိဉာဏ် ပညာတို့ဖြစ်သည်။^{၁၇}

ယေဘုယျအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဤလေးမျိုးကိုပင် လူတစ်ဦးစီ၏ ကိုယ်ပိုင်ကောင်းမြတ်ခြင်းတရားများအဖြစ် မှတ်ယူထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် လက်တွေ့ကျကျ ကျင့်သုံးသော ဗုဒ္ဓစံအက်သစ်(ခံ) (ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ)သည် ကျင့်သုံးသူအား ကောင်းမြတ်သော ပန်းတိုင်ဆီသို့ ရောက်စေသည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။

ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါဟူသည်ကား အဘယ်နည်း။ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါဟူသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကမ္မနိယာမသဘော(ကံ ကံ၏အကျိုး)တို့ကို သိ မြင်နားလည်သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ 'သဘောတရားရေးရာ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ' နှင့် 'အယူအဆရေးရာ ယုံကြည်မှုဒိဋ္ဌိ' တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု

၁၇။ Ibid,p-66.

ကွဲပြားကြသည်။ သဒ္ဓါသဘောတရားသည် အကျင့်လမ်းစဉ်ကို ယုံကြည်သော အရည်အချင်းမျိုးဖြစ်ပြီး အယူအဆသဘောဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသည် ဘာသာဝါဒယုံကြည်မှုစသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော လက်ခံပုံစနစ်မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ အဘိဓမ္မာအလိုအရ သဘောတရားရေးယုံကြည်မှုသဒ္ဓါသည် ကုသိုလ်စိတ်နှင့်သာ ယှဉ်တွဲလျက် ရှိပြီး အယူအဆရေး ယုံကြည်မှု ဒိဋ္ဌိဟူသည်မှာကား အကုသိုလ်စိတ်နှင့်သာ ယှဉ်တွဲ၍ဖြစ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် စစ်မှန်သော သဘောတရားရေး ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါမပါဘဲနှင့် စိတ်၏ မြင့်မြတ်စင်ကြယ်မှုကို ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

မိမိ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် မိမိကိုယ်ကို စည်းကမ်းတကျ ရှိစေခြင်း အရည်အချင်းကို ထွက်ပေါ်စေသည့် မိမိ၏ ကောင်းမြတ်ခြင်းတရားပင် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားတွင် မိမိကိုယ်အတွက် သာမက တစ်ပါးသူအတွက်ကိုပါ ကိုးစားယုံကြည်မှု အစွမ်းသတ္တိ ရှိသည်။ လူမှုဘဝတွင် တစ်ဦးချင်းစီအနေဖြင့် သူ၏ သို့မဟုတ် သူမ၏ ကိုယ်ကျင့်တရား သဘောမနောကိုသာ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က အလေးပေးဂုဏ်တင်လေ့ရှိကြသည်။ အကြောင်းမှာ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသော သူမျိုးမှသာလျှင် လူ့ဘောင်အတွက် ကိုးစားထိုက်သော ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူမျိုးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မိမိ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်း မြတ်မှုကသာ မိမိ၏ လောကီလူမှုရေး အောင်မြင်မှုများကို လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင်ရရှိအောင် အကူအညီပေးမည်ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်းပြည်များတွင် ပေးကမ်းရက်ရောမှုအကျင့်သည် လူတစ်ယောက်၏ လူမှုရေးဘဝ၌ အရေးကြီးသော အကျင့်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ရက်ရောမှုပုဂ္ဂိုလ်၌ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း၊ ပွင့်လင်းခြင်း၊ စိတ်နှလုံးကောင်းရှိခြင်း၊

လှူဒါန်းစွန့်ကြဲခြင်း၌ နှစ်သက် ကြည်နူးခြင်း စသည့် ဂုဏ်ရည်များရှိသည်။ ရက်ရောသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တွန့်တိုးစေးနွံသော သူ့အား ရက်ရောမှုဖြင့်ပင် လွမ်းမိုးအနိုင်ရသည်။ ဗုဒ္ဓက “တွန့်တိုးစေးနွံမှုကို ရက်ရောမှုဖြင့် အောင်နိုင်ရာ၏” ဟုဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။^{၁၁} ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူတို့နှင့် လူ့အများစုတို့သည် ရက်ရောသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ထိုသူ၏ စိတ်နေသဘောထားကိုလွန်စွာပင် တန်ဖိုးထားကြလေ၏။

ထို့ကြောင့် ရက်ရောသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သူ၏ ရက်ရောသော လုပ်ဆောင်ချက်များမှတစ်ဆင့် သူ၏ လောကီအောင်မြင်မှု (လူမှုရေးရာ အောင်မြင်မှု)ကို အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်သည်။ ဉာဏ်ပညာ သို့မဟုတ် ထိုးထွင်း သိမြင်မှုသည်လည်း လူတစ်ယောက်၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်ကောင်းသတင်းကို တည်ဆောက်ပေးသည်။ ဉာဏ်ပညာဖြင့်ပင် မိမိကိုယ်တိုင်၏ အမျက်ဒေါသ အာယာတ၊ ကျူးကျော်စော်ကား မတရားသော အပြုအမူများနှင့် မှားယွင်းသော မိစ္ဆာအမြင်များကို မိမိကိုယ်တိုင် ကာကွယ် ဟန့်တားနိုင်သည်။ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူအား လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံးက ချီးမြှောက်လေးစားတန်ဖိုးထားကြမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ပညာ ဟူသော သူတော်ကောင်း ဂုဏ်ရည်လေးပါးတို့သည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ရန်အတွက် လမ်းကြောင်း တစ်ရပ်အဖြစ် ဆက်စပ်လျက်ရှိနေသည်။

၅၈။ Dha, Verse.223. P-354.

မိသားစုဘဝ ပျော်ရွှင်ချမ်းမမြေ့မှု

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် မိသားစုဘဝနှင့် နေထိုင်စဉ် ပျော်ရွှင်မှုလေးမျိုးကို ရယူပိုင်ဆိုင်လိုကြသည်။ ရရှိလာသော ပျော်ရွှင်မှုလေးမျိုးသည် တစ်ဦးချင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံးတို့ အတွက်ပါ အကျိုးစီးပွားကို တိုးမြှင့်ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ကိုယ်ကျင့်တရားစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် အခြေခံကျကျ ဆက်စပ်နေမည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံသူအနေဖြင့် မကောင်းမှုများကို မပြုလုပ်ခြင်း၊ သူတစ်ပါးဘဝ၏ အကျိုးကို သယ်ပိုးခြင်းတို့ဖြင့် သူ၏မြင့်မြတ်ခြင်းကို အာမခံနေသည်ဟု ယူဆသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လူတစ်ယောက်အား မိမိကိုယ်တိုင်အတွက် ပျော်ရွှင်မှု လေးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံစေရန် တွန်းအားပေးလျက်ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) စီးပွားရေး တည်ငြိမ်ခိုင်မြဲခြင်း ချမ်းသာသုခ (အတ္ထိသုခ)၊ (၂) တစ်ပါးသူများအား ထောက်ပံ့မှုပေးနိုင်သော ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း သုခ (ဘောဂသုခ)၊ (၃) ကြွေးမြီကင်းရှင်းခြင်း ချမ်းသာသုခ (အာနဏှသုခ)၊ (၄) ကိုယ်နှုတ်စိတ်သုံးပါးတို့ အပြစ်ကင်းခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အပြစ်ကင်းခြင်း ချမ်းသာသုခ(အနဝဇ္ဇသုခ)တို့ ဖြစ်ပေသည်။^{၁၂} ကျွန်ုပ်အနေနှင့် လူတိုင်း၊ လူတိုင်းသည် သူတို့၏မိသားစုဝင်များနှင့် နေထိုင်စဉ်အတွင်း ဤသို့သောပျော်ရွှင်မှု၊ ချမ်းသာသုခများကို ခံစားနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

၅၉။ Ibid,p-77.

ဤကဲ့သို့ ယုံကြည်ချက်သာမှန်လျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် မိမိထံသို့ ထိုပျော်ရွှင်မှုများ ရောက်လာနိုင်ရန် ကိုယ်ကျင့် တရားနှင့် ပြည့်စုံသော မှန်မှန်ကန်ကန် အားထုတ်မှုဖြင့် ကြိုးစားနေ နေရမည်ဖြစ်သည်။ ဘဝတွင် လောကီလူသားများ အနေဖြင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အောင်မြင်မှုများရရှိနိုင်ရန် စီးပွားရေးတည်ငြိမ် ခိုင်မာမှုနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုတို့သည် အခြေခံ အားဖြင့် အမြင့်မားဆုံး လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုကို တရားသဖြင့် သမ္မာအာဇီဝကျကျ ရရှိခဲ့သည် ဆိုလျှင် ထိုကြွယ်ဝမှုသည် ထိုသူအားလည်းကောင်း၊ ထိုသူ၏ မိသားစုအားလည်းကောင်း ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေမည့်အပြင် ကုသိုလ် ကောင်းမှု ပြုရန်အတွက်လည်း သန့်ရှင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်ပေသည်။ ကြွေးမြီကင်းခြင်းနှင့် အပြစ်ကင်းခြင်းတို့သည်လည်း ချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်မှု၏ အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပေသည်။

ဤနေရာတွင် အချို့က စောဒကတက်ဖွယ်ရှိ၏။ ယခု မျက် မှောက်ခေတ်သစ်ကာလတွင် မည်သူမျှ အကြွေးနှင့် ကင်းသည်ဟူ၍ မရှိပါ။ အကြောင်းမှာ စားဝတ်နေရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပညာရေးတို့ အတွက် အစိုးရထံမှဖြစ်စေ၊ ဘဏ်များမှဖြစ်စေ ချေးယူရရှိနေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် သတ်မှတ်ကာလအတွင်း ကြွေးမြီကို ပြန်ဆပ်နိုင်လျှင်လည်း သမ္မာအာဇီဝ မြောက်သည်ဟုပင် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအရ ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ငြားသော်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် လုံးဝချေးငှားခြင်းမပြုရဘဲ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ပိုင်ဆိုင်ရရှိလာမှုသည် ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့ဖွယ် ကြွေးမြီကင်းရှင်းမှုအဖြစ် သတ်မှတ်ကြပေသည်။

လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှုသည်သာ လူသား တစ်ယောက်၏ အမြင့်ဆုံး တန်ဖိုးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်အနေ ဖြင့် ယူဆလိုသည်။ ဤတန်ဖိုးသည် လောကီအောင်မြင်မှုနှင့် ဆက် နွယ်နေသကဲ့သို့ပင် လောကုတ္တရာ ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေ ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရား အခြေခံပေါ်တွင် ခိုင်မြဲစွာ ရပ်တည်မှုသာလျှင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှုတို့ကို ရရှိနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုသည် လောကီလူသား တစ်ယောက်သောသူအား ပျော်ရွှင်မှု၊ ကျေနပ်မှု တို့ကို ဆောင်ကြဉ်းပေးသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။

သို့သော် ထိုချမ်းသာကြွယ်ဝမှုသည် ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ယွင်း ဥပဒေနှင့်မလွတ်ကင်းသော အခြေအနေများနှင့် ဆက်စပ်နေခဲ့ပါမူ ထိုသူ၏ ပျော်ရွှင်ရမှုသည် မကြာမီမှာပင် ဝမ်းနည်းပူဆွေးဖွယ်ရာ သောကဘေးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားမည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်မှုနှင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်ခိုင်မာမှုတို့မှတစ်ဆင့် မိမိတို့၏ဘဝ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုတို့ကို တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ကြိုးပမ်းကြလေသည်။ အမှန်စင်စစ် လူတို့၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်မှု အခြေခံနှင့် လည်းကောင်း၊ ဥပဒေက ခွင့်ပြုသော အခြေခံတရားနှင့်လည်း ကောင်း ဆက်စပ်နေမှသာလျှင် သူတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် စိတ်ချ လက်ချ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူတို့၏ ဆန္ဒအာသီသအားလုံးကို လုံးဝ ကျေနပ်ရောင့်ရဲသွားစေနိုင်စေရုံ အစွမ်းသတ္တိရှိသည့် ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ်မှုသို့ အောင်မြင်စွာ ရောက်ရှိသွားမှသာလျှင် လုံးဝဥသယံ ပျော်ရွှင်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓနည်းကျ ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် ရာဇဝတ်မှုများကို ကာကွယ်တားဆီးရေး

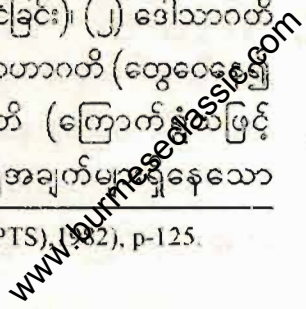
ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့သောဘဝဖြင့် နေနိုင်ရန်အတွက် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ရာဇဝတ်မှုများမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ သူတို့၏ လောကီ လူမှုဘဝများအတွင်းသို့ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားအဖြစ် သွတ်သွင်းရန် အဆိုတစ်ရပ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ ယင်းမှာ 'ကာကွယ်ခြင်းသည် ကုသခြင်းထက် ပိုကောင်း၏' ဟူသော အဆိုအမိန့် ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် မည်သူမျှ ဆင်းရဲနာကျင်မှုကို မခံစားလိုဘဲ လူတိုင်းသည် ဘဝ၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာတို့ကိုသာ လိုက်လံရှာဖွေနေလေ့ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် လူပုဂ္ဂိုလ်များ မြောက်မြားစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် မကောင်းမှုဒုစရိုက် အားလုံးတို့သည် ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုအပြုအမူများသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာမက အထူးသဖြင့် မိသားစုဝင်များ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများကိုပါ ပြဿနာအကျိုးဆက်အဖြစ် ရိုက်ခတ် ခံစားရစေသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသော အပြုအမူနှင့် အသိဉာဏ်တို့မှ ထွက်ပေါ်လာမည့် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်စွာ နေနည်းတို့ကို ရှာဖွေလေ့ရှိကြသည်။

ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့်အညီ ကြောက်ရွံ့ခြင်း(ဘေး)လေးမျိုးကို ဆင်ခြင်လေ့ရှိကြသည်။ သူတို့အနေဖြင့် အကုသိုလ်ဒုစရိုက်များ၏ အပြစ်ကို မဆင်ခြင်ကြလျှင် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်ကောင်းသော ရာဇဝတ်မှုများကို အလွယ်တကူ ကျူးလွန်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

ကြောက်ရွံ့ခြင်း(ဘေး)လေးမျိုးအား ဆင်ခြင်နေမှုသည် အန္တရာယ်များကို ထိတ်လန့်သူတို့အား အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သည်။

ထိုဘေးလေးမျိုးမှာ (၁) ကိုယ့်ကိုယ်ကို စွပ်စွဲခြင်းဘေး (အတ္တာနုဝါဒဘယ)၊ (၂) တစ်ပါးသူတို့၏ စွပ်စွဲခံရခြင်းဘေး (ပရာနုဝါဒဘယ)၊ (၃) မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်ခြင်းဘေး (ဒဏ္ဍာဘယ)၊ (၄) ဒုဂ္ဂတိဘဝ(အပါယ်ဘုံဘဝ)သို့ ကျရောက်ရခြင်းဘေး (ဒုဂ္ဂတိဘယ) ဟူ၍ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ အနေဖြင့် မိသားစုတစ်စုလုံးသည် ဤဘေးဆိုးကြီးလေးမျိုးကို အစဉ်အမြဲ သတိပြုဆင်ခြင်နေပါလျှင် ဘေးရန် အန္တရာယ်ဆိုးများမှ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ကာကွယ်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့၏ဘဝများကို ရာဇဝတ်ဘေး၊ အပါယ်ဘေးတို့မှကာကွယ်ရန် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အပြုအမူများနှင့် ရာဇဝတ်မှုများကို ဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းတရားများကို အထူးပင် သတိထား၍ ရှောင်ရှားကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုယ်ကျင့်တရားသည် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ ပျက်ပြားစေနိုင်သော အကြောင်းရင်းများကို အထူးသတိထား၍ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် လမ်းညွှန်ပေးသည်။ ထိုတရားကို "အဂတိတရား (၄)ပါး" ဟု ခေါ်သည်။ "အဂတိ" ဆိုသည်မှာ မလုပ်သင့်၊ မလုပ်ထိုက်တာကိုလုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) တစ်ဖက်သတ်စီရင်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အဂတိတရားလေးပါး (၁) ဆန္ဒာဂတိ (ချစ်သဖြင့် တဖက်သတ်စီရင်ခြင်း)၊ (၂) ဒေါသာဂတိ (မုန်းသဖြင့် တဖက်သတ်စီရင်ခြင်း)၊ (၃) မောဟာဂတိ (တွေဝေနေ၍ တဖက်သတ်စီရင်ခြင်း)၊ (၄) ဘယာဂတိ (ကြောက်ရွံ့သဖြင့် တဖက်သတ်စီရင်ခြင်း)တို့ဖြစ်သည်။ ဤအချက်များရှိနေသော

ကြောင့်ပင် ရဟန်း၊ သံဃာတို့အား ဝိနည်းတို့အတွက် တိကျစွာ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက်ပေါင်း ၂၂၇-
 သွယ်ရှိပြီး ဘိက္ခုနီတို့တွင်မူ ဝိနည်းစည်းကမ်းချက်ပေါင်း ၃၁၁-ချက်
 ရှိပေသည်။ ဤစည်းကမ်းချက်များသည် ရဟန်းသံဃာနှင့် ဘိက္ခုနီ
 တို့အား ကိုယ်နှုတ်နှင့်စပ်သော အပြစ်များ၊ မကောင်းမှုဒုစရိုက်များမှ
 ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။

ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် ဘိက္ခုနီတို့သည် ဘဝတစ်လျှောက်တွင်
 ပျော်ရွှင်ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော
 အောင်မြင်မှုများ ရစေရန်အလို့ငှာ ဝိနည်းစည်းကမ်းများကို သူတို့
 ကိုယ်တိုင် ကောင်းစွာ စောင့်ထိန်းလိုက်နာကြသည်။ အကျိုးတရား
 ကား သူတို့အားလုံးသည် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမှကင်းဝေးပြီး သူတို့၏
 ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများအားလည်း မကောင်းမှု စရိုက်ဘေးဆိုး
 များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မှန်ကန်သော လမ်းညွှန်မှုများကို ပေးနိုင်ကြသည်။
 ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ အနေဖြင့်လည်း ရဟန်း သံဃာတော်များနှင့်
 ရဟန်းမိန်းမများ (ဘိက္ခုနီ)တို့ထံမှ လောကုတ္တရာရေးရာနှင့် ကိုယ်ကျင့်
 တရားဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များကို လိုလိုလားလားပင် လက်ခံကြ
 သည်။ လူတို့သည် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားကို လက်တွေ့
 ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဆရာနှင့်ဒကာ အပြန်အလှန်သော အကျိုးကျေးဇူး
 များရရှိလျက် ယခုဘဝတွင်ပင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှု
 များ ရရှိနိုင်သည်ဟု နားလည်ခံယူထားကြသည်။

ထို့ကြောင့် သူတို့၏ လက်တွေ့ကျင့်စဉ်များသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့်
 လွန်စွာ ကိုက်ညီဆီလျော်လျက် ရှိသည်။

ဗုဒ္ဓက “မိမိကိုယ်တိုင်က မိမိကိုယ်ကို စစ်မှန်တဲ့တရား လမ်းစဉ်ဖြင့်
 ဦးစွာတည်ဆောက်ရမယ်။ အဲဒီနောက်မှ တစ်ပါးသူကို သွန်သင်
 ဆုံးမရမယ်။ ဒီလိုပညာရှိမျိုးမှသာလျှင် အများ၏ အပြစ်တင်မှုမှ
 ထာဝရကင်းလွတ်မှာ ဖြစ်တယ်” ဟု ဟောတော်မူခဲ့သည်။^{၆၁}
 သို့ရာတွင် ဤနေရာ၌ ကျွန်ုပ်၏အယူအဆကား တစ်ပါးသူ ပြစ်တင်
 ပြောကြားလာမည့် အပြစ်များမှ လွန်မြောက်ရန် အားထုတ်မှုမျိုးကို
 တမင်တကာ ပြုလုပ်နေမည် မဟုတ်ပေ။ ကောင်းမြတ်သော
 ကိုယ်ကျင့်အပြုအမူများ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ကိုယ်ကျင့်
 တရားဖြင့် တည်ဆောက်ထားနိုင်ရန် ကြိုးစားမည်ဖြစ်သည်။

၆၁။ Dha, Verse.158. (Burma: Burma Pitaka Association, 1986),p-298.

မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် လူမှုရေး

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ဗုဒ္ဓသည် သူ၏အပြစ်ကင်းသော လုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် ရိုသေမြတ်နိုးစွာ ပူဇော်ထိုက်သူဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာဖော်ပြကြသည်။ စင်စစ် ထိုမျှမကပါ။ ဗုဒ္ဓသည် သတ္တဝါ အားလုံးအပေါ်၌ ကြီးစွာသော မဟာကရုဏာတရားလည်း တားရှိသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ မဟာကရုဏာတော်သည် သူ၏သားတော် ရာဟုလာအပေါ်၌ထားသော ကရုဏာနှင့် အခြားသူတို့အပေါ်၌ ထားသော ကရုဏာဟူ၍ ခြားနားမှုမရှိပါ။ တစ်သားတည်းသာလျှင် ဟူမျှစွာထားတော်မူသည်။ ဤအချက် မှန်သည်ဟုဆိုရပါမည်။ ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်အလင်းဓာတ်ကြီးဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီးသည်နောက် မကြာမီ သတ္တဝါအနန္တတို့အား တရားရေးအေးအမြိုက်အေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူခဲ့သည်။ ဓမ္မစက္က-တရားစကြာလည်ခြင်းဟု အမည်တွင်သော ပထမဆုံးသော တရားဦးကို အိန္ဒိယပြည်ရှိ ဣသိပတန (ဆာရ်နာသ)အမည်ရသည့် သားသမင်အပေါင်းအား ဘေးမှပေးရာ မိဂဒါဝုန်အင်ကြင်းတော၌ စတင်ဟောကြားခဲ့သည်။ တရားဦး၏ အနှစ်သာရမှာ 'မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း' ဖြစ်သည်။

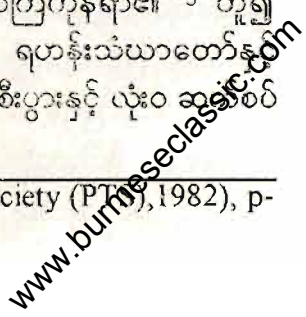
တရားဦးဟောကြားအပြီး လအနည်းငယ် ကြာပြီးနောက်တွင်မူ ဗုဒ္ဓသည် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ရဟန်း သံဃာတော်မြောက်ဆယ် ရှိခဲ့ပေပြီ။ (ထိုအချိန်က ဒါယိကာမများအား ဘိက္ခုနီပြုခြင်းကို ခွင့်ပြုတော် မမူသေးပေ။) ဗုဒ္ဓသည် လူသားတို့အား တရားဓမ္မများ ဟောကြား(သင်ကြား) ပေးရန် ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား ခရီးထွက်စေခဲ့သည်။ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်စေခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ လူအားလုံး

တို့အား လူကောင်းသူကောင်းများ ဖြစ်စေရန်နှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း၊ ဓမ္မကို သိမြင်နားလည်ခြင်းတို့ဖြင့် လောကီလူတို့အား ယခုဘဝမှာပင် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှု သန္တိသုခကို ရစေရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့သည့်အခါကပင် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒ သာသနာပြု လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ သဘောမနောနှင့် ဓမ္မ၏ ထူးခြားမှုများအပြင် လူများသာမက သတ္တဝါအားလုံးတို့အား မည်သို့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည်တို့ကိုပါ ထုတ်ဖော်ပြသနေသည်။

ဤအချက်တွင် ပေါ်လွင်စေသည့် ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာပြုစကားရပ်မှာ "ချစ်သားရဟန်းတို့၊ လူအများစု၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ၊ လူအများစု၏ ချမ်းသာ သုခအလို့ငှာ၊ လောကကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအလို့ငှာ ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြကုန်လော့။ တစ်ကြောင်းတည်းသောခရီး၌ ရဟန်းနှစ်ပါး မသွားကြကုန်လင့်။ အစ၏ကောင်းခြင်း၊ အလယ်၏ကောင်းခြင်း၊ အဆုံး၏ကောင်းခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော တရားကို ဟောကြားကြကုန်လော့။ အလုံးစုံပြည့်စုံသော၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သောအကျင့်ကို ပြုကြကုန်လော့။ မြတ်သောအကျင့်ကို ပြုကြကုန်လော့။ ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြို့နည်းသော သဘောရှိကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ သူတို့သည် တရားကို မနာကြားရလျှင် ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်လတံ့။ အကယ်၍ တရားကို ကြားနာရပါမူကား သိမြင်နားလည်ကြလျက် မြင့်မြတ်စင်ကြယ်သော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်ရာ၏" ၂ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဤအချက်ကို ကြည့်လျှင် ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် ဘိက္ခုနီတို့သည် လူသားအားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် လုံးဝ ဆက်စပ်

၆၂။ An, Vol.11. (Oxford: Pali Text Society (PTS), 1982), p-125.

ပတ်သက်နေပြီး လူ့ဘောင်လောကကြီးကို မေ့လျော့ပစ်ပယ် မထား
သည်မှာ ဝီပြင်ထင်ရှားလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် လောကုတ္တရာ
အောင်မြင်မှုကို ရှာဖွေနေသူတို့သည် မည်သည့်လောကီ အကျိုးစီးပွား
ကိုမျှ သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နေခြင်းမရှိဘဲ တစ်ကိုယ်တော် လွတ်လမ်း
သက်သက်ကိုသာ ရှာဖွေနေသူများ ဖြစ်သည်ဟူသော စကားမှာ
လုံးဝမှန်ကန်ခြင်း မရှိပေ။

မည်သို့ဆိုစေကာမူ ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့် ဘိက္ခုနီတို့၏
ထူးခြားလေးနက်သော ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် သံဃာ့အဖွဲ့
အစည်းစနစ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သူများအနေဖြင့် နား
လည်မည်တော့ မဟုတ်ပေ။ ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် ဘိက္ခုနီတို့သည်
ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ဝိနည်း စည်းကမ်းတို့ကို အထူးလိုက်နာခြင်းဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ကျောင်းသင်္ခမ်းများတွင် နေထိုင်ခြင်း အကျိုးရလဒ်
အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ လောကီ လူ့သာမန်များနှင့် အမြင်အားဖြင့်
ထင်ရှားစွာ ခြားနားပါသည်။ သို့ဖြစ်သော်လည်း သူတို့သည် လူ့ဘောင်
ကောင်းကျိုးနှင့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ လောကီလူမှုဆက်ဆံရေး
တို့ကို မေ့လျော့ပစ်ပယ်ထားခြင်း မရှိကြပါ။ ၎င်းတို့၏ လောကီ
လောကုတ္တရာ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှု ရရာရကြောင်းတို့ကို အကြံဉာဏ်
များပေးလျက်ရှိပေ၏။

ပုံစံအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တပည့်ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများအား
အလိုလောဘကြောင့် ဘဝတွင် လိုချင်တပ်မက်မှုများ အဆက်မပြတ်
ဖြစ်နေခြင်းနှင့် ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုကြောင့် ဘဝကို သိမြင်နားလည်
လက်ခံနိုင်ခြင်းစသည့် ဘဝဆိုင်ရာ ကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ်များကို
ဟောကြားသပ်ပြရန် အားထုတ်နေကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့တွင် ရွေးချယ်
စရာနှစ်ရပ် ရှိပါသည်။ များပြားစွာသော ကာမဂုဏ် ခံစားမှုများမှ
တစ်ဆင့် အလိုရမ္မက်များ တိုးပွားလာစေခြင်း (သို့မဟုတ်) တင်းတိမ်

ရောင့်ရဲမှုမှ တစ်ဆင့် အလိုရမ္မက်များ နည်းပါးလျော့ကျသွားစေခြင်း
ဟူ၍ ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် အလွန်အကျွံ အပျော်
ကျူးခြင်းအပြင် အလွန်အကျွံ မပျော်ပိုက်နိုင်၊ မချမ်းမြေ့နိုင်ဖြစ်ရခြင်း
တို့နှင့် ပတ်သက်နေသော ကျွန်ုပ်တို့၏ အလိုရမ္မက်များကို လျော့ချ
လိုက်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့တွင် အပျော်ကျူးလို စိတ်များနှင့် နေရာတကာ
တွင် ငါမှငါ အရေးပါ အရာရောက်လိုစိတ်များကဲ့သို့သော ဘဝလိုအင်
များသာ၍ သာ၍ နည်းပါးသွားပေလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှုဆိုသည်ကို
ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် သိမြင်နားလည် ခံစားလိုကြပါလျှင် ဓမ္မသဘောကို
သိမြင်မှုမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့ကိုပါ သိမြင်လိုသည့်အလား သဘာဝ တရား
(သို့မဟုတ်) လူနှင့် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့အပေါ်၌ ကျေနပ်ရောင့်ရဲ
ကြပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့
ကို မပိုင်ဆိုင်ရသည့်တိုင် ယင်းတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လိုအပ်ချက်များ
အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိ မနေနိုင်တော့ပေ။ ဤလောကတွင် အလို
ဆန္ဒ ဟူသမျှတို့ လုံးဝပြည့်သွားသူဟူ၍ မရှိပါ။ ဤအချက်ကြောင့်ပင်
ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ ရရှိတတ်ကြပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ
ဆုံးရှုံးကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် လိုအပ်မှုနှင့် ပိုလျှံမှု
အောင်မြင်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှု၊ ရယူမှုနှင့် ပေးဆပ်မှု စသည်ဖြင့် ထိုကဲ့သို့
သော လောကဓမ္မဘဝ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေများနှင့် ဆက်စပ်လျက် ကျွန်ုပ်တို့
ညှိ၍သာ နေထိုင်သင့်ပေသည်။ နောက်ဆုံးတွင်ကား ကျွန်ုပ်တို့သည်
မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်းအတိုင်း လျှောက်လှမ်းရင်းမှ လောကီ၊
လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှု အကျိုးစီးပွားများကို
ရရှိသွားနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့် ဘိက္ခုနီတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
အကျင့်လမ်းဖြင့် စိတ်၏ ခန့်ခိုင်တည်ငြိမ်မှုကို ရှိသမျှပထမ ရယူ

တည်ဆောက်ကြ၏။ ထိုသို့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းများ သက်သောင့် သက်သာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် သူတို့၏ ဘဝတွင် အခွင့်ထူး အချို့ ရှိရပေမည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သူတို့ကို သာမန်လူများထံမှ အခွင့်ထူးများ ရရှိရေးအတွက် ရဟန်း ဘဝဖြင့် နေကြရမည်ဟု ချည်နှောင်ထားမည်တော့ မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ရဟန်းဘဝဖြင့် ကြာရှည်နေနိုင်စွမ်း မရှိ လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဘာဝနာလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်ပေါက်မြောက်သည်အထိ မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့လျှင်သော် လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဘဝ၊ ဘိက္ခုနီဘဝများမှ စွန့်ခွာ၍ အိမ်ရာ ထူထောင် လူဝတ်ကြောင်များအဖြစ် မိသားစုတာဝန်ကို ကိုယ်ကျင့် တရားစည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နေထိုင်ကြသည်။

ဤအချက်ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လူတိုင်းအား ဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့် ရရှိစေရန် ခွင့်ပြုထားသည်ဟု ကျွန်ုပ်က ဆိုချင်ပါသည်။ လူတို့အနေဖြင့် ဘာသာရေးကိစ္စများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင် လိုပါက လုပ်ဆောင်ခွင့်ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် သူတို့အား မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက် သို့မဟုတ် မည်သည့်အမိန့် တစ်စုံတစ်ရာကမျှ ဖိအားပေးခွင့်မရှိပေ။ ရဟန်းသံဃာနှင့် ဘိက္ခုနီ တို့တွင် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ရှိသည့်နည်းတူ လူများတွင်လည်း ဤအခွင့်အရေး ရှိပေသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် သူတို့အားလုံးသည် ဘာသာရေး အဆောက်အအုံကြီးတွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်သားများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသင်ခန်းတွင် နေထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းသင်ခန်းကို စွန့်ခွာခြင်းသည် သူတို့၏သဘောဆန္ဒ အလျောက်သာ ဖြစ်လေသည်။

လွတ်လပ်ခြင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်း ဧပြာ်ရွှင်ခြင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဘောထား

ယနေ့ခေတ်ကာလတွင် လူတို့သည် လွတ်လပ်လိုသောဆန္ဒများ လွန်စွာပြင်းပြလျက်ရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူမှုကျင့်ဝတ်များ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် စည်းမျဉ်းများအပါအဝင် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့် စသော အရာခပ်သိမ်းတို့မှ လွတ်လပ်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ လူ့အဖွဲ့ အစည်းတိုင်းရှိ လူတို့၏ဆန္ဒသည် ဖြစ်နိုင်လျှင် သူတို့လုပ်ချင်ရာသူတို့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်လိုကြသည်။

ဤအချက်ကြောင့်ပင် 'လွတ်လပ်သောအပြုအမူ' ဟူသည့် ဝေါဟာရကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဆွေးနွေးရပေမည်။ လွတ်လပ်သော အပြုအမူ ဆိုသည်မှာ အတင်းအကြပ်ပြုခံခြင်း၊ အတင်းအကြပ်ပြု လုပ်စေခြင်းခြင်းနှင့် အမေ့လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့မှ လွတ်ကင်းသည့်အရာ ဖြစ်သည်။ သူ သို့မဟုတ် သူမကို တိုသို့လုပ်ဆောင်စေရန် အတင်း အကျပ် ဖိအားပေးမှု လုံးဝမရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) သူ သို့မဟုတ် သူမကို ထိုလုပ်ဆောင်ချက်မှ ခြားနားသော ဟန့်တားခံခြင်းမျိုး လုံးဝမရှိခြင်း ပင် ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ခြင်းဟူသည်မှာ အခြေခံအားဖြင့်ဆိုရသော် မိမိလုပ်ချင်သောအရာကို အမှန်တကယ်လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ ယုံကြည်သည်မှာလွတ်လပ်မှုသည် ကောင်းသော်လည်း အရာရာတိုင်းအတွက်တော့ အကောင်းမဖြစ် နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် လူတစ်ယောက်၏ လွတ်လပ်မှုကို မရှိမ ပဋိပဒါနည်းလမ်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရား တို့ဖြင့် ကန့်သတ်ထားသင့်ပေသည်။ မရှိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းသည်

လူတစ်ယောက်အား အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းများမှ လွတ်မြောက်သွားစေနိုင်မည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ပါရမီဓာတ်ခံကို ရင့်သန်စေပါသည်။ ဤသို့သော လွတ်လပ်မှုမျိုးကို ငြိမ်းချမ်းခြင်းဟု ခေါ်ပါသည်။

ယနေ့ခေတ်လူသားတို့ စဉ်းစားကြသည်မှာ စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုသည် နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ကမ္ဘာကြီးကို ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှုသို့ ဆိုက်ရောက်စေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ စင်စစ်တွင်မူ စီးပွားရေးသည် အစွန်းရောက်ရုပ်ဝါဒနှင့် ကိုယ်ကျိုးရှာ အတ္တဝါဒတို့၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျင့်တရား စောင့်စည်းမှုမပါသော စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုသည် အများအားဖြင့် မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် တစ်ပါးသူ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန်နှင့် မိမိပိုင်ဆိုင်ဆိုင်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရန်ကိုပါ လူတို့အား သဘာဝအားဖြင့် တွန်းပို့နေတတ်သည်။

ဤနည်းဖြင့် တသီးပုဂ္ဂလနှင့် အုပ်ချုပ်အနိုင်ရသူ အစိုးရသည် စီးပွားရေးမှသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖော်ဆောင်နိုင်သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအရည်အသွေးများကို တိုးတက်မြှင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။^{၆၃}

ထို့ကြောင့် ပထမခြေလှမ်းအနေနှင့် တိုင်းပြည်ကို ခေါင်းဆောင်မှုပေးနိုင်ရန် ခေါင်းဆောင်ကောင်းကို ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုခေါင်းဆောင်သည် ပညာ အရည်အချင်း ပြည့်ဝသူ၊ ဖြောင့်မတ်သူ၊ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာရှိသူ၊ တာဝန်ယူနိုင်သူဖြစ်ရမည်။ သူသည် (သို့မဟုတ်) သူမသည် ငြိမ်းချမ်း၍ တည်ငြိမ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် အစိုးရပေါ်လစီနှင့် စီးပွားရေးမူဝါဒများကို မျှတအောင် ပြုနိုင်သော နည်းစနစ်များကို သိသင့်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် တရားဓမ္မနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်အတွက် မှန်ကန်သော နိုင်ငံရေး ပေါ်လစီနှင့် မှန်ကန်သောစီးပွားရေးစနစ်ကို

၆၃။ Phikkhu Buddhadasa, Me and Mine, ed. D. Swearer. New York: State University of New York Press, 1989, p-204.

တည်ဆောက်နိုင်မည်ဟု ဖော်ပြသည်။ အကယ်၍သာ နိုင်ငံတော်သည် ဒီမိုကရက် တစ်နိုင်ငံတော်ဖြစ်မည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံသူ/ နိုင်ငံသားများ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းနိုင်ရန်အတွက် အုပ်ချုပ်သူ၊ ချမ်းသာသူ အတူတူ အလုပ်လုပ်နိုင်ရန် တန်းတူ အခွင့်အရေးများ ရရှိနိုင်ရမည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဘောထားသည် နိုင်ငံတော်ကို အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်သော စနစ်မျိုးထက် ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သောစနစ်မျိုးနှင့် ပို၍ သင့်တော်သည်ဟုဆိုနိုင်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ယုံကြည်ထားသည်မှာ ဗုဒ္ဓဟောကြားသော ကိုယ်ကျင့်တရားသည် နိုင်ငံတော်အတွက် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသူများကို ပံ့ပိုးပေးပြီး နိုင်ငံတော် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍအတွက် နိုင်ငံသားများအား ကိုင်းပြည်ကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သော၊ ပြည်သူတို့အား ကိုးအားထားပြုလောက်သော အစိုးရမျိုးကို ရရှိနိုင်ရန် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ပေးခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးသည်။ မဂ္ဂင်လမ်းလို အသိများသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်း (အလယ်လမ်းစဉ်)သည် ပြည်သူတို့အား၊ အုပ်ချုပ်သူတို့အား မှန်မှန်ကန်ကန် စဉ်းစားနိုင်အောင်၊ စည်းကမ်းတကျ ပြောဆိုတတ်အောင်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ဆောင်ရွက်တတ်အောင် သင်ကြားပေးသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ လူ့အခွင့်အရေးများ ရရှိခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို လေးစား လိုက်နာမှုသည် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအတွက်၊ နိုင်ငံတော်အတွက် ကောင်းမြတ်သော ဖောင်ဒေးရှင်ဖြစ်သည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်နှင့် မှန်ကန်သောအမြင်သည် ဆိုရှယ်ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်နှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရန်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လက်နက်ကောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုထိုသောအကြောင်းများကြောင့် ကမ္ဘာကြီး ငြိမ်းချမ်းဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် လူသားတွေ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ နိုင်စေပညာတတ်သော၊ ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသော၊ တရားမျှတမှုနှင့်အမှန်တရားကို တန်ဖိုးထားသော ခေါင်းဆောင်ကောင်းများပေါ်ထင်သော အစိုးရမျိုးဖြစ်ရပါမည်။

**ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုနည်းသောဘဝသည်
အချည်းနှီး ရှင်သန်ခြင်းဖြစ်သည်**

အဇ္ဈတ္တကို ရှုကြည့်ခြင်းနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဆန်းစစ်ခြင်းတို့သည် ဓမ္မဟုဆိုအပ်သော စစ်မှန်သော အသိတရားနှင့် အရှိတရားတို့ကို သိမြင်နားလည်ရေးအတွက် အလွန်အရေးကြီးသော အချက် ဖြစ်သည်။ အတွင်းအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၏ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပျက်နေမှုကို အရှိကို အရှိအတိုင်း ရှုဆင်ခြင်နေခြင်းအားဖြင့် စစ်မှန်သော သဘောသဘာဝကို မိမိကိုယ်တိုင် သိမြင်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓ ဝါဒီတို့ ဖော်ပြလေ့ရှိသော အဇ္ဈတ္တကို ရှုမြင်ခြင်းဆိုသည်မှာ အကောင်း အဆိုးအပြုအမူများ၊ အမူအယာများကို ပေါ်လာစေသော စိတ်ကို စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ရှုမှတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မိမိသည် အဇ္ဈတ္တကို ရှုဆင်ခြင်ရာ၌ နည်းနာနိဿယ မရှိဘဲနှင့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ မနာလိုခြင်း၊ အမြင်မှားခြင်း၊ ငါ့စွဲ၊ အတ္တကဲ့သို့သော စိတ်၊ စေတသိက်တို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်သိရှိ နိုင်ရန် ခက်ခဲနိုင်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ တရားထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပို၍ တိကျစွာပြောဆိုရလျှင် 'ဝိပဿနာရှုခြင်း' (insight meditation) သည် ထူးခြားသော တရား ထိုင်နည်း ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာရှုခြင်းသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်ကို စနစ်တကျ ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာရှုနည်းတွင် အဆင့်သုံးဆင့် ပါဝင်သော လက္ခဏာရေး သုံးပါးပါရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ အနိစ္စ (အမြဲမရှိခြင်း)၊ ဒုက္ခ (ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုမကျခြင်း)၊ အနတ္တ-

အတ္တမရှိခြင်း (ထာဝရတည်မြဲသော အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် လိပ်ပြာကောင် မရှိခြင်း) တို့ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စကြာဝဠာ အတွင်းရှိ အရာအားလုံးသည် အတ္တကောင်၏ ထိန်းချုပ်မှု မရှိဘဲ သူ့သဘော သူ့ဆောင်နေသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းစဉ်သည် လူတို့အား လောကီချမ်းသာ ကာမသုခနှင့် တရားချမ်းသာ ဓမ္မသုခ၊ သန္တိသုခတို့၏အကြားရှိ ခြားနားမှုကို မှန်ကန်စွာ သိမြင်နားလည်စေသည်။ ကာမသုခကို အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့တို့ဘောင်၌ ဇနီးမယား သမီးသားနှင့် စီးပွားဥစ္စာကို ကြီးစားရှာဖွေ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ရရှိလာပြီး၊ ဓမ္မသုခကိုမူ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်၍ ရရှိနိုင်သည်။ ဝိပဿနာအဟွေ့အကျွဲ များဖြင့် သိမြင်လာသော သစ္စာလေးပါး တရားများကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ်ဟု ခေါ်ဆိုသတ်မှတ်သည်။

သစ္စာလေးပါးတရားကို ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးကြ သည်။ အကြောင်းမှာ သစ္စာလေးပါးတရားသည် မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်နှင့် ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောကို သိမြင်နားလည်ရန်အလို့ငှာ လွန်စွာအရေးကြီးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) ဒုက္ခသစ္စာ (ဘဝသည် စိတ်သောကတွေ အလိုမကျမှုတွေဖြင့် ပြည့်နှက်နေခြင်း)၊ (၂) သမုဒယသစ္စာ (မသိမှုအဝိဇ္ဇာနှင့်ယှဉ်သော ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကံဖြစ်သော လောဘတဏှာ)၊ (၃) နိရောဓသစ္စာ (တဏှာ လောဘကို ချုပ်ငြိမ်းစေခြင်း)၊ (၄) မဂ္ဂသစ္စာ (တဏှာလောဘကို သုတ်သင်ဖယ်ရှား ပေးနိုင်သောအကျင့်လမ်း) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း ဖြင့် ဒုက္ခအားလုံးကို ပယ်ရှားသုတ်သင်နိုင်သည်ဟု သိကြသည်ကြ သည်။ ဤသို့ သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကို သိမြင်နားလည်ခြင်း၊

နိဗ္ဗာန်ဓာတ် သန္တိသုခ အငြိမ်းတရားကို ရရှိခံစားသိမြင်ခြင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ နောက်ဆုံး ပန်းတိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်မှုဟူ၍လည်းကောင်း မှတ်ယူနိုင်သည်။

“ဘဝဟူသည် ဆင်းရဲအစုအဝေးသာ ဖြစ်သည်” ဟူသော သစ္စာ တရားကို များစွာသောလူတို့ ကောင်းစွာနားမလည်ကြပေ။ သူတို့ အခိုင်အမာပြောဆိုကြသည်မှာ အမှန်တရားဆိုသောအရာသည် နောက်ပိုင်းတွင် မှန်ကန်မှုမရှိသည်ကို တွေ့ရခြင်းကြောင့် ထိုအယူ ဝါဒကို စွန့်ပယ်တတ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ယုံကြည်ကြသည် မှာ စစ်မှန်သော အမှန်တရားဟူသည် သိပ္ပံနည်းကျ နည်းလမ်းများ ကဲ့သို့ စစ်ဆေးခံနိုင်ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုအမြင်သည် လောကီသမုတိသစ္စာ အတွက်သာ မှန်နိုင်ပြီး လောကုတ္တရာဓမ္မနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု သိခြင်း ပရမတ္ထသစ္စာ အတွက်သော်ကား သက်ဆိုင်မှုမရှိနိုင်ပေ။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော အဇ္ဈတ္တ အတွင်းမှ အမှန်တရား သည် လုံးဝပြောင်းလဲမှု မရှိနိုင်” ဟူ၍ ဆရာတော်ဘိက္ခုပုဂ္ဂိုလ်က ဖော်ပြခဲ့သည်။^{၆၄}

လောကုတ္တရာဟုဆိုအပ်သော သစ္စာဓမ္မကို ဝိပဿနာရှု ဆင်ခြင် ခြင်းဖြင့်သာ သိမြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် သာ ဆင်းရဲဒုက္ခသဘာဝနှင့် ဒုက္ခချုပ်ကြောင်း တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ခွဲခြား သိမြင်နိုင်သည်။

အမှန်စင်စစ်တွင်မူ ဣန္ဒြေညီမျှနေသောစိတ်သည် ဘဝနှင့် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း သဘောတရားတို့ ယှဉ်တွဲနေသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို သိမြင်နိုင်သည်။ သေခြင်းတရား၏ တန်ခိုးပါဝါသည်

၆၄။ Ibid,p-76.

လူတို့အား သူတို့၏ ချစ်သူများနှင့် ကကွဲတပြားစီ ကွဲသွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က ဘဝဟူသည် ဆင်းရဲခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ သူတို့သည် နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ဆင်းရဲခြင်းကင်းပြီး၊ သေဆုံးခြင်း၊ ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်း မရှိသော ငြိမ်းအေးမှု ချမ်းသာဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသည်။

“ဘဝဟူသည် ဆင်းရဲခြင်းပင်ဖြစ်၏” ဟူသော အယူအဆကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို အဆိုးမြင် ဘာသာတရားဟု ဝေဖန်ပြောဆိုကြသည်။ ဤအချက်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအနေဖြင့် ဘဝဟူသည် ပျော်ရွှင်ကျေနပ် ဖွယ်ရာဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားသော ကမ္ဘာ့အမြင်နှင့် ဆန့်ကျင်နေ ဟန်ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓသည်လည်း ဘဝမှာ ပျော်ရွှင်ကြည်နူးဖွယ်ရာများ လည်း ရှိနေခြင်းကို သဘောတူခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုအရာများသည် ဒုက္ခအတိပြီးသော ဘဝကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက်လျှင် ရေမျက်နှာပြင် ပေါ်သို့ တက်လာသော ရေပွက်ပမာ ခဏတာ မပြောပလောက်သည့် အရာသာ ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓက ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေရာတိုင်း၌ သွေးထွက်သံယိုမှုများ၊ လူသေလောင်းများ ပြန့်ကျဲနေသည့် စစ်ခြေပြင် များ၊ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ အစာရေစာငတ်ပြတ်နေသူများ၊ ဆေးရုံများ ပေါ်၌ အလူးအလဲ ခံစားနေရသောလူနာများ စသည်တို့ကို ရှောင်တိမ်းမရအောင် မြင်တွေ့နိုင်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ့်နိုင်ငံတစ်ခုတည်း (သို့မဟုတ်) ကိုယ့်တစ်ကိုယ်တည်းသာ ကွက်၍ ကြည့်၍မဖြစ်ပါ။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့လူသား အားလုံးအနေဖြင့် လူတိုင်းသည် လူဟူသော အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ရပ်လုံးတွင် အစိတ် အပိုင်းအဖြစ် ပါဝင်နေသူများဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သင့်၍ ဖြစ်သည်။

အကယ်၍သာ ကျွန်ုပ်တို့အိမ်အနီး (သို့မဟုတ်) ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ အနီးမှာရှိသော (သို့မဟုတ်) ကျွန်ုပ်တို့ ကဲ့သို့ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတစ်ခုခု မှာ တည်ရှိနေသော လူတစ်ယောက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မိသားစု အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဦးအဖြစ် မှတ်ယူခဲ့ပါလျှင် သူ (သို့မဟုတ်) သူမ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခ များကို ကျွန်ုပ်တို့သည် ကောင်းစွာ သိရှိနားလည်ပြီး ကိုယ်ချင်းစာစိတ် လည်း ထားရှိမည်ဖြစ်သည်။ သူ (သို့မဟုတ်) သူမ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခသည် စင်စစ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဒုက္ခပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍သာ ကျွန်ုပ်တို့၏ နှလုံးသားတွင် ကောင်းမြတ်သော မနောစွမ်းအင်များ ပြီးပြည့်စုံစွာ သန္ဓေတည် မွေးဖွားခဲ့ပြီးဖြစ်လျှင် ကရုဏာတရားမှ တဆင့် ဘဝ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခအဆုံးသတ်ရာကို ကောင်းစွာမြင်နိုင် မည်ဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာကြီးကို နားထောင်ကြည့်လျှင် စစ်မြေပြင်၌ ကျဆုံးသွားရသော သားအတွက် ငိုကြွေးနေရသော မိခင်၏ငိုရှိုက်သံ၊ အဆုံးစွန် ဒေါသထွက်နေသော လူတစ်ယောက်၏ အော်ဟစ်ကြိမ်းဝါး သံ၊ အစားအစာလိုက်လံ တောင်းရမ်းနေသော သမီးငယ်၏ မိခင် ညည်းညူသံ စသည်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြားရမည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဘဝဆိုသည်မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခ အတိပြီးသော ဖြစ်စဉ်ကြီးသာတည်းဟု ဆိုရပေတော့သည်။

အမှန်ဆိုလျှင် အစစ်အမှန်တည်ရှိနေသော သဘာဝသည် အဆိုးလည်း မမည်၊ အကောင်းလည်း မမည်ပေ။ ဤအချက်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ “ကိုယ်တိုင်မြင်မှ ကိုယ်တိုင်ယုံကြည်နိုင်သည်”ကို (What you see, what you believe) ဟူသောအဆိုကို လက်ခံနိုင်ဖို့ စဉ်းစား စရာ ဖြစ်လာသည်။

အကြောင်းမှာ တစ်ခါတစ်ရံ၌ မှော်မျက်လှည့် အစွမ်းနှင့် အနုပညာ ဖန်တီးချက်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ထိုမြင်တွေ့ရသော အရာများကို

ကျွန်ုပ်တို့ မယုံကြည်နိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုရသော် ဘဝသည် တည်မြဲခိုင်ခံ့သည်။ ယုံကြည်ကိုးစားထိုက်သည် ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ထင်မိကောင်း ထင်မိကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ဘဝ သည် စက္ကန့်တိုင်းမှာ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲနေလျက် ယုံကြည်ကိုးစား ထိုက်ဖွယ်မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆိုကြပါစို့၊ မှန်တစ်ချပ်ရှေ့တွင် ရုပ်လိုက်သောအခါ။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် မှန်ထဲတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးကို မြင်နေရပြီး ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်ပင် ယောက်ျား(သို့မဟုတ်) မိန်းမဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူတတ်ကြသည်။ သို့သော် တရားသဘောနှင့် အဆုံးစွန်ထိ ကြည့်လိုက်ပါမူ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်တွင် ယောက်ျား(သို့မဟုတ်) မိန်းမဟူသော သဘောကို မတွေ့ရတော့ပေ။ ရုပ်နာမ်သဘောမျှသာ ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ လူတိုင်းတွင် အမှန်ရှိနေသည်ကား ရုပ်နာမ်သဘောမျှသာ ရှိသည်။ ထိုနှစ်မျိုးတွင် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ရုပ်ကိုသာ သိမြင်နိုင်ပြီး စိတ်ကိုမူ ဝိပဿနာရှု ဆင်ခြင်မှုမပါဘဲ မြင်သိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤအချက်ကြောင့်ပင် “ကျွန်ုပ်တို့ယုံကြည်ရာကို ကျွန်ုပ်တို့မြင် သည်” (What you see, what you believe) ဟူသော အဆိုကို လုံးဝ လက်မခံနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်ရာမှ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်လာမှုနှင့် ဉာဏ်ပညာ၏ အကျိုးကျေးဇူးတို့ကိုမူကား လောကုတ္တရာအောင်မြင်မှုနှင့် လောကုတ္တရာတရားဖြင့်သာ သိမြင်နိုင်သော “ဓမ္မသုခ”ဟူသော အခိုင်အမာ ယူဆထားကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်

စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ယောက်အနေဖြင့် ကောင်းမှုများကို လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ထိုသူ၏ ဘာသာရေးအောင်မြင်မှုသည် မလွဲမသွေရရှိနိုင်သည်ဟု အဓိဋ္ဌာန်ထားသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီ တစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်မှာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်လျက် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး အခြားမရှိချေ။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ယောက်သည် ဥစ္စာဓနကြွယ်ဝမှု၊ ပညာတတ်မြောက်မှု၊ ဖျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ဖွယ် ဘဝရိပ်မြို့တစ်ခုရရှိမှု၊ အရာရာတွင် အောင်မြင်မှု စသည့် များစွာသော အရာတို့ကို ရယူပိုင်ဆိုင်လိုကောင်း ပိုင်ဆိုင်လိုပေလိမ့်မည်။ အမှန်တကယ်မူ ထိုလိုချင်စရာများသည် သူ၏ နောက်ဆုံးပန်းတိုင် မဟုတ်ပေ။ ဘဝတွင် အခိုက်အတန့်မျှ ယာယီ လိုချင်မှုသဘောမျှသာဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒီအားလုံး သဘောပေါက်နားလည်ထားကြသည်မှာ အလိုဆန္ဒဟူသည် အဆုံးသတ်သွားသည်၊ ပြီးပြည့်စုံသွားသည်ဟူ၍ မရှိပေ။ လောကီလူသားတို့သည် လောကီ အာရုံ ကာမဂုဏ်နောက်သို့ တဏှာဖြင့် စေးကပ်လျက် လိုက်မဆုံးနိုင်အောင် ရှိချေသည်။ သို့သော် သူတို့ သိနားလည်ထားသည်မှာ အလွန်အကျွံ လိုက်စားသော အလိုရမ္မက်များသည် အဆုံးမရှိသော ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းတရား ဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက်၏ စိတ်သည် မတည်မငြိမ်၊ မငြိမ်မသက်နှင့် မေ့လျော့ပေါ့ဆနေသမျှ

ကာလပတ်လုံး အလိုရမ္မက်များ၏ ဖုံးလွှမ်းခံထားရမှုကြောင့် သူ (သို့မဟုတ်) သူမသည် ဖြေရှင်းမရနိုင်သော ပြဿနာများနှင့် ကြုံတွေ့နေရမည်ဖြစ်ပြီး အဆုံးမရှိသော ဆင်းရဲဒုက္ခများနှင့် ဆက်နွှယ်နေသည့် အခက်အခဲများစွာနှင့် မလွဲမသွေကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ နားလည်သဘောပေါက်ထားသည်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်မရှိဘဲ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ် လိုက်စားလိုသော အလိုရမ္မက်များမှ လွတ်ကင်းရန် ခက်ခဲမည် ဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ်ကာလ၌ လူတို့ယုံကြည်ထားကြသည်မှာ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို အတင်းအကျပ် ငြင်းပယ်နေကြမည်ဆိုလျှင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုများနှင့် လူမှုရေးပြဿနာများ ကြုံတွေ့လာရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လောကီ အာရုံကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပိုမိုပျော်ပိုက်နိုင်ရေးအတွက် သူတို့ကိုယ်သူတို့ လောကီလူမျှဘဝအတွင်းသို့ ခုန်ဆင်းကြရန်သာ အားထုတ်နေကြတော့သည်။ သူတို့၏ အကြောင်းယုတ္တိပြဆိုချက်မှာ ကာမဂုဏ်လိုက်စားလိုမှုနှင့် အပျော်ကျူးလိုမှု အပေါ်မှာ အခြေခံထားသည်ဟု ယုံကြည်မိသည်။

ဥပမာ- မူးယစ်ဆေးဝါးကို အမြဲ သုံးစွဲနေသော မူးယစ်ဆေးစွဲသူသည် သူ့အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲခွင့်ကိုမရခဲ့လျှင် သေရပါလိမ့်မည်ဟု ဆိုသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေတို့ကို သိနားလည်ထားခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် သူတို့၏ အလိုဆန္ဒများ လျော့သွားစေရန် အလျှာဒါနပြုခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့် တရားကောင်းအောင် လေ့ကျင့်ခြင်းနှင့် ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ကြိုးပမ်းကြလေသည်။ သူတို့သည် နောက်ဆုံးတစ်နေ့တွင် နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အငြိမ်းဓာတ်(သန္တိသုခ)ကို မလွဲမသွေ ရရှိပိုင်ဆိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒကျင့်စဉ်များတွင် ပထမအဆင့်အဖြစ် အခြေခံလမ်းစဉ်ကို လိုက်နာရန် လိုအပ်သည်။ အခြေခံလမ်းစဉ်ဆိုသည်မှာ ဗုဒ္ဓဓမ္မ၌ ယုံကြည်သူတစ်ဦးသည် လောကီသာမက လောကုတ္တရာပါ စိတ် ခိုင်ခံ့တည်ငြိမ်မှု ရရှိရန်အတွက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်းမှတစ်ဆင့် သူ၏စိတ်ကို မျှတညီညွတ်နေစေရန် ပထမအဆင့်အနေနှင့် ကြိုးစားရမည်။ ရုပ်ဝတ္ထုနှင့် စိတ်ဆန္ဒတို့၌ ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှု ရရှိစေနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားကို နေ့စဉ်ဘဝ၌ ကျင့်သုံးရန် အကြံပြုလိုသည်။ မေတ္တာဟရားနှင့် ကရုဏာတရားသည် ဘာသာရေး ကျင့်စဉ်၌ အရေးပါသော အစိတ် အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူသည် ဤကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများနှင့် ပြည့်စုံခဲ့ငြားအံ့ ထိုသူသည် ယခု မျက်မှောက် ဘဝမှာပင် ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် သန္တိသုခပန်းတိုင်သို့ ချဉ်းကပ် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

နိဂုံးအားဖြင့်ဆိုရသော် ဗုဒ္ဓနည်းကျ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးအပ်သည့် ရှေ့ဟောင်းလမ်းစဉ်လို့ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး အကျင့်လမ်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော ကိုယ်ကျင့် တရားဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်လမ်းသည် ခေတ်သစ်လူသား များနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရာပင် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရှေးရိုးစဉ်လာ ဗုဒ္ဓဝါဒီများအတွက်သာမက ခေတ်သစ် လူသားများအတွက်ပါ အကျိုးစီးပွားများကို ဆောင်နိုင်သော အကျင့်လမ်းစဉ်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အား လုံခြုံခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ပျော်ရွှင်ခြင်း အခြေအနေများမှသည် အန္တိမ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဆိုသည့် သန္တိသုခ အငြိမ်း ဓာတ်ကြီးဆီသို့ မလွဲမသွေ ဆိုက်ရောက်စေမည့် လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။

ဤအကြောင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ နေ့စဉ်ကျင့်သုံးရမည့် ကိုယ်ကျင့် တရား၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားနှင့် လောကီ လူမှုကိစ္စများ မျှတညီညွတ်စေရေးအတွက် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့် လမ်းမှတစ်ဆင့် မိမိတို့၏အကောင်းအဆိုး ပါဝင်သော ကိုယ်ကျင့် အပြုအမူကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့အနေဖြင့် ယခုမျက်မှောက်ဘဝတွင် အန္တိမပန်းတိုင် နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်နိုင်သေးလျှင်သော်မှ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းမှ တစ်ဆင့် နောက်ဆုံးပန်းတိုင်သို့ တစ်နေ့တွင် မုချရောက်ရမည်ဟု သန္တိဌာန်ချထားကြမည်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ရပေသည်။ ထိုအတော အတွင်း၌ သူတို့သည် သူတို့နေထိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းဝယ် ငြိမ်းချမ်းမှု၊ ပျော်ရွှင်မှုများကို နေ့စဉ်ဘဝများ၌ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာစေရန် ဖြစ်ပေသည်။ နောက်ဆုံးအနေ ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့သည် ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လူမှုရေးကဏ္ဍ၌ ဗုဒ္ဓနည်းကျကိုယ်ကျင့်တရား (Applied Buddhism)ကို လူသား အားလုံးအတွက် အကောင်းဆုံး၊ အမွန်ဆုံးအကျိုးတရားများ ပေါ်ထွန်းလာစေရန် ယုံယုံကြည်ကြည် အသုံးချကြလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ချမ်းသာစွာ အိပ်စက်နိုင်ကြပါစေ။

Buddhist Ethics in Daily Life

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား

Dr. Ashin Dhammapiya (ITBMU)

ဤစာအုပ်ကို ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေစဉ်အခါက ပညာရေးဆိုင်ရာသုတေသန စာတမ်းဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သာ ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယခု ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေရာတွင် ဤကျမ်းပြုစာတမ်းကို မြန်မာ စာဖတ်ပရိသတ်တို့ ဖတ်ရှုရသော် အကျိုးများနိုင်ဖွယ်ရှိ၍ ဤတစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေရာ၌မူ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာ ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

Dr Ashin Dhammapiya is a professor of International Theravada Buddhist Missionary University (ITBMU), Yangon. He is the author of numerous books and articles including *Realization of the Dhamma* (1993), *Understanding Vipassanā Meditation* (1997), *Buddhist Ethics in Daily Life* (1999) and *Nibbāna in Theravada Perspective* (2003), *The World's unknown fact behind the scene* (2013) and also several books and articles in Burmese version.

